NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

הײנט 14 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 56 | Łódź, Niedziela 7 marca 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ׳ ויקרא כ״ד אדר תרצ״ז | 15-טער יאהרגאנג

אויסנאהמס=צושטאנד אין ירושלים

פון 9 אווענד ביז 5 פארטאג גאסען=פערקעהר=פארבאטען

שווער פערוואונדעט א יוד אין דער אלט-שטאט פון ירושלים. — געפינען א דערהרגעטען אראבער אין רחביה

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראפיש) צוליב דער פארשארפטער אונזיכערקייטס-לאגע אין ירושלים היינט פראקלאמירט געווארען אויסנאהמס-צושטאנד. פון 9 א זייגער אין אווענד ביז 5 פארטאגס איז יעדער גאסען-פארקעהר פארבאטען.

היינט האט מען געפינען נעבען קווא-טאל רחביה א דערהרגעטען אראבער און א צווייטען א פארוואונדעטען. 3 יודען, וואס האבען היינט שבת שפאצירט אין ביה-שאנן זענען דורך אראבער באווארפען געווארען מיט שטיינער. איין יוד איז לייכט פארוואונדעט געווארען.

די פאליציי האט היינט באקומען לייכט געווער. דאס גאנצע מיליטער געפינט זיך אין אלארם צושטאנד. צוליב זיכערקייטס-טעמים זענען די קינאס „עדיסאן" און „עדען" אין ירושלים היינט געשלאסען.

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראפיש) אין דער אלט-שטאט פון ירושלים האבען היינט אראבישע טעראריסטן אויף דער קעטע-גאס אויס-געפיה-ט אן אטענטאט אויף דעם 42-יעהריגען יהודה לייב שניאורסאן, וועלכער איז געגאנגען אין דער ריכטונג פון כותל-מערבי. שניאורסאן איז שווער פארוואונדעט געווארען פון די שאסען און מען האט איהם אפגעפיהרט אין „הדסה"-שפיטאל אין ירושלים, וואו מ׳האט גלייך געמאכט אן אפעראציע און באזייטיגט די קוילען.

די שיסער זענען נעלם געווארען. די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג, אבער קיינער איז דערוויל נישט פארהאלטען געווארען.

דער זעלבער יהודה לייב שניאורסאן איז קוים ארויס מיט׳ן לעבען בעת די אונרוהען אין יאהר 1929, ווען אראבער האבען איהם באפאלען אין חברון.

ירושלים, 6 (יט״א טעלעגראפיש) אין נס-ציונה האט אן אראבישער טעראריסט דערשאסען אויף טויט א קריסטליכען ארבייטער פון פוילען, סטאניסלאוו סלוגא, וועלכער איז דארט געווען באשעפטיגט.

דער אראבער איז אריינגעקומען אין פרדס אונטער׳ן אויסריייד, אז ער וויל באקומען ארבייטען. דעם פוילישען ארבייטער האט דער מערדער וואהרשיינליך גענומען פאר א יוד. דער מערדער האט באוויזען צו אנטלויפען.

באשטימט א נייעם הויפט-סעקרעטאר פון דער א״י-רעגירונג

ווער איז דער נאכפאלגער פון העטארי האל?

לאנדאן, 6 (יט״א טעלעגראפיש) דער קאלאניאל-אמט טיילט מיט, אז אלס נאכפאלגער פון דעם איצטיגען סעקרעטאר פון דער א״י-רעגירונג, העטארן האל, וועלכער פארלאזט ווי באקאנט, אין קורצען זיין אמט, איז באשטימט געווארען ה׳ וויליאם דעניס בעטערסהיל.

ה׳ בעטערסהיל, וועלכער איז געווען א הויכער באאמטער אין ציילאן, האט זייט 1934 פארנומען דעם אמט פון קאלאניאל-סעקרעטאר פאר די ענינים פון ציפערן.

פחדנות און סאדיזם פון ענדעקישע סטודענטען

געוו. רעקטאר סענאטאר מיכאלאוויטש פאראורטיילט אויף דער בודזשעט-דעבאטע פון סענאט די אנטי=יודישע עקסצעסען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) פרייטאג האט דער סענאט פון אין דער פיה פון בוזשעט געפירט די גענעראל-דעבאטע איבער׳ן בודזשעט.

דער גענעראל - רעפערענט סענ. עווערט האט אנ- געמאלען א גאנץ טרויעריג בילד פון דער פוילישער ווירקליכקייט. ער האט אנגעוויזען, אז נישט נאר אין די קריזיס-יאהרען, נאר אויך פארן קריזיס, איז די לעצטע צייטען, איז די לאגע פון דער פאפעלקערונג אין פוילען געווען א שווערע.

פוילען האט פון 21 מלוכות פארנומען כמעט דאס לעצטע ארט אין היגיענע פון נאציאנאלער הכנסה. בעת אין די פאראייניגטע שטאטען האט זיך א קאפ אויסגעמאכט 6537 זלאטעס, איז אין פוילען אויסגעפאלען 665 זלאטעס. דאס זעלביגע איז אויך מיטן נאציאנאלען פארמעגען פון די מלוכות: בעת אין אמעריקא מאכט אויס העכער 27 טויזענט און אין ענגלאנד העכער 23 טויזענט אויף איינעם, פאלט אויס אין פוילען קוים 4653 זל.

דער רעפערענט האלט אויך, אז דער בודזשעט איז צו-הויך; נעמענדיג אין באטראכט דעם רעאלען ווערט פון זלאטי, באטרעפט איצט דער בודזשעט כמעט צוויי מאל אזוי פיל ווי אין די פאר קריזיס-יאהרען (אין 1927 — 1928).

דער רעפערענט דריקט אויס זיין מורא, צי עס וועט זיך לאזען איינהאלטען דעם גלייכגעוויכט פון בודזשעט. ער האלט אויך, אז די הויפט-פראגע איז יעצט צי די באפעלקערונג וועט האבען דעם געהעריגען צוטרוי צו די ארבייטען פון דער רעגירונג.

לוידער, זאגט ער, האט דער היינטיגער צוטרוי לעצטענס באקומען א שווערען קלאפ, צוליב דער קאנ-טראסיע פון די סטאביליזאציע - הלוואות. דער רע-פערענט האלט אויך, אז די לאגע פון דער פוילישער אינדוסטריע איז זעהר א שווערע. ער האט אונטער-שטראכען די בילאנסען פון 31 טעקסטיל - פאבריקען און פעסטגעשטעלט, אז זייער רעזערוו - קאפיטאל האט זיך זייט 1928 פארקלענערט אויף 77 פראצענט.

מיט דעם רעפערענט פאלעמיזירט סענ. מאליטאווסקי (וואיטעק), וועלכער האלט פאר נישט ריכטיג די אלטערנאטיווע פון סענ. עווערט, דאס איצט האט די וועלט אויסצווועהלען צווישען פריוואטען קאפיטאליזם און קאמוניזם לויט זיין מיינונג, איז פארהאן א דריטער אויסוועג — מלוכה-קאפיטאליזם. די מלוכה דארף זיך מעהר אריינמישן אין ווירטשאפטליכען לעבען און פארלייגען אייגענע ווירטשאפטליכע אונטער-נעמונגען.

ער דערמאנט אויך די דעקלאראציע פון פאל-קאווניק קאץ, אטוויזענדיג, אז פאר די ארבייטער און ארבייטס-געבער וואלען קענען זיצען ביי איין טיש, דארף מען איצט איינפיהרען א געזעץ וועגן מלוכה ארביטראזש און סכסוכים צווישען ארבייט און קאפיטאל.

א לאנגע לויבדרעדע פאר דער נייער קאנסטיטו-ציע האלט סענ. מאקאווסקי. זי פיהרט דאס איין, לויט זיין מיינונג, די הארמאנישע צוזאמענארבייט פון אלע קלאסען און פארוואנדעלט די מלוכה פון א זשאנדארם אין א — פריינט. די נייע קאנסטיטוציע ווייזט א הרייטען וועג, וואס איז נישט פאשיזם און נישט קאמוניזם.

ער דערמאנט אויך, אז פוילען, וואס באקלאגט דייטשלאנד ווייל זי האט ווייני-גער פוטער, פארנוצט ווייניקער פוטער ווי דייטשלאנד.

רעדענדיג וועגען די מעלות פון נייעם פארלא-מענט, זאגט סענ. מאקאווסקי אז אמאל האט א מי-ניסטער געציטערט פאר דער פארלאמענט-סעסיע.

פרעמיער סקלאדקאווסקי (פון ארט): היינט ציטערט ער אויך..

דער עולם לאכט מעשמאק פון דעם וויץ. זעהר אריגינעל איז געווען די ארויסטרעטונג פון סענ. פורקאווסקי. ער האט א מענה, אז די רעגירונג קעמפט צו ווייניג מיטן קאמוניזם, וועלכער פירט איצט דעם קאמף נעגען פוילען נישט אונטער דער אייגענער, נאר אונטער א פרעמדען פאהן.

דער פראפ. מיכאלאוויטש טרעט ארויס גע-געם די כוליגאנישע עקסצעסען אין די הויכשולען.

ער גייט צו דעם ענין פון... מיליטערישען שטאנד-פונקט. ער ווייזט אן, אז די איצטיגע סטודענטען זענען האך די קומענדיגע אפיצירען. די ערשטע אויי-געגנשאפט פון אן אפיציר איז דיסציפלין, געשטיצט אויף באוואוסטזיין פון געזעצליכקייט. דער רעדנער ציטירט א ריי אויפרופען פון די נארא-סטודענטען אלס באווייז, אז די האזיגע יוגענד האט נישט קיין געפיהל פאר גערעכטיגקייט און אפטמאל אויך נישט קיין ישוב הדעת.

„אלס ביאלאג — זאגט ער — פארשטיי איך די ראסען - אנטאגאניזמען, אבער אלס מענש פאר שטיי איך נישט ווען צוואנציג ווארפען זיך אויף איינעם דערצו נאך דאמאלט, ווען דער איינער איז א פרוי. דאס איז א אויסדרוק פון פחדנות און סאדיזם, ווייל אנדערש קאן איך דאס נישט אנרופען. איך האלט נישט, אז אזא מאטעריאל זאל זיין אין דער צוקונפט א גוטער רעזערוו פאר אפיצירען - קארפוס. איך אנ-ערקען אביעקטיוו, אז די האזיגע יוגענד איז פאר-העלטניסמעסיג נישט גרויס אין צאהל, אבער דאס איז נישט קיין טרייסט, ווייל די איבערוויגענ-דיגע מעהרהייט פון דער אנדערער יוגענט איז נאך פעהיג צו שעפטשען אין די ווינקעלעך, אבער נישט אויף מענטעריש אנטקעגנצושטעלען זיך און אויף צו האלטען."

(ווייטער זעה 4-טע זייט)

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אינגעדנקענע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער און אור-גרויסמוטער

נ״ע צערנע סאפיר

אשת ר׳ דוב בער נ״י

(געבוירען שוויה) אין עלטער פון 79 יאהר.

די לוי׳ קומט פאר היינט, זונטאג, כ״ד אדר תרצ״ז, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז נאווראט 1a, וועגען וואס ס׳מיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

היינט, זונטאג, דעם 7-טען ד. ח. 12 א זייגער בייטאג אין דער ערשטער יאהרצייט פון

נ״ע רעבעקא איטינגאן

קומט פאר אויפ׳ן יודישען בית-החיים א הזכרה, צו וועלכער עס לאדענט איין די קרובים פריינד און בעקאנטע

די פאמיליע.

איטאַליען שיקט ווייטער מיליטער
צו הילף די שפּאַנישע אויפשטענדיגע

ג י ב ר אַ ל ט אַ ר, 6 (ספּ. טעל.)
„אונייטעד פּרעס" טיילט מיט, אַז דעם 2-טען זענען אין קאַדיקס אויסגעשטיגען 3,500 איטאַליענער, וואָס זענען אָנגעקומען מיט אַן איטאַליענישער דאַמפּער. גוט אינפאָרמירטע קרייזען גיבען איבער, אַז די איטאַליענער זענען געווען אָנגעטאָן אין מונדירען פון שפּאַנישען פרעמדען לעגיאָן, די איטאַליענישע אָפּטיילונגען זענען דורכגעגאַנגען איבער די גאַסען פון קאַדיקס אין פולער מיליטערישער אויסשטאַטונג. כאָטש דער נאָמען פון דעם דאַמפּער איז נישט געוואָרען באַקאַנט געמאַכט איז אָבער זיכער, אַז דאָס איז דער דאַמפּער „לאָמבאַרדיאַ", וואָס איז באַנוצט געוואָרען ביי די פריהערדיגע טראַנספּאָרטען פון מיליטער.

ב אַ ר צ ע ל אָ נ אַ, 6 (ספּ. טעל.)
דער פערטיידיגונגס-קאָמיטעט גיט איבער אַז אויפשטענדיגע אעראָפּלאַנען האָבען אַראָפּגעוואָרפען באָמבעס אויף דער שטאָט פעלין דע גוטאָלס און פּאַלאַמאָס. די באָמבעס האָבען נישט געברענגט קיין שום שאָדען.

וו אַ ל ע נ ס י אַ, 6 (ספּ. טעל.)
דער רייטער קאָרעספּאָנדענט טיילט מיט, אַז היינט איז פאַרעפענטליכט געוואָרען אַ דעקרעט [illegible] וועגען דעם איינשליסען פון אַלע אויסלענדי[illegible] פרייוויליגע אין שפּאַניען אין דעם רעגירונג[illegible] מיליטער. דאָס איז איינע פון די פאַראָרדנונ[illegible] וואָס האָבען דעם ציל צו צענטראַליזירען [illegible] קאָנטראָל איבער אַלע פראָנטען.

אַלע טרינקען דעם בעסטען
טעה
WIAT HAWAJU
ERBATA KROLEWSKA

צו דער חתונה פון אונזער פריינדין
פרל. שרה גרינבערג
מיט ה'
אברהם בלייוויים
ווינשען מיט אַ הערצליכען מזל-טוב
און אַ גליקליכע צוקונפט
חוה גאלדבערג
יצחק גאלדבערג

אונזער קוזינקע
פּאַלאַ רובינאָוויטש און מאַן
צום ניי-געבוירענעם
זוהנעלע
אַ הערצינען מזל-טוב, ווי אויך דעם זיידע[ן]
ר' יעקב קארענבערג מיט דער באָבע ברכה
ווינשען מיר פיל נחת פון זייער נייעם אייניקעל.
פאמיליע גוטערמאַן
גדאַנסקאַ 31.

נחום אבלים!
מביעים אנחנו בזה את רגשי השתתפותנו
בצערו ויגונו של חברנו הנכבד
מר משה פאזנאנסקי
למות עליו אחיו יקרו
נ"ע יואב מאיר
המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון
וירושלים.
זעליג בירנצווייג ורעית[ו]

מיין געעהרטע קונדע
רויזע סקאַוורוניבסק[י]
צו דער האָכצייט פון איהר טאָכ[טער]
מינע מיט ה' דוד מאַנעטאַ [ווינש]
איך איהר, אַז זי זאָל דערלעבען פיל
פון יונגען פּאָר, ווי אויך דעם יונגע[ן]
אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
פאַמיליע טעטפּער

לעזט
דאָס „נייע
פאָלקסבלאַט"

Dr. med.
TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אקושעריע און פרויען קראַנק[היטען]
פערהיטונג בעגען שוואַנגער[שאַפט]
ז"ג ע) נשער 11. טעלעפאָן [illegible]
נעמט אַן פון 8–9 פריה און פון 4–[illegible]

אכטונג, לאָדז און פּראָווינץ!
ווען איהר גייט קויפען
מעבעל
זאָלט איהר פריהער בעזוכען דאָס
מעבעל-געשעפט
וואו איהר בעקומט שלאָפצימער, עס-צימער, גאַבינעטען ווי אויך קוכען-מעבעל און איינצעלנע געגענשטענדע בעקומט איהר נאָר ביי דער איבעראַל בעוואוסטער פירמע
א. האראָוויטש
לאָדז, זשגאָווסקאַ 1
צופאָהר-טראַמווייען 0, 1, 3, 4, 7, 11.
מעסיגע פּרייזען, רעיעלע בעהאַנדלונג, גוטע בעדינגונגען. — קומט און איבערצייגט אייך!
געדענקט די אדרעס!

קמח של פסח
תחת השגחת הראבינאט דפה לודז.
בעקאַנטמאַכונג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
די איינציגע מיהל
„עלעקטראָמלין"
איז געבשרט אונטער דער השגחה פון היגען ראַבינאַט, ס'איז איבריג צופיל צו רעקלאַמירען, בעווייל אין דעם זענען אונזערע ג' קונדען איבערצייגט, אַז דאָס בעסטע און שענסטע זעמעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאָר ביי אונזער פירמע „עלעקטראָמלין" לאָדז, זאַקאָנטנאַ 47, טעל. 147-40. וועלכע איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר די רעינלעכע און פּינקטליכע ליפערונג לויט יעדענס פערלאַנג. בעשטעלונגען ווערען שוין אָנגענומען פּערזענליך אָדער דורך טעל. 147-40.
מיט אַכטונג
Firma „Elektromłyn" Łódź
Zakątna 47, tel. 147-40.

דאַנקזאַגונג.
אַלע מיינע פריינד פאַר די גליקוואונשען בעגריסונגען אין די צייטונגען, בריפליך, טעלעגראַפיש ווי אויך פערזענליך צו מיין 60-יעהריגען געבורטס-טאָג
דריק איך אויס מיין אינניגסטען דאַנק.
מרדכי חיים רומקאָווסקי.
לאָדז, דעם 7-טען מערץ 1937.

Z intencji **rocznicy ślubu** naszych Sz. Przyjaciół
p. **Aleksandra i Bronisławy**
SCHÖNMAN
życzą zdrówia i szczęścia na długie lata
M. Dargużański,
Żona i Córka.

די געזעלשאַפט „נותן לחם" ערקלערט
א קאָנקורס
אויף פאָלגענדע פּראָדוקטען:
3000 קילאָ מצה
1000 „ מצה-מעהל
500 „ שמאַלץ איז פעקלער צו 1/4 קילאָ
1000 פלאַש ווײַן
2000 קילאָ ציבעלעס
וועלכע דאַרפען זיין כשר לפּסח מיט אַ הכשר פון לאָדזער ראַבינאַט, וועלכע פון יגדישע סוחרים עס קען צושטעלען די דאָזיגע פּראָדוקטען, דאַרף צושיקען אַן אָפערטע שריפטליך, אין אַ פערמאַכטען קאָנווערט מיט די געניעסטע פּרייזען, היינט און מאָרגען ביז 8 אָוועגט אין ביוראָ פון דער געזעלשאַפט — סאָלנע 14, טעלעפאָן 145-43.
דאָס פּרעזידיום: פרעזעס מאַג. מ. באַלבערישסקי
סעקרעטער דור' יוזעפאָוויטש.

צו דער עפענטליכקייט!
איך בין מתרה ה' חיים חייסעלפיש און זיין פאָטער אברהם מאַטעיקי 7, טראָץ דעם וואָס איך האָב זיי אויך געשיקט אַ התראה פון ראַבינאַט. דאָס זיי זאָלען דעם ככסוך גוטוויליג ערלעדיגען און אין קול ואין עונה. ווען עס וועט נישט ערלעדיגט ווערען ביז מאָנטאַג דעם 8 ד. מ. גיב איך איבער די זאַך דער פּראָקוראַטור און נעם אַראָפּ פון זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערע פאָלגען. משה פּיעטשאַנטקי.

דער וו. פרוי שרה פריימאַן
צו דער חתונה פון איהר ליבע טאָכטער
פרל. מאַניע
מיט ה' לייב גאַמולקאַ
ווינשען מיר אַ הערצינען מו"ט און דעם יונגען פּאָר אַ גליקליכע צוקונפט.
אלעכ ארדינאַנס און פרוי

מ ו ד ע ה.
אין צוזאַמענהאַנג מיט מיין אַנאָנס פון פרייטאָג אין „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען דער בעקעריי אויף ווסכאָדניאַ 16, מאַך איך בעקאַנט, אַז די אויבענדערמאַנטע בעקעריי געפינט זיך פון היינט אָן אונטער מיין השגחה.
חנוך העניך זילבערשטיין דומ"ץ.

וויכטיג פאַר שיך-פאַבריקאַנטען
איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל
ציעלוי-אַבצאַסען
אַלע פאַרבען
פּרייז 2.20 אַ טיש
אדרעס: זגערזשער 49, וועגנערסקי.

בעקאַנטמאַכונג.
דאָס איבעראַל-בעקאַנטע הורט-פאַרבען-כעמיקאַליען-געשעפט
לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5
מאַכט בעקאַנט, אַז צום קומענדיגען סעזאָן איז דאָס געשעפט פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע
פאַרבען און כעמיקאַליען
פון אַלע גרעסערע פאַבריקען. די בעשטעלונגען פון דער לאָדזער און פּראָווינצער קונדשאַפט ווערען רעיעל און פּינקטליך אויסגעפיהרט.
קאָנטאָ P.K.O. 602219 מיט אַכטונג מ. שייבע (פריהער בעזיצער)
לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39
בעמערקונג: איך בעזיץ אויף לאַגער דעם גאַנצען אַסאָרטימענט פון דער פירמע J. KRAUSE, Andrespol

געדענקט!
אַז קויפען סחורה
איז נאָר ביי
שטשעשליווי
וואו ס'געפינט זיך אויף לאַגער צום זומער-סעזאָן
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע
ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען. —::— קומט און איבערצייגט אייך
R. SZCZĘŚLIWY
לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 5 טעל. 156-09. געדענקט פראָנט II שטאָק.

וויכטיגע פינאנציעלע באשלוסען
פון דער פראנצויזישער רעגירונג
א הלוואה פון 10 ביז 15 מיליארד פראנק אויף מלוכה-פארטיידיגונג

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
די באשלוסען פון דער זיצונג פון ...יסטארען — ראט, וואס איז פארגעקומען אונ...ר'ן פארזיץ פון פרעזידענט לעברון איז עלי...ישען פאלאץ זענען פאלגענדיגע:
1) אומקעהרען די פרייהייט פון גאלד-אומזאץ ... געלט-מארק, 2) די רעגירונג וועט נישט ערטיי... קיין באפולמעכטיגונגען אויף נייע אויסגאבע... אין אויסגאהם פון קרעדיט אויף נאציאנאלע פאר...דיגונגס-צוועקען, 3) אין צוזאמענהאנג מיט דער ...בעסערונג פון דער ווירטשאפטליכער לאגע און ... דער פארקלענערונג פון דער ארבייטסלאזיגקייט ... די ארבייטסלאזע - שטיצע פארקלענערט ווערען ... יאהר 1937 מיט 6 מיליארד. 4) די רעגירונג ... אויסשרייבען א הלוואה אויף נאציאנאלע פאר...דיגונגס-צוועקען.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
גלייכצייטיג מיט דעם אומקעהרען זיך צו דעם ...נירמאלען ווירטשאפטליכען פראגראם אויפ'ן גע... פון דער וואלוטע, וועט די פראנצויזישע רע...ונג צוטרעטען צו דעם ארויסלאזען מאנטאג א ...יסע אינערליכע הלוואה אויף צוועקען פון נא...נאלער פארטיידיגונג. די הויך פון דער הלוואה ... באטרעפען 10 אדער 15 מיליארד פראנק.

דאס איינצאהלען וועט מעגליך זיין אין דריי וואלו־טעס, אין פראנק, אין ענגלישען פונט און אין דאלארען. פאר'ן ארויסלאזען די הלוואה וועט דער פרעזידענט לעברון ארויסטרעטען מיט א רעדע, נאך איהם וועלען ארויסטרעטען די פארזיצערס פון סע־נאט און סיים ווי אויך פארש'דענע פערזענליכ־קייטען פון דער פאליטישער וועלט.

די דעציזיע פון בלומ'ס רעגירונג האט גע־מאכט א גרויסען רושם. דאס נישט איינפיהרען קיין דעוויזען-קאנטראל און דער צוריקגאנג צום פרייען גאלד-אומזאץ אויפ'ן אינערליכען מארק וועט אהן שום ספק ארויסרופען א ווירטשאפטליכע אויפלעבונג.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
דער פינאנץ-מיניסטער אריאל האט היינט אפגעהאלטען א רייהע קאנפערענצען מיט פאכ־מענער מיטן ציל פעסטצושטעלען די פרטים פון דער הלוואה אויף די לאנד-באוואפנונגען, פון וועל־כע די סובסקריפציע וועט געפענט ווערען אפי־ציעל מאנטאג 9 א זייגער אינדערפריה, אויף דער קאנפערענץ איז פעסטגעשטעלט געווארען די הויך פון דער הלוואה, ווי אויך איהר פראצענטירונג.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
די פלוצלינגע ירידה פון פראנק, וואס איז נאטירט געווארען פרייטאג נאכמיטאג נאכן שלוס פון דער בערזע אויפן לאנדאנער מארק און שפע־טער אין די טראנזאקציעס מחוץ דער בערזע אין פאריז האט ארויסגערופען א לעבהאפטע רעאקציע אין די פראנצויזישע ווירטשאפטליכע קרייזען.

היינט ווערט דאס פאלען פון די פראנק-נא־טירונגען אלגעמיין באטראכט אלס א אויסדרוק פון דער טאקטיק פון פראנצויזישען אויסגלייכונגס פאנד, וועלכער האט זיך פרייטאג אפגעהאלטען פון א אינטערווענץ.

אין די ווירטשאפטליכע קרייזען איז מען אין דער מיינונג, אז דער אויסגלייכונגס-פאנד וועט אין דער צוקונפט, נישט אויפהאלטען דעם קורס אויף א פעסטער הויך נאר וועט ערלויבען אין גע־וויסע וואקלונגען.

ירידה פון פראנצויזישען פראנק

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)
אויף די היינטיגע וואלוטע-בערזעס האט זיך אין די שפעטערדיגע שעה'ן בעמערקט א גע־וואלטיגע ירידה פון פראנק. די ירידה דערקלערט זיך מיט דעם פארענדערן דעם מעטאד פון אינטערווענץ פון פראנצויזישען וואלוטע-פאנד.

אויסערגעוועהנליכע סיים סעסיע
אין דער צווייטער העלפט מאי

ווארשא, 6. (טעל.) אין די פארלאמענ־טארישע קרייזען שמועסט מען, אז די רעגירונג וועט זיך דאסמאל נישט ווענדען ווענען פולמאכטען צום סיים און סענאט, נאר אז אין דער צווייטער העלפט מאי וועט צוזאמענגערופען ווערען א אויסערגעוועהנליכע סעסיע.

ערב גרויסע ענדערונג
אין דער האלב אפיציעלער „גאזעטא פאלסקא"

ווארשא, .6. (טעל.) אין די נאהנסטע טעג זאלען פארקומען גרויסע ענדערונגען אין צוזאמענ־שטעל פון די רעדאקציע פון דער „גאזעטא פאל־סקא" ווי אויך אין דער האלב אפיציעלער אגענ־טור „איסקרא". די ערשטע קאנדידאטען אויף די אמטען אין רעדאקציע זאלען זיין אנגעזעענע טוער פון „לעגיאן מלאדיך".

די ציהונג פון דער דריי פרא־צענטיגער אינוועסטיציע-הלוואה
ערשטער טאג

די ערשטע צאהל באדייט דער נומער פון דער סעריע, די צווייטע – נומער פון אבליגאציע
200.000 זל. — 3462 אבל. 19.
50.000 זל. — 7316 אבל. 4.
25.000 זל. — 6026 אבל. 22.
10.000: 25-5412 8-9939 35-15499 32-17959 14-21276.
3000: 23-786 14-1456 42-3984 26-3935 9-4263 28-5827 16-6825 38-7495 28-10592 23-11276 48-16459 44-21954.

אויסגעלאסטעוועטע באנעס

דעם 4 מערץ זענען אויסגעלאסטעוועט גע־ווארען פאלגענדע באנעס פון אינוועסטיציע-פאנד:
10966 20085 23590 34757 35890 37306 38570.

מיליטערישע בעראטונג איז שייכות מיט דער געשפאנטער לאגע אין א"י

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
אונטער'ן פארזיץ פון העכסטען מיליטערישען אנפיהרער, גענ. דזשאהן דיל, איז פארגעקומען א בעראטונג פון די מיליטערישע אנפיהרער אין שייכות מיט דער געשפאנטער לאגע אין לאנד.
אין די בערג פון שכם זענען פארגעקומען גרויסע מיליטערישע מאנעוורעס.
אין צפת זענען ארעסטירט געווארען איניגע אראבישע אגיטאטארען.

הויך-קאמיסאר וואוקאפ קומט צוריק קיין א"י

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ וועט אין דער צווייטער העלפט פון מערץ צוריקקומען קיין ארץ-ישראל.

קאקואדזשיס סעקרעטאר מאבי־ליזירט מענשען אין עבר-הירדן צו א נייעם אויפשטאנד

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
לויט ידיעות פון דער אראבישער פרעסע גע־פינט זיך איצט אין עבר-הירדן דער סעקרעטאר פון קאוקאדזשי, וועלכער פארנעהמט זיך מיט מאבי־ליזירען מענשען פאר א נייעם אויפשטאנד אין ארץ-ישראל.

...איז קיין איין ווארשאווער יודישער יאטקע ...פארקויפט מען נישט קיין כשר פלייש!
ערקלערט הרב פוזנער אויף א פרעסע קאנפערענץ

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)
הרב פאזנער, וועלכער איז, ווי באקאנט, דער ...ציגער רב אין ווארשא וואס האט אנגעהויבען ...אקציע פון טרייבערן דאס אונטערשטע טייל פון ...יש, האט צוזאמענגערופען א פרעסע-קאנפע־...ץ, אויף וועלכער ער האט רעפערירט די לאגע ...ן פלייש-מארק. הרב פאזנער האט דערקלערט, דאס אין ווארשא איז נישט פארהאן קיין איין יאטקע אין וועלכער מען זאל פארקויפען כשר פלייש. הרב פאזנער האט פארענדיגט, אז ער וועט ווייטער פיהרען די אקציע פון טרייבערן דאס פלייש און אויב עס וועט נויטיג זיין, וועט ער ברענגען מנקרים פון דער פראווינץ.

אז ער ווייסט פון מאסגעבענדע קוועלען, אז עס וועלען פאַרגרעסערט ווערען די קאנטינגענטען אויף פלייש פאר די יאטקעס, וואס טרייבערן דעם הינ־טערשטען טייל פון דער בהמה. הרב פאזנער האט ווייטער ערקלערט, אז מיט דער גאנצער פאראנט־ווארטליכקייט פאר די ווערטער, וואס ער זאגט,

אט פון וואנען די קאוואלסקי'ס שעפען זייער בקיאות אין „טאלמוד"

אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון ...שטירמער" איז אבגעדרוקט א נאטיץ, וואס „בא־...ט" דעם טראן-קריזיס אין ענגלאנד, וואס האט ...האט צו ארט מיט א געוויסער צייט צוריק.
דער „שטירמער" שרייבט וועגען דעם:
„אזוי ווי אין אלע אומגליקען פון דער ...לט, זענען די יודען אויך שולדיג אין דער ...ענעדיע פונ'ם ענגלישען קעניג, דער בלאנדער ...ניג, א פריינד פונ'ם נייעם דייטשלאנד און סימפאטיקער פונ'ם נאציאנאל-סאציאליזם, האט געמוזט אוועקגיין, ווייל די יודעלעך פון ווייטשע־פעל האבען אזוי געוואלט. זיי האבען איהם אונטערגערוקט די יודישע סימפסאן, וואס שטאמט פון יענעם מאסען-מערדער שמשון, וואס האט דערהרגעט טויזענד פלשתים מיט אן אייזעל־קינבאק פאר ריטועלע צוועקען. ווי מאטילדע לידענדארף (די פרוי פונם גענעראל לודענדארף) האט פעסטגעשטעלט, איז אינ'ם נאמען פון דער יודישער סימסאן אריינגעשטעלט געווארען דער „פ", כדי אנצודייטען אויף די דערמארדעטע פלישתים. די דאזיגע שווארצע יודישקע האט פארפיהרט דעם קעניג צו ראסען-שאנדע און אים פארטריבען פון ענגלאנד. פון לאנדאן האט מען דעם אומגליקליכען קעניג געבראכט צום יוד ראט־שילד אין שלאס ענזעספעלד, וואו ער האט גע־מוזט פייערן דעם יודישען יום-טוב חנוכה".

אקופאציע-שטרייק פון שוסטער-ארבייטער אין ווארשא

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)
פרייטאג איז אין קינא „פאמא" (פשעיאזד 9) ...געקומען א ריזיגער מיטינג פון די שטרייקענדע ...סטער-ארבייטער. 4000 שטרייקענדע האבען פאר־...ט דעם ריזיגען זאל.
א רייה רעדנער פון די שטרייקענדע האבען ...מגערעדט די לאגע. דער גענעראל-סעקרעטאר ...גוטגאלד האט רעפערירט וועגען די אונטער־...נדלונגען מיט די סוחרים. אזוי ווי די לעצטע זענען ...רעקשנס און ווילען בשום אופן נישט שליסען ...ן קאלעקטיוון אפמאך, האט דער מיטינג איינ־שטימיג באשלאסען צו אקופירען אלע שיך-געשעפ־טען, כדי אויף אזא אופן צווינגען די סוחרים נאכצוגעבען די גערעכטע פאדערונגען פון די אר־בייטער.
גלייך באכמיטאג זענען אקופירט געווארען 30 גרעסערע געשעפטען. דארט זיצען יעצט ארבייטער, וועלכע האבען ביז איצט געארבייט פאר'ן סוחר. א סך שיך-געשעפטען האבען דיי אייגענטימער אליין געשלאסען, אויפהענגענדיג א מעלדונג, אז צוליב'ן שטרייק איז דאס געשעפט געשלאסען.
די ארבייטער זיצען רוהיג אין די אקופירטע געשעפטען. פון דער פראווינץ קומען אן ידיעות, אז פיל שטרייקענדע שוסטער, וועלכע האבען גע־ארבייט פאר ווארשא, קומען אין שטאט אריין די זיך צו באטייליגען אין דער אקופאציע.

* * *

אלס סאלידאריטעט מיט די שטרייקענדע שוס־טער-ארבייטער, האט די לעדער-צענטראלע באַ־שלאסען צו רופען אויף דינסטאג, דעם 9 מערץ א סאלידאר-שטרייק פון דער גאנצער לעדער-אינ־דוסטריע, אזוי אז דער שטרייק וועט זיין אן אל־געמיינער.

העכסטער קעניגליכער געריכט אין לאנדאן
...אפגעווארפען די קאסאציע-ביטע פון צוויי פארמשפטע א"י-אראבער
אינטערעסאנטע פאלעמיק וועגען יורידישען סטאטוט אין א"י

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
דער געהיימער קעניגליכער ראט, וואס איז ...ער העכסטער קעניגליכער געריכט אין ענגלאנד, ...ט באטראכט די קאסאציע-ביטע פון צוויי יונגע ...אבער, וועלכע זענען אין א"י פארמשפט געווארן ...ם טויט פאר שיסען אין ענגלישע זעלנער בעת ...אונרוהען.
אלס פארטיידיגער פון די צוויי אראבער איז ...ויסגעטרעטען אדוו. קאמינס קאר, וועלכער האט ... באמיהט דורכצופיהרען די טעזע, אז די אויס־...נאמס-באשטימונגען, אויפ'ן סמך פון וועלכן דער ...טייל איז ארויסגעטראגען געווארען, איז נישט ...גאל.
אדוו. קאר האט באהויפטעט, אז לויט דעם ...עלקערבונדס-פאקט, דארפען אלע געוו. טיילען ...ון דער אטאמאנישער אימפעריע ווערען אומאב־...הענגיג און דער מאנדאט טראגט בלויז א צייט־...וויליגען כאראקטער.
דער פארזיצער פון געריכטס-טריבונאל איז ...ויסגעטרעטען געגען דער דאזיגער מעזונג און ...אט ערקלערט, אז ענגלאנד האט בעת דער ...לחמה ערָאבערט א"י און איבערגעגעבען דאס ...אנד אין רשות פון פעלקערבונד, וועלכער ...ידער אנפערטרויט ענגלאנד דעם מאנדאט איבער א"י. אדוו. קאר האט ווידער גענומען דאס ווארט און ערקלערט, אז א"י איז נישט אבגענומען גע־ווארען ביי טערקיי, נאר איז א מאנדאט-טערי־טאריע, אויף וועלכע דער מאנדאט דארף מיט דער צייט אבגעשאפען ווערען. אדוו. קאר האלט דע־ריבער אונטער זיין באהויפטונג, אז די אויסנאמס-באשטימונגען אין א"י דארפען אנערקענט ווערען אלס יורידיש נישט-גילטיג, ווייל זיי „באגרענעצען די ציווילע און רעליגיעזע רעכט פון דער נישט-יודישער באפעלקערונג".
דער פארטיידיגער האט ווייטער באהויפטעט אזביידע פארמשפטע זענען יונגער פון 18 יאהר.
דער פארזיצער פון געריכט לארד סטרענ־טשער האט אבער ערקלערט, אז דאס א"י-געריכט האט פעסטגעשטעלט, דאס ביידע פארמשפטע זענען עלטער פון 18 יאהר און דאס געזעץ דארף לגבי זיי אנגעווענדעט ווערען מיט דער פולער שטרענגקייט.
די קאסאציע פון די צוויי פארמשפטע איז דורך דעם העכסטען קעניגליכען געריכט אבגע־ווארפען געווארען.

מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
11. ליסטאפאד 11.
(רוג זאכאדניא)

Doktór
C. J. Prawda
אינערליכע קראנקהייטען
זגיערסקא 20 טעל. 133-26
נעמט אן פון 5–7 אוונט.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 צוית. 3-5 8-9 אוו.

Dr. I. Plechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
האט זיך איבערגעצויגען אויף
שרודמיעסקא 20, 20
טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 3-7 אוו.

„מיר פיהלען זיך איצט אין צושטאנד פון אויסערן געזעץ“

רעדע פון סענאטאר שאר אויף דער פלענאר-זיצונג פון סענאט

(ענדע פון דער ערשטער זייט)

אין דער דיסקוסיע האט אייך גענומען א ווארט סענאטאר שאר, וועלכער האט צווישען אנדערן ערקלערט:

נאך נישט קיין גאנצע צוויי יאהר, פון מאמענט ווען כ'בין באחופן געווארן אלס סענאטאר פון דער רעפובליק, האט מיין לאגע און די לאגע פון דער דריי מיליאנענדיגער יודישער באפעלקערונג, זיך געענדערט אויף א געוואלדיגן אופן. מיר פיהלען זיך אין צושטאנד פון „אויסערן געזעץ“, ווייל א אויטאריטאטיווע ערקלערונג האט אונז נעמליך געשטעלט מחוץ די ראמען פון דער פוילישער באפעלקערונג, און אפילו פון די נאציאנאלע מינדערהייטן. באשטימענדיג פאר אונז די ראלע פון עמיגראנטען „אהן פאראנטווארטונג“, איז די מעטאמארפאזא האט נישט געקאנט פאראויסזעהן קיינער, וואס איז נאר געוואגען מיטן גייסט פון דער אפריל-קאנסטיטוציע. די יודישע באפעלקערונג אין פוילען איז היינט אין צושטאנד פון פולשטענדיגער דעזארגאניזאציע, ווייל מען רעדט צו איהר אויף פארשידענע שפראכען. און אזוי אז די ערשטע שפראך, די שפראך פון דער קאנסטיטוציע, לויט וועלכע אלע בירגער זענען גלייכבארעכטיגט, אהן אונטערשייד פון נאציאנאליטעט און רעליגיע. אבער די אמאליגע ווירקליכקייט איז גאנץ ווייט היינט פון יענע קאנסטיטוציאנעלע נארמען. אויפן ראנד פון דער קאנסטיטוציע איז אויפגעשטאנען א נייער רעזשים. די צווייטע שפראך. אויף וועלכער מען רעדט צו אונז, אין די דיפלאמאטישע שפראך. מיט דער דאזיגער שפראך האט מיניסטער בעק געקינדיגט דעם מינדערהייטס-טראקטאט, פעסטשטעלענדיג, אז די פוילישע קאנסטיטוציע גיט א גענוגענדע גאראנטיע, באהאנדלענדיג גלייך אלע בירגער, אהן אונטערשייד פון נאציאנאליטעט און גלויבען.

די דעקלאראציע פון פאלקאווניק קאץ רעדט צו די יודען, אזוי ווי א סינטעזע פון די אלע 4 שפראכען, וועלכע איך האב גערעדט. זי גיט אפ פארעהרונג די קאנסטיטוציע, רעדט אפילו נישט וועגן עמיגראציע, פאראורטיילט עקסצעסן, שטעלט אונז אבער מחוץ דער מתנה פון די נאציאנאלע מינדערהייטן, פאראורטיילט סעפאראטיזם פון די יודישע קולטורעלע איינפלוסען. די רעגירונג שיינט אונדירעקט שווייגענדיג זיך ארויסצואגען פאר טאטאליזם אין סעפאראטיזם פון די יודען. מיר אבער שטייען און וועלען שטיין אויפן באדען פון דעמאקראטיזם און פארלאמענטאריזם, מיר האלטן נעמליך, אז טאקע אין דער צייט ווען די שוץ פון דער מלוכה דארף פארשטארקט ווערען, איז נויטווענדיג א גרעסערן צוזאמענבונד פון אלע בירגער מיט דער מלוכה.

אלס אויסדרוק פון ספאנטאנען פראטעסט געגען דעם נישט רעספעקטירען די פרינציפיעלע רעכט פון דער יודישער באפעלקערונג, וועל איך שטימען געגען בודזשעט, מיטן אויסנאהם פון מיליטערישען בודזשעט, וועלכער איז אפאליטיש.

רעדע פון סענ. טראקענהיים

עס נעמט דאן א ווארט סענאטאר טראקענהיים, וועלכער ערקלערט צווישן אנדערן פאלגענדעס:

טראץ דעם, וואס אין דער סענאט-קאמיסיע זענען נישט פאראהאן קיין יודען, איז די יודען-פראגע דארט באריהרט געווארן. עס איז דארט פארגעקומען א פארמעלער געריכט איבער יודען. עס האט זיך געפינען א פראקוראר, עס האט זיך געפונען א פארטיידיגער, **עס האט זיך געפונען א פירשטליכער עדות, וועלכער האט אויף א אונדירעקטן אופן.** ווייל דורך א פריינט, וואס איז געפאהרן אין טראמוויי איבער די נאלעווקעס **אנטדעקט די אמתע סיבה פון אנטיסעמיטיזם און נעמליך „דעם קנאבעל-ריח“.** אויף דעם דאזיגען פראצעס האט נאר געפעהלט דער פארשולדיגטער, ווייל ער האט זעהר אויס געהאלטען פאר ריכטיג, אז דער פראצעס זאל פארקומען אונטער די אויגען.

דער משוואק פון אלע ארויסטרעטונגען אויף אלע טריבונעס אין גאנץ פוילען איז די פראגע פון דעם פלומרשטען יודען מאנאפאל אויפן האנדעל, צוליב וואס עס פארקלענערן זיך די פארדינסטן פון דער קריסטליכער באפעלקערונג און עס ווערט אונמעגליך די עקספאנסיע פון דארף אין דער ריכטונג פון דער שטאט.

די ענדעקעס געפינען א פשוט'ן אויסוועג: **אנטי-יודישע עקסצעסן צוראבירען יודישע געשעפטען און סטראגאנעס, באיקאט און פיקעטען** ווי אויך צושלאגען קעפ יענע, וואס ווילען זיך נישט אונטערווארפען זייער אידעאלאגיע.

דער פרעמיער פאראורטיילט עקסצעסן, ער האלט אבער, אז עקאנאמישער קאמף איז דערלויבט.

דער אויסערן-מיניסטער געפינט א אויסוועג אין דער עמיגראציע פון א טייל יודען פון פוילען.

דער פאלקאווניק קאץ, דער שעפער פון נייעם לאגער, באגרינדעט אין זיין אידעאיש-פאליטישער דעקלאראציע. אין דעם טייל, אין וועלכען עס רעדט זיך וועגן יודען **„אידעאלאגיש“ דאס געבאט צו צונעמען ביי יודען זייערע עקאנאמישע פאזיציעס.**

דער פאלקאווניק קאץ האט ווארשיינליך פארגעסען די ווערטער, וואס זענען ארויסגעזאגט געווארן אין רעגירונגס-עקספאזע פון יאהר 1926 פון מארשאל פילסודסקי, וועלכער האט געזאגט פאלגענדעס:

„די רעגירונג וועט נישט ערלויבען, אז די געהעריגע רעכט פון די בירגער פון נישט פוילישער נאציאנאליטעט זאלען איינגעשטעלט ווערען אויף אונזיכערקייט, ווייל זי מיינט, אז באקעמפען וועלכע עס איז קאטעגאריע בירגער פון זייער שפראך, אדער געוויסען, שטייט אין א סתירה צום פוילישן גייסט.

ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט, אז **ווירטשאפטליכער אנטיסעמיטיזם איז שעדליך פאר דער מלוכה,** האלט די רעגירונג פאר נויטווענדיג אפצוהיטען די פרינציפען פון אביעקטיוויטעט און גערעכטיגקייט באזונדערס אויפן שטייער און קרעדיט-געביט, ווי אויך אויפן געביט פון פראדוקציע - קרעדיטען און אז עס זאלען גענומען ווערען אין אכט אויסשליסליך זאכליכע מאטיווען און נישט נאציאנאלע אדער גלויבענס מאטיווען“.

אפשטעלענדיג זיך אויף די טענות, אז יודען האבען פארכאפט דעם האנדעל, ברענגט סענאטאר טראקענהיים א סטאטיסטיק פון דער צאהל אויסגעקויפטע האנדעלס - פאטענטען אין יאהר 1933 אין גאנץ פוילען. אויף דער אלגעמיינער צאהל 395.335 האנדעלס-פאטענטען, האבען יודען אויסגעקויפט 207 טויזנט, אז אז **אין יודישע הענט געפינען זיך 52 פראצענט האנדעלס - אונטערנעמונגען** און נישט 80 פראצענט, ווי עס פארזיכערן די אנטיסעמיטען. די דאזיגע ציפער וואלט זיך פארקלענערט ביז 10 פראצענט, ווען מען וואלט יודען צוגעלאזט אין די געהעריגער מאס צו מלוכה'שע און קאמונאלע פאסטענס און צו דער שווער - אינדוסטריע. די איבעריגע הונדערט טויזנטער יודישע הענדלער וואלטן געווען פארלאזט זייערע קרעמלעך און סטראגאנעס און אנגענומען ארבייט אין די צווייגען, וואס זענען פאר זיי איצט פארשלאסען.

ווען סענ. טראקענהיים דערמאנט, אז אין גאליציען האט מען בעת'ן ייִדנפייערן די צוואנג-פארצעלאציע פון 26 פריוואטע גיטער, פארצעלירט 16 יודישע, שרייט איינער אויס: — צו ווייניג...

דער וויצע-מארשאלעק מיעדזינסקי — זאגט ווייטער סענאטאר טראקענהיים — האט מיט איינ'ע וואכען צוריק געזאגט אין א פארזאמלונג פון דיסקוסיע קלוב פון דעפוטאטען און סענאטארען:

„עס וועלען געפיהרט געשפרעכען מיט מיושב'דיגע יודישע קרייזען, וועלכע פארשטייען אויסגעצייכנט די לאגע. די יודען זענען געקומען קיין פוילען אין די צייטען פון פארפאלגונגען אין אייראפא און איצט מוז פארקומען א אפפלוס פון די יודען פון פוילען“.

אויב דער מארשאלעק מיעדזינסקי האט, רעדענדיג וועגן די „מיושב'דיגע קרייזען“ געהאט אין זינען די יודען, וואס האבען אפעריערט א הורט עמיגראציע טראנסאקציע מיט א מיליאן יודען, האט ער צום באדויערן נישט אנגעטראפען אויף מיושב'דיגע יודען.

די באמת מיושבדיגע יודען האלטען אז די לעזונג פון דער יודישער פראגע אין פוילען איז מעגליך נאר דורך א פולשטענדיגע פאקטישע נישט פאפירענע גלייכבארעכטיגונג פון די יודען צו לאזען זיי צו אלע באשעפטיגונגען און אמטען, נישט ארויסטרייבענדיג זיי אין א ווירטשאפטליכען געטא) שאפען עקזיסטענץ - מעגליכקייטען, אז זיי זאלען קענען אויסנוצען זייערע פעהיגקייטען פאר זיך, און פאר דער טובה פון דער מלוכה.

נאך סענאטאר טראקענהיים האט גערעדט סעמאלסקי, וועלכער האט ערקלערט, אז אין שטעדטיל צו א אונאפהענגיגען א ישוב לעבען דארף מען נישט מאכען די קאזארמע - דיסציפלין פון די שכנישע מלוכות, וואס אנטשפרעכט נישט דעם פוילישען כאראקטער.

סענאטאר שענדאזישעווסקי ענטפערט אויף די רעדעס פון די יודישע סענאטארען און זאגט:

די רעדעס פון די סענאטארען טראקענהיים, שאר און מיכאלאוויטש האבען מיך באוואויגען צו נעמען א ווארט. סענאטאר טראקענהיים האט גערעדט וועגן דעם, ווי גוט עס איז די יודען אין אמעריקא און ווי שלעכט אין פוילען. איך וועל נישט ליכטער מאכען די אויפגאבע פון די ארויסציהען דערפון די פשוט'ע מסקנה: **אלזא וואנדערט אויס קיין אמעריקא, אבער אמעריקא נעמט איצט נישט אויף קיין פוילישע יודען.** אפילו כיטן וואוילשטאנד פון איטוענטאר.

צום יודישן פראבלעם גיי איך צו מיט'ן גאנצען ערנסט, אטנעמענדיג זיך א חשבון ווי שווער עס איז צו לעזען. אבער מען קען עס לעזן און עס וועט זיכער געלעזט ווערן אין דער אינטערנאציאנאל[illegible] פלאך צוזאמען מיט'ן קאלאניאלן פראבלעם. סענאטאר טראקענהיים באקלאגט זיך, אז די בודזשעט קאמיסיע פון סענאט האט ארומגערעדט די יודישע פראגע. ער האט פארגעסען, אז די פליכט פון [illegible] קאמיסיע איז ארומצורעדען די פראגען, וואס האבען א מלוכה-באדייטונג אומאפהענגיג פון די אנגעלעגענהייט פון יודען. סענאטאר טראקענהיים האט ציטירט ציפערן, וואס זאלען באווייזען, אז ביים ארומפיהרען די אגראר-רעפארם, אנטאייגנט קודם יודען. ער האט אבער נישט בארעכענט וויפיל מען האט צוגענומען ביי פאלאקען זייט די מיט[illegible] פיהרט אדורך די אגראר-רעפארם און וויפיל ביי יודען.

אויף דער געשיכטליכער אנטוויקלונגס-ליניע [illegible] דער פוילישער מלוכה ליגט א נויטווענדיגקייט, [illegible] **דער ארבייטסלאזער איז ארימער פון ארבייטסלאזער ארבייטער און אינטעליגענט זאלען פארנעמען אין די שטעלן די פאזיציעס, וואס עס פארנעמען איצט די יודען. דער גאנג פון דער געשיכטע וועט קיין שום ריז נישט באוויזען צו האמעווען און די יודען וועלן דאס אויך נישט באוויזען צו מאכען.**

אויפן פארוואורף אז די גלייכבארעכטיגונג [illegible] די יודען עקזיסטירט נאר אויפן פאפיר קען מען [illegible] פרעגן מיט די ווערטער פון די פאלאקען, וואס [illegible] דערן גלייכבארעכטיגונג מיט יודען אויפן געביט פון קרעדיט, האנדעל און מלאכה. די יודען האבען [illegible] האט די מעגליכקייט ארויסצופיהרען אין סענאט [illegible] זייער פארשטייער, זיי האבען אבער זייער צאל [illegible] רעכטליכקייט; דער מלוכה פרעזידענט האט אבער [illegible] מינירט זייער פארשטייער אין סענאט [illegible] וואס קיין שום פארשריפט האט דאס נישט [illegible] רעדט, צי איז דאס גלייכבארעכטיגונג אויפן פאפיר.

איך האב שוין אמאל גערעדט וועגן סאציא[illegible] נישן געזעץ, וואס דריקט דעם אנגעלאפענעם [illegible] ציפערטען, ראן ווען דאס איינוואנדערונג פאלט [illegible] גריכט די עקאנאמישע שפאנונג, דער גאנג פון [illegible] געשיכטע — די שטעלען פון די פעניציער [illegible] די גריכען, גריכען צווישען די רוימער — [illegible] מירט דאס דאזיגע געזעץ אין אונזער צייט [illegible] רען די אייראפעער זייער האדייטונג, זייער [illegible] און מאכט אין די קאלאניעס אין דעם נאר [illegible] וועלכען די איינגעבוירענע שבטים מאכען [illegible] אין זייער אנטוויקלונג. דאס זעלבע געזעץ [illegible] אויך אנגעווענדעט בנוגע די יודען אין פוילען.

10 ביודזשעטן זענען נעכטן אנגענומען געווארן דורכן סענאט

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

היינט איז דער סענאט צוגעטרעטן צו דער דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט-פרעלימינאר. אין די ערשטע צוויי שעה זענען באטראכט געווארן די בודזשעטן פון מלוכה-פרעזידענט, פון סענאט און סיים, פון דער העכסטער קאנטראל-קאמער און פון פרעזידיום פון מיניסטערען-ראט.

בכלל זענען באטראכט געווארן אין היינטיגען טאג 10 בודזשעטן. די ערשטע 4 זענען אנגענומען געווארן כמעט אהן דיסקוסיע.

דער רעפערענט פון בודזשעט פון מלוכה-פרעזידענט, סענאטאר פאוועליק, האט אנגעוויזען, אז דער מלוכה-פרעזידענט האט איצט, אין הסכם מיט דער נייער קאנסטיטוציע, א גאנצע רייה נייע אויסגאבען און עס וואלט דעריבער געדארפט געהעכערט ווערען דער בודזשעט פון מלוכה-פרעזידענט. דער בודזשעט איז אבער נישט נאר נישט געהעכערט געווארן, נאר להיפוך, ער איז פארקלענערט געווארן און געשעהען איז דאס לויט דער אויסדריקליכער פאדערונג פון מלוכה-פרעזידענט.

ביים באטראכטן דעם בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום איז ארומגערעדט געווארן די דאנציגער פראגע. עס איז אנגעוויזען געווארן, אז די דאנציגער איינוואוינער ווערען קולטורעל סיסטעמאטיש דערווייטערט פון פוילען. געגען די פוילישע בירגער ווערען כסדר אנגעווענדעט שיקאנעס אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט. עס ווערט באשוערט דער סחורות-אומזאץ מיט פוילען.

איינציגע סענאטארען האבען זיך באקלאגט, אז די פאראינטערעסירונג פון דער פעלקער-ליגע מיט דעם דאנציגער ענין איז איצט שוואכער.

ביים בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום האט דער רעפערענט גענעראל אשינסקי אנגעוויזען, אז מען רעדט אין פוילען צופיל וועגן מיליטערישע ענינים און עס וואלט גלייכער געווען מען זאל וועגן דעם ווייניגער רעדען.

ביים קאנטראלירען דעם בודזשעט פון מיניסטעריום פאר סאציאלען שוץ איז אנגעוויזען געווארן אויף דעם טרויעריגען געזונדהייטס-צושטאנד פון דער באפעלקערונג אי פוילן. עס איז פעסטגעשטעלט געווארן אז אין פוילען זענען אפיציעל רעגיסטרירט א מיליאן שווינדזיכטיגע [illegible]. מען האט געפאדערט, אז עס זאל מעהר געטאן ווערען פאר דער געזונדהייט פון דער באפעלקערונג. איין סענאטאר האט אפילו אנגעוויזען, אז אין היטלער-דייטשלאנד ווערט אויסגעגעבען אויף געזונדהייטס-צוועקן 27 מאל אזויפיל, ווי אין פוילען.

דער דייטשער סענאטאר וויזנער האט זיך באקלאגט, אז אין אויבערשלעזיען זענען פון די פאבריקען באזייטיגט געווארן אלע דייטשע ארבייטער, ער זאגט, אז 80 פראצענט פון די דייטשן אין אויבער-שלעזיען זענען ארבייטסלאז, ער [illegible] ארויס די פאדערונג פון גלייכע רעכט אויף ארבייט פאר די דייטשע בירגער.

נאך דער דיסקוסיע איבער'ן ביודזשעט פון סאציאלען שוץ איז אנגענומען געווארן דער ביודזשעט פון פאסט-מיניסטעריום.

קאנצלער שושניג אויף אן אנטי-נאצי-פארזאמלונג אין ווין

ד"ר קודענהאווע-קאלערגי געגען קאמוניזם און נאציזם

ווין (יט"א) די „פאן-אייראפעאישע איניאן“ האט די טעג גערופען א גרויסע מאסען-פארזאמלונג געגען דער ראסען-פראפאגאנדע פון נאצי-דייטשלאנד. די פארזאמלונג האט בייגעוואוינט דער בונדעס-קאנצלער ד"ר שושניג און אנדערע מיטגלידער פון דער עסטרייכישער רעגירונג.

די פארזאמלונג איז געשאפען געווארן צו פראטעסטירען געגען די נאצי'ע-טעאריעס פון ראסען-האס, און דעם הויפט-רעפעראט האט געהאלטען ד"ר ר. נ. קודענהאווע-קאלערגי, דער באקאנטער שריפטשטעלער און פרעזידענט פון דער „פאן-אייראפעאישער אוניאן“. ד"ר קודענהאווע-קאלערגי האט אנגעגריפען דעם נאצי-רעזשים צוליב די ראסען-טעאריעס, אויף וועלכע ער שטיצט זיין מאמר אין דייטשלאנד. דער קאמוניזם און נאציאנאל-סאציאליזם — האט ער ערקלערט — זענען ביידע שונאים פון דער מערב-אייראפעאישער קולטור.

ד"ר קודענהאווע-קאלערגי האט דאן געגעבען אן אביעקטיווע אפשאצונג פון די געזיכטליכע קולטור ווערטען, וועלכע עס האבען אין דער וועלט-ציוויליזאציע אריינגעטראגען בדער יודאיזם, קריסטענטום און העלעניזם. די יסודות פון דער יודישער עטיק, האט ער ערקלערט, וועלען אויף אייביגע צייטען בלייבען דער אידעאל פון מיין האנושי.

ד"ר קודענהאווע-קאלערגי האט דאן גערעדט וועגען די „שווינדלער און רויבער“, וועלכע פרובען אוויינגען די ארומיגע וועלט צו גלאריפיצירען זיי אלס העלדען, בעת זיי אליין לאזען דיכטער און דענקער שטארבען א הונגער-טויט.

א מיטגליד פון דער דייטש-עסטרייכישער [illegible] טור-קאמיסיע, וועלכער איז אויך א[illegible] א'יף דער פארזאמלונג, האט גערעדט וועגן [illegible] ווייטוועדיגקייט צו געבען די נאציאנאלע מינ[illegible] הייטען — אין הסכם מיט די בעסטע טראדיצ[illegible] פון עסטרייך — פולע פרייהייט און גלייכהייט פון [illegible]

ס'ווערט אויסגעפארשט די סיבות

פון דער פארילעוויטש'עס טויט

ווארשא, 6 (ספ. טעל.)

איבער דעם קערפער פון דער פארשטארבענער, באשולדיגטער וואנדא פארילעוויטש איז פארגעקומען א סעקציע מיטן צוועק פעסטצושטעלן איהר קרענק און די סבה פון איהר טויט. די מעדיצינישע פעסטשטעלונג איז נאך נישט פארעפענטליכט געווארן, ווייל עס איז נויטיג אדורכצופירן איבער דעם טויטען קערפער היסטאלאגישע און כעמישע פארשונגען. די כעמישע אנאליזע ווערט אדורכגעפיהרט דורך דעם געריכטליכ[illegible] עקספערטיזן-אינסטיטוט אין ווארשא.

די היסטאלאגישע אנאליז ווערט ארוי[illegible] פיהרט דורך אנאטאמיש-פאטאלאגישען אנסט[illegible] ביים יאגעלאנישען אוניווערזיטעט אין קראקא. [illegible] דעם פארענדיגען די פארשונגען וואס וועלן דויערען 2 וואכען וועלען די דאקטוירים צוזא[illegible] טען צו באארבייטען די רעזולטאטען פון די [illegible] סעקציע, ווי אויך ארויסגעבען א פעסטשטעלונג.

ערב דער רעאַליזאַציע

פון פּויליש א״י-דיגע האנדעלס- און פינאנץ-אפּמאך

פון ד״ר פּ. ראַטענשטרייך

עס איז נאָך נישט געקומען די צייט אנצושרייבן די געשיכטע פון די אונטערהאַנדלונגען וועגן דעם קליריגג אפּמאַך צווישן דער יודישער אגענץ און דער פּוילישער רעגירונג.

היינט ווען דער אַפּמאַך איז פאַרטיג, דאַרף מען צוטרעטען צו זיין רעאַליזירונג. עס איז איהם לייכ[...] צו רעאַליזירען דער פּוילישער אַגענץ ווי [...] יודישער אַגענץ. די פּוילישע רעגירונג קען מיט דער הילף פון געזעצען און פאַראָרדנונגען אויפצווינגען דאס אדורכפיהרען די פאַראָרדנונגען. [...]ידישע אגענץ קען נישט ארויסגעבען קיין דעקרעטען [...]ט נישט ארויס קיין געזעצען. צווייטענס, טראָג[...]עם, וואס די יודישע אגענץ איז נישט קיין געזעצ[...]געבענדע מאכט ליגט אבער קודם כל אויף איהר [...] פליכט צו רעאַליזירען דעם געשלאסענעם אַפּמאַך. [...] דאַרף נעמליך מעגליך מאכען דאס אדורכפיהרען [...] באשלוסען פון אפּמאך, בכדי פון עודף פון [...]פּוילישען עקספּאָרט און די געלד איבערווייזונגען [...]פון ארץ ישראל קיין פּוילען שטעלען צו דער דיספּאָ[...]זיציע פון די עולים די פונטען, וואָס די דאָזיגע [...]עולים וועלען איינצאָהלען אין פּוילען.

דעריבער באַמיהט זיך די יודישע אגענץ צו [...]שאַפען א אַפּאַראַט וואס זאָל באַוויזען אדורכצופיהרען די דאָזיגע אויפגאַבע צו דער אַלגעמיינער [...]צופרידענהייט פון אַלע פאַראינטערעסירטע — פון [...]יודישען ארץ ישראל, פּוילישע יודען און פּוילישע [...]רעגירונג — ביים שאַפען דעם אַפּאַראַט באַנוצט [...]זיך די יודישע אגענץ פון דער דערפאַהרונג, וואס [...]איז געמאכט געוואָרען מיט דער „העברה". עס האַנ[...]דעלט זיך אין דעם, אז די אינסטיטוציע, וואס די יודי[...]שע אגענץ וועט שאַפען בכדי צו רעאַליזירען דעם האנדעלס פינאנסיעלען אפּמאַך מיט פּוילען, עווענטועל מיט׳ן פּוילישען אפּרעכנונגס אינסטיטוט זאָל [...]נישט ווערען קיין „טרעהרען וואנט" פון פּוילישען [...]יודענטום.

דאס לעבען איז איין גרויסע שולע. — מיר [...]וויסען שוין, וואס מיר טאָרען נישט טון: די פעהלער [...]מיט דער דייטשער „העברה" זענען א וואָרנונג פאַר [...]ענע, וואס וועלען אין נאָמען פון דער יודישער [...]אגענץ פיהרען די אינסטיטוציע, וואס רעאַליזירט [...]דעם פּויליש-יודישען אפּמאך. איבעריגענס זענען די [...]פּוילישע יודען צו אָרים, אַז זיי זאָלען קענען וואַר[...]טען אויף דער רעאַליזאציע פון זייער טראַנספער, [...] עס וואַרטען די דייטשע יודען — א פּוילישער יוד, [...]וועלכער דעצידירט זיך ארויסצופאָהרען קיין ארץ [...]ישראל, ליקווידירט אַלץ, פאַרקויפט וואס ער האט [...]און ערשט דאַן בעהמט ער צונויף דעם נויטיגען קאַ[...]פּיטאַל. דער פּוילישער יוד וועט נישט קומען קיין [...]ארץ-ישראל מיט א איינריכטונג פון וואוינונג פון [...] אדער 6 צימער. עס וועט זיין די פליכט פון דער [...]אינסטיטוציע, וואס וועט געשאַפען ווערען בכדי דער [...]עמיגראַנט פון פּוילען זאל באַקומען זיין געלד [...] אַמפּינקטליכסטען און אין מזומן. עס וועט זיין מעהר [...] א חטא ווען דער עולה, אזוי גערופענער קאַפּיטאַ[...]ליסטישער וועט באַקומען זיין געלד אין ראַטען, דאס [...]עס זיין זיין רואין.

די פליכט פון דער ליישונג פון דער אינסטי[...]טוציע, וואָס וועט זיך פאַרנעמען מיט דער רעאַלי[...]זאציע פון אַפּמאַך און וועלכע וועט יעהרליך [...]שאַפען אין פּוילען א ביורא, דערווייל נאָר אין [...]וואַרשאַ, וועט פאַרזיכטיג יורטשאַפטען, נישט אָנ[...]נעהמען מעהר רעפּלעקטאַנטען צו עמיגרירען וויפיל

עס וועט מעגליך זיין פאַר דער ווירטשאַפטליכער אויפנאהמפעהיגקייט פון פּוילישע סחורות אויפ׳ן ארץ ישראל מארק. עס פאַרשטעהט זיך, אז די אויפגאבע פון דער אינסטיטוציע וועט זיין זיך צו באַמיהען מיט אַלע כוחות בכדי צו פאַרגרעסערען דעם אָפּזאַץ פון פּוילישע סחורות אין ארץ ישראל. און אַזוי לאַנג ווי מען וועט נישט וויסען וויפיל עס וועט באַטרעפען דער עודף פון פּוילישען עקספּאָרט און פון די געלד איבערווייזונגען פון ארץ ישראל, דאַרף מען פאַרזיכטיג אננעהמען איינצאָהלונגען פון עולים.

מיר רעכענען, אז נאָך אייניגע חדשים נאָכ׳ן איבעררעכענען דעם ארץ-ישראל ארויספיהר קיין פּוילען, וואס דאַרף אויך געדעקט ווערען פון דעם האנדעלס אויסטויש, וועט מען רוהיג קענען רעכענען אויף 50 עולים א חודש. מיר רעכענען, אַז עס וועט דאַרט געלונגען ארויסצופיהרען פון פּוילען יעדען חודש פאַר אן ערך 1,300,000 זל. אנשטאט די 450,000 זל. א חודש, אין פאַרגאנגענעם יאהר.

מיר וועלען נאָר דאַן קענען גוט רעאַליזירען דעם האנדעלס אויסטויש צווישען פּוילען און ארץ-ישראל, ווען דער, וואָס איז באַרופען אויסצופיהרען די באשלוסען פון אפּמאך וועט צוהעלפען דער יודישער אגענץ און וועט זיך רעכענען מיט איהרע פאַרשטעהער, וואס וועלען זיין פאַרטרעטען אין דער ספּעציעלער קאָמיסיע מצד דער אגענץ.

עס וועט זיין א אומגליק ווען מאָמענטען פון פּאָליטישער נאַטור וועלען דאָמינירען איבער די מאָמענטען פון ווירטשאַפטליכער נאַטור, ווען אונטערזייטיגע איינפלוסען וועט מען וועלען מאכען קאָנצעסיעס דעם אָדער יענעם אנשטאט צו טראַכטען וועגען דער גאַנצקייט און וועגען אויפהאַלטען דעם מאַרק. דאס פאַלען פון פּוילישען עקספּאָרט קיין ארץ-ישראל אין פאַרגאנגענעם יאהר דאַרף זיין אַ וואָרנונג פאַר די, וואס זענען באַרופען מצד דעם פּוילישען צד אויסצופיהרען דעם אפּמאך, דאס פאַרקלענערען זיך פון דער יודישער עליה קיין ארץ ישראל דאַרף אויך משפּיע זיין אויף די דעצידירענדע פאַקטאָרען, אַז זיי זאָלען זיין פאַרזיכטיגער ביים אינטערפּרעטירען דעם דריטען פונקט פון געשלאָסענעם אפּמאך.

די יודישע אַגענץ וויל אַלץ טון, אַז די דאָזיגער אפּמאַך זאָל אזוי רעאַליזירט ווערען, דאס די עמיגראַציע קיין ארץ ישראל זאָל כסדר וואַקסען, און ווייל דאָס איז פאַרבונדען מיט א פאַרגרעסערטער האנדעלס באַוועגונג צווישען פּוילען און ארץ ישראל — און ארץ ישראל איז אַ לאַנד פון „אפּענע טירען" אָהן האנדעלס באַגרענעצונגען, אָהן קאָנטינגענטען, מוז איהר אָנשטרענגונג זיין זעהר גרויס, אַז זי זאָל קענען איהר אויפגאַבע ערפילען. די דעצידירענדע פאַקטאָרען אין פּוילען, וויסען זעהר גוט וואָס עס הייסט אַ לאַנד אָהן א געהעריגער צאָל-פּאָליטיק, אָהן געהעריגען צאָל-שוץ, אַ לאַנד אין וועלכען עס בושעווען כלערליי אימפּאָרטערען, דעריבער דאַרפען די פּוילישע דעצידירענדע פאַקטאָרען צוזאַמענאַרבייטען מיט דער יודישער אגענץ און העלפען איהר אין די באַמיהונגען ביים אדורכפיהרען די באַשלוסען פון אַפּמאַך.

ביים אמעריקאנער קאנסול אין בערלין

— 1 —

פון ב. סמאָליאר

דער גרויסער אויפנאהמס-צימער אין דעם אמעריקאנער קאָנסולאט אין בערלין איז פול מיט מענשען.

פול מיט יודען.

יודען, מעהרסטענטייל יונגעליים, זיצען אויסגעזעצט אויף די לאַנגע פּאָלירטע בענק אין דעם וואַרטע צימער און וואַרטען אויף זייער גורל. וואַרט מען זאָל זיי איינציגווייז ארייננעהמען צום קאָנסול אין דער בייאַנען צימער און אויפנעהמען זייערע אפּליקאַציעס.

וואַרטען אויף אן אמעריקאנער וויזע!

די גרעסטע טייל פון זיי האָבען קרובים אין אמעריקע. קרובים וואָס האָבען זיי צוגעשיקט אויספאָרדערונגען. קרובים וואָס ווילען זיי ארויסראַטעווען פון היטלערס דייטשלאַנד און ברענגען זיי צו זיך אין אמעריקע.

אָבער קרובים צו האָבען אין אמעריקע איז נאָך נישט גענוג, צו קריגען א וויזע קיין אמעריקע. די קרובים מוזען קודם כל זיין גענוג פאַרמעגליך, כדי זייערע ארויספאָדערונגען זאָלען גענומען ווערען ערנסט, זיי מוזען אין דער אויספאָדערונג באַווייזען ווי פאַרמעגליך זיי זענען און וויפיל געלד זיי פאַרמאָגען. ליגט פאַר דעם קאָנסול אויפ׳ן טיש א פּאַק אויספאָדערונגען פון אמעריקאנער קרובים, און ער קען זיך מיט זיי קיין עצה נישט געבען. יעדע אויספאָדערונג האָט עפּעס א פּגימה. מיט א יאָהר צוריק וואָלט דער קאָנסול זיך זעהר שטאַרק נישט געקימערט וועגען די שוואַכע פּונקטען פון די דאָזיגע אויספאָדערונגען. מיט א יאָהר און צוויי יאָהר צוריק האָט ער געוואוסט נאָך איין זאַך:

— אַז יודען דאַרף מען געבען א וויזע אָהן איבעריגע שווערינקייטען. אז יודען דאַרף מען העלפען זיך ארויסרייסען פון דייטשלאַנד מיט אַלע מעגליכע מיטלען, וואָס עס וועט זיך לאָזען! איך בין געזונט, קרעפטיג, און בין גרייט אויף אירגענד וועלכער אַרבייט!

קיינמאָל איז פאַר דער קאָנסול באַמיט. יעצט איז די שטימונג אין אמעריקאנער קאָנסולאַט אין בערלין אין באַצוג צו די וויזעס א גאַנץ אַנדערע געוואָרען. יעצט שטודירט מען אין קאָנסולאט יעדען אויספאָדערונג. אונטער זיבען פאַרגרעסע הונגס-גלעזער, זיצען דערפאַר די יודען אין קאָנסולאַט און וואַרטען מיט ציטער. וואַרטען ווי אַנגעקלאָגטע אויף זייער אורטייל:

— וועט דער קאָנסול זיי געבען א וויזע, אָדער נישט?

די קליינע אונטערשריפט פון קאָנסול דאַרף ענטשיידען זייער גאַנצע צוקונפט: דאַרף עפענען פאַר זיי די טויערען צו א ניי לעבען; דאַרף זיי געבען לופט צום אָטעמען; דאַרף זיי באַפרייען פון עקאָנאָמישען און מאָראַלישען אונטערגאַנג און פון שטענדיגער מורא פאַר זייער לעבען.

א יונגער יודישער בחור — א מאַן פון א יאָהר 30 — שטייט פאַר דעם קאָנסול און ווערט אויסגעפרעגט.

— וואָס איז אייער באַשעפטיגונג?

— איך בין א מוזיקער.

— אַרבייט איהר?

— ניין! איך בין פון יענע יודישע מוזיקער וואָס מען האָט ארויסגעשטויסען פון זייערע שטעלעס.

— וואָס האָט איהר בדעה צו טון אין אמעריקע?

— אַלץ וואָס עס וועט זיך לאָזען.

— מוזיק?

— מוזיק, פּאַפּיר-אַרבייט, שוואַרצע אַרבייט, אַלץ וואָס עס וועט זיך לאָזען! איך בין געזונט, קרעפטיג, און בין גרייט אויף אירגענד וועלכער אַרבייט!

— האָט איהר געלט?

דער בחור איז שטוּם פאַרלוירען.

— ניין, — זאָגט ער, — קיין געלט האָב איך נישט, אויסער אויף א שיפס-קאַרטע, אָבער מיינע קרובים אין אמעריקע זענען גרייט מיך אויסצוהאַלטען די ערשטע עטליכע וואָכען ביז איך וועל זיך איינאָרדנען.

דער קאָנסול שווייגט. מעהר קיין פראַגען שטעלט ער נישט, לאַנגזאַם און געדולדיג עקזאַמינירט ער די פּאַפּירען, וואָס די אמעריקאנער קרובים האָבען צוגעשיקט דעם בחור, אָהן שטיל און אויטאָמאַטיש לאָזט ער וויסען דעם בחור:

— די פּאַפּירען זענען נישט גענוגענד! מען קען אויף זיי קיין וויזע נישט אַרויסגעבען.

א מיטע פּלאַסטיק באַדעקט דאָס גאַנצע געזיכט פון דעם יודען, ער פאַרלירט אויף אייניגע מינוט דאָס לשון און קען קיין וואָרט נישט אַרויסרעדען. באַלד אָבער קומט ער צו זיך און פאַנגט אָן אַרגומענטירען אין א תחנונים טאָן:

— אָבער די אויספאָדערונגען פון מיינע אמעריקאנער קרובים ווייזען דאָך, אַז מיינע קרובים אין ניו-יאָרק זענען גאַנץ פאַרמעגליכע מענשען, און אַז זיי גאַראַנטירען פאַר מיר, אַז איך וועל אויף קיין נעם נישט פאַלען צו לאַסט! — טענהט ער.

דער קאָנסול האָט אַזעלכע טענות שוין געהערט אין די הונדערטער, ער ווערט דערפאַר פון דעם בחור׳ס טענה נישט גערירט. מיט געדולד און מיט טאַקט קלערט ער איהם אויף:

— די צוויי אויספאָדערונגען וואָס איהר האָט צוגעשטעלט, צייגען אז אייערע קרובים אין אמעריקע זענען גאָרנישט אַזעלכע פאַרמעגליכע מענשען, וואָס זאָלען אייך קענען אויסהאַלטען. איין קרוב אייער, ער איז א לעהרער אין א פּאַבליק-סקול און האָט זיכער א שטענדיגע שטעלע. אָבער אויף זיינע פאַרדינסטען מוז ער אויסהאַלטען סיי זיך און סיי אן אַלטע מוטער. דער צווייטער קרוב אייערער איז זיכער אַ אַהרעקאַט און זאָגט אין זיין ארויספאָדערונג אַז ער פאַרדינט 10 טויזענט דאָלאַר א יאָהר, אָבער קיין געלט האָט ער נישט אין קיין שום באַנק, קענט איהר זיך פאַרשטעלען אַז א מענש זאָל פאַרדינען צעהן טויזענט דאָלאַר א יאָהר און נישט האָבען אָפּגעשפּאָרט קיין שום געלט אין א באַנק? איינס פון די ביידע: אָדער ער האָט גרויסע פאַרפּליכטונגען, אויף וועלכע ער מוז אויסגעבען אַלע זיינע פאַרדינסטען, אָדער ער פאַרדינט גאָר נישט אַזוי פיל, אין ביידע פאַלען קען ער אייך אין אמעריקע נישט אויסהאַלטען. זיין ארויספאָדערונג קען דערפאַר נישט גענומען ווערען ערנסט...

די אַרגומענטען פון דעם קאָנסול קלינגען לאָגיש און איבערצייגענד, א פאַרצווייפעלטער פאַרלאָזט דער בחור דעם קאָנסול און מיט אן אַראָפּגעלאָזטען קאָפּ לאָזט ער זיך צום אַרויסגאַנג...

— אייער ענין איז נאָך נישט אינגאַנצען אָפּגעשלאָסען! — שיקט איהם דער קאָנסול נאָך א טרייסט וואָרט, — אפשר קאָן מען אייך צושיקען בעסערע פּאַפּירען פון אמעריקע, קאָנען מיר דעם ענין צוריק עפענען צו יעדער צייט...

אָבער אויף קיין בעסערע פּאַפּירען האָט דער בחור קיין שום האָפענונגען נישט, זיינע אויסזיכטען צו קריגען אן אמעריקאנער וויזע זענען דערפאַר פולשטענדיג צעשמעטערט. ער פאַרלאָזט די געביידע פון אמעריקאנער קאָנסולאַט ווי א פאַראורטיילטער:

פאַראורטיילט צו בלייבען אין „דריטען רייך" און אומקומען דאָ פון טויט און פון הונגער!

דער רייכסטער מענש אין דער וועלט

און גלייכצייטיג דער גרעסטער קמצן

אין היידעראַבאַד אינדיען, האָבען זיך אָנגעהויבען די פייערליכקייטען אין שייכות מיט 25 יעהריגען הערשאַפט פון מאַהאַראַדזשא מיר-אָסמאַן אלו [...]אַן באַהאַדור, דער ניזאַם פון הידעראַבאַד, וועלכער [...]עכענט זיך פאַר איינעם פון די רייכסטע מענשען [...]אויף דער וועלט. — מיין פאָטער — האָט זיך מיט א [...]ערצער צייט צוריק מודה געווען אין לאָנדאָן דעם [...]וואַמס זוהן, דער יונגער פּרינץ אַזאַם-יאַ, פאַר א [...]באַקאַנטען לאָנדאָנער יובילער — וואָלט געקאָנט [...]אויספלאַסטערן מיט טייערע שטיינער די גאַסען פון [...]לאָנדאָן פון שערינג קראָס ביז אָקספאָרדער קרייז. [...]און דאָס איז נישט געווען קיין פּוסטע באַרימעריי. דער ניזאַם פון הייידעראַבאַד, דער הערשער איבער 14 מיליאָן אינטערטאַנען האָט א קאָלאָסאַל פאַרמעגען. די קעלערס פון זיין אוצר זענען פול מיט [...]געלד, בריליאַנטען, סאַפירען, טייערע שטאָפען א. [...]א. וו. אין 1932 האָט דער מאַהאַראַדזשא ניזאַם אויס[...]געשריבען פון לאָנדאָן ספּעציאַליסטען, אַז זיי זאָלען [...]צוזאַמענשטעלען א קאַטאַלאָג פון זיינע טייערע שטיי[...]נער. ביז איצט האָבען די לאָנדאָנער ספּעציאַליסטען [...]נאָך נישט געוויזען צוזאַמענצושטעלען דעם קאַטאַלאָג אויף א [...]העלפט. ווייל דאָס רוב טייערע שטיינער פון מאַהאַ[...]ראַדזשע זענען באַהאַלטען אַזוי קונציג, אַז איהם א[...]ליין איז שווער צו זיי צוצוקומען.

די יובילעאום פייערונגען וועלען געפייערט ווערען מיט דער אויסערגעוועהנליכער פּראַכט פון מזרח. [...]עס איז געגאַנגען אָנצוּווייזען אַז די פייערווערק אליין [...]האָט דעם מאַהאַראַדזשא אָפּגעקאָסטען 5 מיליאָן פראַנק [...]מיט רעכענענדיג נאָך פּונקט אַזאַ סומע וואָס איז [...]אויסגעגעבען געוואָרען אויף עלעקטרישע לאָמפּען [...]אילומינירען די הויפּט-שטאָט. בכדי אינצואָרדנען [...]מאָהלצייט פאַרן פאָלק וועלען געשחט ווערען [...] 10,000 אָקסען און אַזויפיל שעפּסען. די טראַדיציע

פון מזרח פאַדערט, אַז דער בעל-בית זאָל אליין אַכטונג געבען אַז קיין איין מענש אין זיין הויפּטשטאָט זאָל בעת די פייערליכקייטען נישט זיין הונגעריג. אין הסכם מיט דעם אויסגעאַרבייטען צערעמאָניאַל, וועט דער בעל-יובל נאָך א פייערליכע צערעמאָניע אין מעטשעט, אויפנעמען באַגריסונגען פון ווירצעזיקעניג פון אינדיען און דערנאָך וועט ער אַרומפאָהרען איבער דער הויפּט-שטאָט אין א זילבערנער קאַרעטע וואַרפענדיג פאַר דער באַפעלקערונג קופּערנע מטבעות.

דער מאַהאַראַדזשא באַדאַגור האָט זיין פאָלק באַשאָנקען מיט א סך וואוילטאַטען פון דער מאָדערנער ציוויליזאַציע, באַרייכערענדיג דאָס לאַנד מיט שולען, פאַבריקען, שפּיטאָלען און אפילו ראַדיאָ-סטאַציעס, וואָס באַדעקען דאָס גאַנצע לאַנד מיט א נעץ. מיט דריי יאָהר צוריק האָט ער אויפגעבויט אין דער שטאָט דעהלי א ריזיגען פּאַלאַץ מיט דריי אונטערליכע הויפען, און דאָזיגע פּאַלאַץ זענען 80 שטובען באַשטימט פאַר׳ן האַרעם. מיט צוויי יאָהר צוריק האָט באַדאַגור אויסגעבויט אין אָסמאַניא אן אוניווערזיטעט און האָט דערויף אויסגעגעבען 250 מיליאָן פראַנצויזישע פראַנק.

דער דאָזיגער געבילדעטער מזרחדיגער הערשער וואָס דשאָלעוועט נישט קיין מיטלען אויף פאַרשידענע געזעלשאַפטליכע צוועקען, איז אָבער אין פּריוואַטען לעבען א געוואַלדיגער קמצן. זיין שפּאָרזאַמקייט שטיינט — לויט דער „פּאַרי סואַר" — אָפּט איבער די געוועהנליכע מאָס און רופט ארויס באַוואונדערונג ביי די אויסלענדער וואָס קומען צו פאָהרען אין זיין לאַנד פון וואונדער. דער מאַהאַראַדזשא באַדאַגור האָט די געוואוינהייט אין טעגליכען לעבען צו טראָגען אַלטע, אָפּגעטראָגענע קליידער, אַזוי אַז איהם, דעם רייכסטען מענש אין דער וועלט קען מען אָנגעהמען פאַר א בעטלער. דער פּאַהרוואַלטער מיט דער נאָר[...]

דעהאָפּ פון מאַהאַראַדזשא האָט נישט קיין רעכט צו באַנייען עפּעס וואָס פון זיין טואַלעט אָהן דעם הסכם פון זיין בעל-בית. און עס קומט איהם אוים אויסצוהערען א גאַנצען שטורם פאַרוואורפען, אידער עס געלינגט איהם צו באַווייזען דעם ניזאַם, אז ער זאָל אויסטוישען א פּאָר צעריסענע שיך אויף נייע, אָדער א פּאָר צעריסענע הויזען אויף א נייעם קאָסטיום.

— צו וואָס דאַרף מען דען זיי וועקסלען, מען קען דאָך זיי נאָך גוט טראָגען! ענטפערט געוועהנליך דער מאַהאַראַדזשא אויף די טענות פון פאַרוואַלטער פון זיין גאַרדעראָב וועגען א קליידונגס-שטיק.

אמאָל איז דער מאַהאַראַדזשא אַטוועזענד געווען אין קאַלקוטא, אויף א פערד-געיעג. דאָרט האָט זיך איהם פאַרגלוסט לאָדעס, ער איז אַראָפּ פון זיין לאַ-[...]ושע און זיך אויסגעמישט מיטן המון און אָנגעהויבען צו דינגען זיך מיט די לאָדעס פאַרקויפער. לויט דער מיינונג פון מאַהאַראַדזשא האָבען זיי געוואָלט צו טייער. איינער פון די פאַרקויפער האָט נאָר אויפגערעגט דעם מאַהאַראַדזשא און ער האָט איהם אוים געזידעלט אַז ער איז א „גזלן וואָס בארויבט ארענטליכע מענשען", ער איז צוריק אוועק אין זיין לאַ[...]ושע און קיין לאָדעס זיך נישט געקויפט.

אין די גאַראַזשען פון ניזאַם שטייט א שורה פּרעכטיגע אויטאָמאָבילען פון די בעסטע מאַרקעס. אָבער דער שפּאָרזאַמער מאַהאַראַדזשא באַנוצט זיך נאָר מיט א קליינעם צופּאַרענעם אַלטען פאָרדאויטאָ וועלכער ווערט בכסדר אויף די ריזען קאַליע און עס געדויערט שעה׳ן ביז מען פרעגט איהם צוריק אין אָרדענונג.

די איינציגע זאַך אויף וואָס דער מאַהאַראַדזשא זשאַלעוועט נישט קיין געלט. דאָס איז זיין האַרעם, וואָס רעכענט זיך פאַר איינעם פון די באַרימטעסטע אויפן גאַנצען מזרח.

א אראבישער באנדיט

אחמד דובאן, וועלכער האט יאהרען-לאנג געפיהרט מלחמה געגען די יודישע קאלאניסטען אין ארץ-ישראל. — זיין ראלע אין די לעצטע פאגראמען. — אן אמת'ע מעשה

פון יוסף באראץ

(איינער פון די גרינדער פון דגניה; די עלטסטע יודישע ארבייטער - קאלאניע אין ארץ ישראל)

די קאלאניסטען אין גליל קענען דערצעהלען פון א סך איבערלעבונגען, א סך צוזאמענשטויסען מיט בעדואינער, אין די קאלאניעס און אויף די פעלדער. אין יעדער קאלאניע געפינט איהר אויפ'ן בית-עולם קרבנות פון שומרים, אדער איינוואוינער, וועלכע זענען געפאלען אין די צוזאמענשטויסען. וועגן א סך פון די פאסירונגען איז מיר אויסגע- קומען צו הערען, איינמאל פון דעם הויפט-מאכער אליין, איינעם פון די גרעסטע באנדיטען אין גליל. ס'איז מיר איינמאל אויסגעקומען צו פאהרען פון ירושלים קיין טבריה. מיר זענען אנגעקומען אין טבריה שפעט אין דער נאכט. כ'בלייב געוועהנליך נעכטיגען אין טבריה, ס'איז דאך אינגאנצע א זעכס-זיבען מייל פון מיין היים, א וועלכע אנדער- האלבען שעה געהען צופוס, בין איך מיר אויך דעם מאל ארויס שפעט ביינאכט פון טבריה קיין דגניה.

דער וועג פון טבריה קיין דגניה איז זעהר א שעהנער. ער ציהט זיך די גאנצע צייט מיט'ן ברעג כנרת. אין דער שטילקייט פון ז'ער נאכט, הערט מען נאר דאס שטילע קלאפען פון די כוואליעס, און דו זעהסט זיך אינ'ם ים, ווי אין א שפיגעל. בין איך מיר אזוי געגאנגען רוהיג, נישט באזארגט, נישט אכטגעבנדיג אויף דער צייט וואס איז פאראיבער. בין איך אזוי דורכגעגאנגען די הייסע קוואלען פון טבריה און מיטאמאל דערזעה איך פון דערווייטענס א שאר- טען פון א מענשען. וואס מעהר איך האב זיך דער- נעהנטערט, אלץ קלערער איז דער שאטען געווארען. א וועלכע דרייסיג פוס פון מיר, האט זיך דער מענש אפגעשטעלט און מיך געפרעגט לויט'ן אראבישען מנהג: „ווער בידזשו"! — ענטפער איך: — „א פריינט, ווער בידזשו?" — „אויך א פריינט"! — ענטפערט ער אפ און בלייבט ווארטען אויף מיר.

איך בין געווען אין א גרויסער פארלעגענהייט. כ'האב געהאט א חשד אויף דעם אראבער, קיין „פיינע מענש" געהט נישט ביינאכט, סיידען ס'האט מיט איהם עפיס געטראפען אדער ער איז פון די חבר-ה-לייט, וועלכע געהען אפטון עפעס א נאכט-ארבייט... עס איז מיר זעהר נישט אנגענעהם געווען די באגעגעניש, אבער איך האב קיין ברירה נישט געהאט, איך האב נישט געוואלט אנטלויפען צוריק, קיין געוועהר האב איך אויך מיט זיך נישט געהאט. בין איך צוגעגאנגען צום אראבער, איהם אפגעגעבען א ברייטען שלום עליכם, און איהם גע- פרעגט וואוהין ער געהט, ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער געהט בידע אין דערזעלבער ריכטונג — איך קיין דגניה, און ער אין א נאהענטען דארף — צמח. דער אראבער איז געווען צופרידען מיט מיין געזעלשאפט, און איך האב זיך אנגעהויבען צוגעוואוי- נען צו איהם. כ'האב אנגעפאנגען צו געהען לאנג- זאמער, כדי ער זאל נישט דארפען בלייבען הינטער- שטעליג. און יעדעס מאל ווען ער האט דאס בא- מערקט, האט ער צוגעגעבען: „עי, דו ביזט יונג, קענסט לויפען. איך בין אויך אמאל געווען יונג, איצט בין איך אלט און שלעפ זיך ווי א באביצע". מיטאמאל האט ער זיך אפגעשטעלט און זיך געווענדעט צו מיר:

„ביזטו שוין לאנג אין דגניה?"

„יא". — האב איך געענטפערט.

„געדענקסטו דעם ערשטען יאהר, ווען איהר זייט געקומען קיין דגניה, זענען א מאן און זיין פרוי פון אייערע געפאהרען אויף א מויל-אייזעל פון טבריה קיין דגניה? געדענקסטו, אז מען האט זיי געשאסען, און דערהרג'עט דעם מויל- אייזעל?"

„יא, איך געדענק".

„זעהסטו, דאס איז געווען מיין ארבייט. מיר זענען געווען זאלבעגאנד. מיר זענען געלעגען אונ- טער א דעם פעלז. ווען זיי האבען זיך דערנעהנ- טערט צו אונז, האבען מיר זיי געהייסען שטיין, ... דער מאן אויף אונז אויסגעשאסען. האבען מיר געענטפערט, איז דער אייזעל גלייך אומגעפאלען, מיר זענען געווען זיכער, אז אויך די פרוי איז גע- פאלען, און מיר האבען זיך אפגעטראגען."

איך גיב איהם צו, אז איך געדענק אלץ. און מיר געהען ווייטער. שטעלט ער זיך ווידער אפ.

„און געדענקסטו ווען מ'האט באפאלען אן אראבישען דעליזשאנס (וואגען), צוגענומען די פערד אין פארוואונדעט צוויי אראבער. געדענקסטו? דאס איז אויך מיין ארבייט. מיר זענען געווען דריי. איינער פון אונז איז געלעגען ביים וועג, איינער אין קאנאל, און דער דריטער אויף דעם בערגעל. א סך קוילען האבען מיר אויסגעשאסען אויף די, וועלכע האבען אונז נאכגעפאלגט... עי... נישטא די יאהרען. דו ביזט יונג, איך בין שוין אלט, קען נישט לויפען. זינט די ענגלענדער זענען געקומען אין לאנד, האט מען פיל פון אונזערע חברה ארעס- טירט און דערשאסען. איך, אבא-דיאב, פארקויף איצט פיש, נישטא די אמאליגע יאהרען! אט, אביסעל ווייטער, האבען מיר דעם קאלאניסט פון יבנאל דער- שאסען. ער האט נישט געוואלט מיט גוטען אפגעבען די פערד, האבען מיר איהם דערשאסען. אין דעם האט גענומען אנטייל מחמד דובאן, דער וואס איז פון אייך אין דגניה דערהרג'עט געווארען. דאס איז געווען א חבר-ה-מאן! איצט איז ער טויט. זיין ברודער איז אין תפיסה, און איך האנדעל מיט פיש" — צולאכט ער זיך, — „זעהסטו וואס פון אונז איז געווארען? עי, נישטא די אמאליגע יאהרען".

„ווייסטו אויך די געשיכטע ווי אזוי מחמד דובאן איז דערהרג'עט געווארען אין דגניה?" — פרעג איך איהם.

„געוויס ווייס איך" — ענטפערט ער, „ס'איז געווען א פינסטערע נאכט. ס'האט געגאסען א רע- גען. מיר זענען געווען זיכער, אז קיין לעבעדיגע- נפש וועט זיך נישט ווייזען אין דרויסען. האבען מיר צו זיך געזאגט: איצט איז די צייט די בהמות פון דער יודישער קאלאניע ארויסצופיהרען, זענען מיר אין דרייען געגאנגען — איך, מחמד דובאן און זיין ברודער. מיר האבען זיך גאנץ רוהיג ארייגגע- כאפט אין הויף. אין שטאל איז געווען ליכטיג, א פרוי איז געזעסען און געמאלקען א קוה. האבען מיר זיך געטראכט: זאל זי ענדיגען, זי וועט דאך איבריג נישט מעלקען. דערווייל האבען מיר דערזעהן דעם שומר, וועלכער פלעגט קומען יעדעס מאל איהר באזוכען. האבען מיר זיך באהאלטען און צו- געווארט ביז זי האט געענדיגט, און ביידע, זי און דער שומר, זענען אוועק אהיים מיט די עמערס מילך. דאן האבען מיר זיך ארייגגעכאפט אין שטאל, איינציג וויין אפגעבונדען די קוה פון זייערע קייטען. איינע, צוויי, דריי, ביז מיר האבען אכט קוה אפגעבונדען — שעהנע „ביירוטער" און „דאמאסקער" זענען דאס געווען... פלוצלינג האבען מיר דערזעהן, אז אימיצער געהט. זענען מיר גלייך ארויס און זיך באהאלטען, ווער אונטער די טרעפ, איך אונטער דעם דעם וואגען... דער שומר איז אריין אין שטאל, און געזעהן, אז די קיה דרעהען זיך ארום פריי. האט ער, ווייזט אויס, אנגעפאנגען חושד זיין, און איז ארויס אין הויף. דארט, האט ער געטראפען א פאר קיה, האט ער אנגעפאנגען לויפען אהין און צוריק. און האט זיך אנגעטראפען מיט איינעם פון אונז, און גענומען שיסען. מיר האבען צוריק געשא- סען. א פליגקער בחור איז ער געווען, האט ער גע- שאסען אויף רעכטס און אויף לינקס, און מיר זענען אפגעטראטען, יעדערער באזונדער. מחמד איז נישט צוריקגעקומען. דער שומר האט איהם דערשא- סען. מיט זיין טויט זענען מיר אינגאנצען ענטמוטיגט געווארען. די ענגלענדער האבען אונז אנגעהויבען יאגען. מיר האבען געמוזט אוועק ווייט פון דעם געגנט, אבער דעם טויט פון מחמד האבען מיר נישט פארגעסען".

כ'האב גאר'נישט באמערקט, אז כ'בין שוין נעבען דגניה, אזוי שנעל איז פאראיבער די צייט. כ'האב שוין געוואוסט ווער דער אבא-דיאב איז, עס שמעקט פון איהם דער בראנפען, ער כאפט א פאר א יודען, א סוחר אין טבריה — דער אלטער שכור וויינט אויף די „ראמאנטישע" צייטען, וועלכע זענען פאראיבער...

* * *

זיי האבען טאקע נישט פארגעסען דעם טויט פון דעם רויבער אין דגניה. פונקט צום יאהר, דער זעלבער שעה, איז זיין ברודער אחמד, געשוואוירען אז מען קיין דגניה נעמען נקמה, און גראדע אין דער נאכט האט ווידער געהיט דער זעלבער וועכטער וועלכער האט דערשאסען דעם אראבער. עס איז געווען נישטא ביי אונז קיין באשטענדיגע שומרים, עס פלעגען בייטען זיך יעדע צוויי וואכען. לויט דעם „געזעץ" איז גראדע צום יאהרצייט אויסגעפאלען, אז דער זעלבער ד"ד, וועלכער האט גערעטעוועט די ... זאל שטעהען אויף דער וואך. פונקט צוועלף אזייגער בייטאג אכט, ווען אין דעם עס-צימער פון דגניה האט מען לוסטיג פארבראכט ביי א פארזאמלונג, האט זיך דערהערט א שיסעריי. ווען מ'ר זענען ארויס- געלאפען, זענען די קוילען געפלויגען איבער אונזערע קעפ. דער שומר איז געלאפען מיט'ן וועג אין געשאסען אהן אויפהער. ער האט אונז דערציילט, אז ווען ער איז ארויס פון שטאל מיט א טאפ, האט מען אויף איהם געשאסען פון טיר, האט ער אפגעלאזען דעם טאפ, און גלייך געענטפערט. שיסעריי האט מען דערהערט אין דער נאהענטער פאליציי-סטאנציע. און ס'איז געקומען אן ענגלישער אפיצער מיט פאליציאנטען. פון דעם ליכט פון לאמטערנעס האט מען דערזעהן שפורען פון בלוט מיט'ן וועג. די שפורען האבען געפיהרט צו ... בעדואינער ביידלעך. דארט האט מען געפונען פארוואונדעטען אחמד, דעם ברודער פון דעם הרג'עט מחמד דובאן, די נקמה האט זיך איהם נישט איינגעגעבען.

(סוף מארגען)

מ'וועט קאנען אין פאראויס באשטימען וואס עס זאל געבוירען ווערען: א יונגעל אדער א מיידעל

פאר די לעצטע צייטען זענען פארגעקומען עט- ליכע פאסירונגען וואס גיבען גרונד צו גלויבען, אז מיט דער צייט וועט מען קענען באשטימען אין פאראויס וואס עס זאל געבוירען ווערען: א יונגעל אדער א מיידעל.

די פאסירונגען גופא זענען נישט אינגאנצען ניי; עטוואס ענליכעס איז שוין עטליכע מאל פאר- געקומען און דורך געפיהרט געווארען. אבער די לעצטע פאסירונגען זענען דערמיט וויכטיג, וואס זיי זענען דורכגעפיהרט געווארען אויף א מעהר לעלי- קאטען אופן און געגעבען מעהר פאזיטיווע רעזול- טאטען, און דערייבער ווערט די גאנצע טעאריע וועגען דער מעגליכקייט צו באשטימען אין פאראויס די געשלעכט פון דאס קינד וואס דארף געבוירען ווערען באשטעטיגט מיט א גרעסערער זיכערקייט.

היינט-צו-טאג צווייפעלט קיינער נישט, אז יעדע קערפערליכע און גייסטיגע אייגענשאפטען וואס געהען איבער פון די עלטערען צו די קינדער ליגען אין די „דזשינס". דאס זענען די סאמע קלענסטע טיילכעלעך פון לעבעדיגער מאטעריע און זענען אומגעפעהר דאס זעלבע, וואס מאלעקולן זענען אין מאטעריע, אין אלגעמיין. די „דזשינס" זענען אזוי קליין, אז באמערקען קען מען זיי בלויז דורך דער סאמע שארפסטער פארגרעסערונג פון א מיקרא סקאפ, און דאן אויך נישט זעהר קלאר. אבער אט די „דזשינס", גלויבט מען, טראגען אין זיך די כוחות און די אייגענשאפטען פון ערבשאפט. דאס זענען די „דזשינס", וואס טראגען אריבער פון די עלטערען צו די קינדער זייערע קערפערליכען אויסזעהען און גייסטיגע אויפפיהרונגען. און ווייטער, גלויבט מען, איז די לאגע דא אזא, אז ווען אין דעם אייעלע, פון וועלכען דאס קינד דארף זיך אנטוויקלען, לייגען זיך אויס צוויי „דזשינס" צוזאמען, וועט זיך אין דעם אייעלע אנטוויקלען א מיידעל; און ווען איין „דזשין" — וועט עס זיין א יונגעל.

פון ל. באראדולין

אבער וואס איז דער כוח, וואס צווינגט אין איין פאל אז צוויי „דזשינס" זאלען זיך קאנצענטרי- רען, און אין דעם צווייטען פאל זאל זאל בלויז איין „דזשין" איבערגעהען? קומט איצט פראפעסאר רי- טשארד גאלדשמידט און ערקלערט, אז עס איז פאראן אזא געשלעכט-הארמאן, — א פליסיגקייט, וואס די אינערליכע דריזען פראדוצירען — וואס באַ- שטימט ווען די „דזשינס" זאלען זיין אפגעזונדערט איינער פון צווייטען, און ווען זיי זאלען קומען פארוויז, ד. ה. ווען עס זאל געבוירען ווערען א יונגעל און ווען א מיידעל.

ד"ר גאלדשמידט איז אגב אן אנגעזעהענער אויטאריטעט איבער אזעלכע פראגען, ער איז פריהער געווען פראפעסאר פון ביאלאגיע אין בערלין, און איצטער, צוליב דער היטלער-מגפה אין יענעם לאנד, איז ער א פראפעסאר אין דעם קאליפארניער אוני- ווערזיטעט.

א צווייטע פאסירונג איז אזא: צוויי געלע- פארשער פון דעם ראטשעסטער אוניווערזיטעט, ראבערט בוירנס און ד"ר טאמאס פאַרבס, ה... דורכגעפיהרט א רייהע עקספערימענטען און ... דערט די געשלעכטען אין לעבעדיגע קראקאד... פאר זייערע צוועקען האבען זיי באנוצט די געל... הארמאנען וואס מיר האבען פריהער דערמאנט. קראקאדילען זענען באטירליך געווען נאך זעהר ... א לאנגע צייט פריהער איידער זיי האבען דערר... דעם פעריאד פון געשלעכטליכער רייפקייט.

זיי האבען גענומען א זעהר יונגע פרויען קאדיל און איינגעשפריצט אין איהר דעם הא... פון פרויען-געשלעכט, אלס רעזולטאט פון א... אפעראציע האבען זיך איהרע געשלעכט-אר... אנטוויקעלט א סך שנעלער ווי געוועהנליך, און... קראקאדיל איז געווארען געשלעכטליך רייף מיט... רען פריהער ווי דאס קומט פאר ביי נארמאלע... דינגונגען.

דערנאך האבען זיי גענומען א יונגען קר... דיל, א מאן. ער האט ביידע געשלעכט-ארגאנע... דעם מענליכען אי דעם ווייבליכען: אבער דער... כער ארגאן איז אין איהם אנטוויקעלט מעהר... נענט, און דער ווייבליכער ארגאן איז אין איהם... קענטיג. און געוועהנליך קומט עס פאר אזוי... וואס מעהר ער וואקסט אין יארען עלטער — ... שארפער אנטוויקעלט זיך אין איהם דער מענ... ארגאן, און דער ווייבליכער ארגאן פארשווינדט... ביסלעך אינגאנצען. אבער ווען מען האט אין... דעם יונגען קראקאדיל ארייגעשפריצט דעם הא... פון ווייבליכען געשלעכט האט זיך דער פא... געענדערט: דער ווייבליכער ארגאן האט זיך ... קעלט, און דער מענליכער איז פארשוואונדען... דאס, וואס איז אריגינעל געבוירען געווארען... מאן — האט זיך אנטוויקעלט אין א פרוי.

דער עקספערימענט איז ווידערהאלט גע... עטליכע מאל מיט די זעלבע רעזולטאטען.

נאך אן עקספערימענט וואס איז דורכגע... געווארען פון פראפעסאר פון זאאלאגיע, בענדז... ווילער, איז אזא: ער האט גענומען די אייע... היגער און אריינגעשפריצט אין זיי פארטיגע... שלעכט-הארמאנען, וואס ער האט ארויסגעצ... פון געוויסע חיות. פון יענע אייער, אין וועלכ... האט אריינגעשפריצט די הארמאנען פון פרויע... שלעכט, האבען זיך אויסגעבריהט הינער; א... יענע אייער, אין וועלכע ער האט אריינגעש... די הארמאנען פון מענער-געשלעכט, האבע... אויסגעבריהט הענער.

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור)

די אראבער פיהלען די ווירטשאפט- ליכע רעזולטאטען פון זייער אייגע- נעם טעראר.

ירושלים. דער רעדאקטאר פון „אל-איס- לאמיא" שייך פארוקי שלאגט פאר, אז מען זאל צור- ופען א ווירטשאפטליכע קאנפערענץ, וועלכע זאל באהאנדלען די לאגע אין א"י אין ליכט פון די ... און נישט פון דער פאנטאזיע", כדי אנצור- ... ווירטשאפטליכע און פראקטישע מיטלען. — שרייבט פארוקי — דער מצב זאל אזוי ווייטער אנהאלטען, וועט די רעגירונג נאכהער נישט קע- ... איינמאהנען קיין אייז פאסטער שטייער.

גרויסער עקספארט פון ציטרוס- פרוכט פון א"י.

ירושלים. אין משך פון לויפענדען עקס- פארט סעזאן זענען פון א"י ביזן 23-טען פעברואר ... עקספארטירט געווארען 7 מיליאן 141 טוי- זענד 825 קעסטלעך ציטרוס-פרוכט. הערפון כמעט 6 ... א פערטעל מיליאן קעסטלעך פאמעראנצען און ... פאריגע — גרעיפ-פרוכט. אין פארגלייך מיט דער ... צייט פון פאריאהריגען עקספארט-סעזאן איז ... היי-יאהר עקספארטירט געווארען מיט דריטהאלב מיליאן קעסטלעך מעהר. לויט די פארטען זענען עקספארטירט געווארען: דורך חיפה — 4 מיט א ... פערטעל מיליאן קעסטלעך (150 פראצ. מעהר ווי פאר- איאהרען), דורך יפו — העכער צוויי א האלב מיליאן קעסטלעך (מיט 141 טויזענד ווייניגער ווי פאריאה- רען) און דורך תל-אביב — 140 טויזענט קעסטלעך.

פארמאט פון אראבישע צייטונגען ווערט פארקלענערט.

יפו. די אראבישע פרעסע מעלדעט אז אין צו- זאמענהאנג מיט דעם וואס די פאפיר-פרייזען זענען געשטיגען האבען די אר-גנעבער פון די אראבישע צייטונגען באשלאסען צו פארקלענערן דעם פארמאט פון די צייטונגען.

אראבישער פראטעסט געגען בא- זייטיגען לעהרער.

ירושלים. דער אראבישער שטרייק-קאמי- טעט אין ירושלים האט איבערגעשיקט דעם שטעל- פארטרעטער פון הויך-קאמיסאר א פראטעסט געגען דעם וואס די רעגירונג האט באזייטיגט אראבישע לעהרער פאר זייער טעטיגקייט בעת די אונ- רוהען ווי אויך געגען דעם, וואס מען האט ארויסגע- טריבען פון דער לאנדווירטשאפטליכער שולע אין טול כרם די שילער, וועלכע זענען נישט געקומען אין שול אין דער צייט פון שטרייק.

אראבער ווילען פארקויפען א דארף.

ירושלים. „פעלעסטין" מעלדעט, אז עס ווע- רען געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען אפקויפען דאס אראבישע דארף סימאל. א טייל פון די פעלא- כען איז מסכים צו פארקויפען דעם דארף, אנדערע זענען געגען.

פון עזה מעלדעט מען דעם „פעלעסטין" אז פעלא- כען פון די דערפער בית-די ראס, סואפיר און בסאני האבען פארמשכנט זייער באדען ביי יודען.

פון בית-שאן מעלדעט מען דעם „אל-ליווא", אז צוליב דעם וואס אן אראבער האט פארקויפט א יוד 70 דונאם באדען הערשט אין שטאט א גרויסע אויפ- רעגונג, און די „ארטיגע נאציאנאליסטען פערזאמלען זיך מיט דעם האזיגע עניין". די בעוואהנער פון דעם שבט מאסנא האבען איבערגעשיקט דעם קריידקא- מיסאר א פראטעסט.

א שפע פון רעגענס אין א"י.

ירושלים. דר. ר. אשבל, דער מעטעאראלאג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט, האט פאר- עפענטליכט אין דער העבר-אישער פרעסע א טאבעלע פון די סכומים רעגענס, וואס זענען היינטיגען ווינ- טער געפאלען. דער סכום רעגען, וואס איז ביז אהער געפאלען, האט שוין דערגרייכט כמעט 100 פראצ. פון די רעגענס וואס פאלען אין א נארמאלען יאהר, און עס זענען פאראן ערטער, וואו דער סכום רעגען בעטרעפט שוין מעהר ווי די נארמאלע מאס. אזוי ווי ביז סוף רעגען-צייט איז נאך פאראן צוויי און א האלבע חדשים, איז אנצונעהמען, אז אין דרום און צפון, וואס זענען היינטיגען ווינטער נישט געווען אזוי געבענטשט מיט קיין שטארקע רעגענס, הא... כמעט פארפוילט געווארען.

דיזענגאף-וואלד אויף קק"ל באד...

תל-אביב. דער קק"ל האט באשלאס... דעם נאמען פון מאיר דיזענגאף זאל פאראייביג... רען מיט דער פלאנצונג פון א וואלד אויף זיי... מען אין דער נאהענט פון קרית-ענבים אי... ירושלים — תל-אביב ווענען דער פאראייביגו... דיזענגאפס נאמען דורך פלאנצען א וואלד איז... געגעבען געווארען אן איפרוף צום יודישען... אין א"י.

דער ליאַדיער רבי שניאור זלמן

שאפּער פון חב"ד, בעל-התניא, איבערשאפּער פון שלחן ערוך. — די געשיכטע וועגן איהם מיט די צאַרען און מיט נאַפּאָלעאָן

צו זיין 125-טען יאָהרצייט

פון היסטאָריקוס

מיין פריינט דעם דיכטער זלמן שניאור געווידמעט.

זיין אָפּשטאַמונג

רבי שניאור זלמן בן ברוך, האָט פון געבורט ישט באַלאַנגט צו קיין חסידישער פאַמיליע. ער איז געבוירען געוואָרען אין ליאָזנע, מאָהילעווער גובערניע, אין התק"ז, 1747. זיינע עלטערן זענען געווען אָרים, אָבער זיי האָבען איהם ערצויגען אין עכסטע יודישע דת און ער האָט באַוויזען א פּהר שאַרפען קאָפּ צום לערנען. נאָך אַלס יונגעל האָט ער גע'שמ'ט מיט זיינע קענטנישען אין תלמוד. ווען ער איז געוואָרען בר מצוה האָט מען איהם שוין פאַרשריבען אלס „תנא“ אין פּנקס פון דער חברה קדישא“ פון זיין געבורטס-שטאָט. צוליב זיין שם אלס גוטער לערנער האָט אַ רייכער יוד פון וויטעבסק איהם גענומען פאַר אַן איידים. ער האָט זיך געפּיהלט פאַרזאָרגט מיט פּרנסה, און האָט זיך אין גאַנצען איבערגעגעבען צו לערנען. אָהן וועלכער עס איז פעררעגעליכער וואָרג. ער איז אין לערנען געשטיגען צו גאָר הויכע מדרגות, און אַ חוץ דעם וואָס ער האָט געלערנט דעם תלמוד, האָט ער אויך געלערנט מאַטעמאַטיק, אַסטראָנאָמיע און פילאָזאָפיע. צום סוף האָט ער זיך גענומען לערנען קבלה. ער איז שטאַרק באַאיינפלוסט געוואָרען פון דעם קבלה סיסטעם פון דעם גרויסען בעל מקובל ר' יצחק לוריע. ער האָט געזוכט צו פאַראייניגען נישט נאָר די קבלה מיט דעם תלמוד, נאָר אויך זיי ביידע מיט וויסענשאַפט און פילאָזאָפיע. און ער איז פאַלגליך שפּעטער געוואָרען דער שאַפער פון אַ באַזונדערער שיטה אין חסידות, וואָס טראָגט דעם נאָמען „חב"ד“, וואָס זענען די ראשי תיבות פון די ווערטער: חכמה, בינה, דעה. דאָס מיינט, אַז זיין שיטה שטיצט זיך אויף דענקען, פאַרשטעהן און וויסען. די דאָזיגע שיטה איז די ראַציאָנאַליסטישע אין חסידיזם.

זיין שווער, דער גביר, איז גראָר געווען אומצופרידען פון זיין פאַרטזעצען דאָס לערנען מיט אַזאַ התמדה. ער האָט געוואָלט איהם מאַכען פאַר אַ געשעפטסמאַן, און אַזוי ווי דאָס איז איהם נישט געלונגען האָט ער איהם פשוט אָפּגעטון שפּיצלעך. צום ביישפּיל, ער האָט נישט געוואָלט איהם באַזאָרגען מיט ליכט צו. קענען לערנען ביינאַכט. אָבער דער יוגענס-דורשטיגער ר' שניאור זלמן פלעגט אַליין לערנען ביינאַכט ביי דער ליכט פון דער לבנה, ווען זי האָט נאָר געשיינט. דער שווער האָט אויך געוואָלט, אַז זיין טאָכטער זאָל זיך גט'ן מיט איהם, אָבער זי האָט דאָס נישט געוואָלט טון.

עס ווערט דערציילט, אַז ווען ער איז געוואָרען באַריהמט האָט ער נישט געוואָלט וואוינען צוזאַמען מיט זיינע שוויגער-עלטערן. זיין שוויגער האָט איהם שטאַרק געבעטען, אַז ער זאָל זיך צוריקקעהרען צו זיי, און איהם פאַרשפּראָכען, אַז זייער הויז וועט זיין אָפען פאַר זיינע חסידים. רבי שניאור זלמן האָט אָבער דורכאויס נישט געוואָלט איינשטימען און האָט געזאָגט: „הערט, ווען קען עס זיין בעסער, ווי אַ קינד אין זיין מוטער'ס בויך? עס זאָרגט נישט פאַר עסען און טרינקען, און ס'קען די גאַנצע תורה. אָבער ווען דאָס קינד ווערט געבוירען, גיט אַ מלאך אַ שנעל אין דעם ליפּעלע, און דאָס קינד פאַרגעסט אַלץ. דאָך וויל קיין קינד נישט צוריקקעהרען זיך אין דער מוטער'ס בויך. פאַרוואָס נישט? ווייל קוים ווערט נאָר דאָס קינד געבוירען, וואַקסט עס שנעל איבער די גרויס פון דעם פּלאַץ, וואו ס'האָט זיך פריהער געפונען.“

אָט מיט דעם פאַרגלייך האָט ער ערקלערט די ענגשאַפט, וואָס ער וועט פיהלען ביי זיינע שוויגער-עלטערן אין הויז.

אַ חסיד פון מעזריטשער מגיד

אָנגעהויבען זיין חסידות האָט ר' שניאור זלמן אַלס אַן אַנהענגער פון גרויסען מגיד, רבי דוב בער פון מעזריטש, דער ערשטער גרויסער נאָכפאָלגער פון ר' ישראל בעל שם טוב. עס ווערט באַהויפּטעט, אַז אין איהם איז פאַרגעקומען אַן אינערליכער קאַמף. אויף איין זייט האָט איהם געצויגען קיין ווילנאָ צו לערנען ביים ווילנער גאון. פון דער צווייטער זייט האָט איהם געצויגען צו פאָהרען הערען תורה פון דעם מעזריטשער מגיד. דאָס צווייטע האָט איבערגעוואויגען, און ער איז אַוועק קיין מעזריטש. ער איז דעמאָלט אַלט געווען צוואַנציג יאָהר.

פינף יאָהר האָט ער פאַרבראַכט אין הויז פון מעזריטשער. אַנדערע גיבען אָן נאָך אַ לענגערע צייט. עס ווערען דערציילט פאַרשידענע אינצידענטען, וואס ווייזען, ווי שטאַרק עס האָט געהאַלטען דער תלמיד פון רבין און דער רבי פון תלמיד. ר' שניאור זלמן אַליין האָט פאַרצייכענט, אַז אין זיין רבינ'ס הויז האָט מען „געקענט די ניסים אויפנעמען מיט עמערס“, און „ווען ער (דער מעזריטשער) האָט גערעדט, האָט די שכינה אַראָפּגערעדט פון זייבע ליפּען, דער גייסט פון גאָט איז געווען אין איהם און ער איז אין גאַנצען געווען דערהויבערט פון דער וועלט“. אָט דאָס האָט געזאָגט דער תלמיד פון רבי'ן; און ס'ווערט אויך דערציילט, אַז אַמאָל איז דער רבי דוב בער געגאַנגען אין אַ ביינאַכט מיט אַן אָנגעצונדען ליכט צווישען זיינע שלאָפענדע חסידים. ווען ער איז געקומען צו דעם יונגסטען פון זיי ר' שניאור זלמן, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט, באַלויכטען זיין פּנים, געקוקט אויף איהם און געזאָגט: „ווי וואונדערליך עס איז, וואָס אָט דער יונגערמאַן, וועלכער שלאָפט דאָ, וועט אַמאָל ווערען דער רבי פון אַלע יודען אין רוסלאַנד. און גרויסע מאַסען יודען וועלען זיך צוהערען צו זיינע ווערטער“.

אין דעם קאַמף צווישען די מתנגדים און חסידים

עס האָט נישט לאַנג גענומען, און ר' שניאור זלמן איז געוואָרען איינער פון די הויפּט-פאַרשפּרייטער פון חסידיזם, און ער האָט געשפּילט גאָר אַ גרויסע ראָלע אין דעם קאַמף צו פאַרטיידיגען דעם חסידיזם געגען די מתנגדים.

דער דאָזיגער קאַמף איז דעמאָלט געווען אַ זעהר ביטערער. די מתנגדים זענען געווען די אָנגרייפער. איינער פון די באַדייטענדסטע אָנגריפען זענען פאָרגעקומען אין שקלאָוו, וואו מען האָט אין תקמ"ב, דאָס איז מיט 155 יאָהר צוריק, ארייגעלייגט אין חרם דעם „כת חסידים“, און מ'האָט באַשטימט זיי „אָפּצושיידען פון עדת ישראל“. ר' שניאור זלמן האָט זיך זעהר שטאַרק באַקלאָגט אויף דער דאָזיגער האַנדלונג. ער האָט אין בריף געשריבען, אַז מען האָט די חסידים ערקלערט פאַר „נידעריגע מענשען און פאַר אפיקורסים גמורים, אין וועמען עס בעהמט אויף זיך, צו הרג'ענען זיי פאַרדינט אַ מצווה און מאַכט גליקליך די וועלט“. ווייטער האָט ער פאַרצייכענט, אַז „עס זענען אָפּגעטון געוואָרען מעשים אשר לא יעשו; מען האָט מתיר געווען זיי צו פאַרקירצען די יאָהרען און זיי אָפּצושיידען די פּרנסה מיט אַלץ, וואָס איז נאָר מעגליך.“ אָט פון די דאָזיגע פאַרצייכנונגען איז שוין צו זעהן, ווי ביטער ס'איז געווען דער קאַמף, אין וועלכען ר' שניאור זלמן האָט זיך אריינגעוואָרפען.

נאָך דעם וואָס מען האָט אַריינגעלייגט די חסידים אין חרם אין שקלאָוו, האָבען די פיהרער פון דער מאָהילעווער גובערניע, אַרויסגערופען דעם ליאָזנער רבי'ן, ווי ר' שניאור זלמן איז דעמאָלט געווען, דאָס ער זאָל זיך אָנטשולדיגען, פאַרוואָס ער פאַרשפּרייט דעם חסידיזם. מען האָט פאַרדורפען אין ה' תקמ"ד, 1784 אַ ספּעציעלען צוזאַמענפאָהר פון קהלות, אויף וועלכען מען האָט איהם געוואָלט משפּט'ען. ער איז נישט געפאָהרען, נאָר ער האָט געשריבען אַ בריף, וואָס איז געווען נישט קיין אַנטשולדיגונג, נאָר אַ באַשולדיגונג געגען די פאַרשפּרייטער פון חסידיזם. ער ווייזט אָן אין דעם בריף, אַז עס זענען פאַלש די באַשולדיגונגען געגען די חסידים. ער רעדט מיט גרויס דרך ארץ פון ווילנער גאון. און ער פאָדערט, אַז מען זאָל אַראָפּנעהמען דעם חרם, וואָס מען האָט אויף די חסידים אַרויפגעלייגט. זעהר פּאַטעטיש קלינגט דער פאָלגענדער אויסצוג פון דעם בריף:

„ערד, ערד, זאָלסט אונזער בלוט נישט פאַרדעקען, און זאָל זיין אַן אָרט פאַר אונזער געשריי, ביז דער אויבערשטער וועט אַראָפּקומען פון הימעל און וועט אונז געבען לייטזעליגקייט ביי אונזערע ברידער יודען, רחמנים בני רחמנים, צו דערוועקען זייער רחמנות אויף אונז און אויף אונזערע עופה'לעך קינדער, און צו לאָזען פון אונז אַ נאָמען און אַ סימן אויף דער ערד. און דער, וואָס דער שלום איז זיינער, זאָל אריינבּטון אין זייערע הערצער שלום, ברידערשאַפט און פריינדשאַפט מיט אונז“.

עס ווערט אָנגעגעבען, אַז דער בריף האָט געווירקט און מען האָט דורך אַ צייט אָפּגעשטעלט די פאַרפאָלגונגען געגען די חסידים, אָבער דערנאָך האָבען זיי אויסגעבראָכען מיט נאָך גרעסערער ביטערקייט, און דער ליאַדיער איז געוואָרען דער גרעסטער מאַרטירער פון די דאָזיגע פאַרפאָלגונגען ווי מיר וועלען ווייטער זעהן.

כאַראַקטעריסטיק

לאָמיר איבערגעבען איינגע כאַראַקטעריסטישע פאַקטען און שריפטען פון זיין לעבען און פון זיין אָנגאַנג:

ווען דער מעזריטשער מגיד, זיין רבי, איז נסתלק געוואָרען, איז ר' שניאור זלמן געוואָרען דער הויפּט-העלפער פון רבי מענדעל וויטעבסקער, וועלכער האָט פאַרנומען דעם פּלאַץ פון פיהרער ביי די חסידים אין רייסען. דער וויטעבסקער האָט זיך באַזעצט אין האָראָדאָק און ר' שניאור זלמן האָט זיך צוריקגעקעהרט אין זיין געבורטס-שטאָט ליאָזנע. אָבער זיי האָבען צוזאַמענגעאַרבייט. ווען דער וויטעבסקער איז געפאָהרען קיין ווילנאָ, צו האָבען אַ וויכוח מיט דעם ווילנער גאון איבער'ן חסידיזם, האָט ר' שניאור זלמן איהם באַגלייט. און ווען דער וויטעבסקער איז דערנאָך געפאָהרען קיין א"י האָט ער איהם באַגלייט ביז מאָהילעוו. זיי זענען געבליבען פאַרבונדען דורך דער גאַנצער צייט, וואָס דער וויטעבסקער האָט געוואוינט אין א"י. און ווען יענער רבי איז געשטאָרבען, האָט ר' שניאור זלמן אויפגעהאַלטען זיין באַציהונג מיט די חסידים פון הייליגען לאַנד, און ער פלעגט זאַמלען שטיצע פאַר זיי.

ער האָט געהאַט גאָר א הייסע ליבע צו ארץ-ישראל. ער האָט געזאָגט: „די ליבע צו ציון מוז זיין ווי אַ ברענענד פייער אין האַרצען פון אַ יוד, דער, וועלכער וויל זיין אַן אמת'ער יוד מוז פאָהרען קיין ארץ-ישראל; און אויב ער האָט מכשולים אין וועג, מוז ער זיי באַזייטיגען און אָהין פאָהרען“.

נאָכדעם, וואָס דער וויטעבסקער איז אַוועק קיין ארץ-ישראל, און איבערהויפּט נאָכדעם, וואָס יענער איז דאָרט נסתלק געוואָרען אין התקמ"ט 1788, איז ר' שניאור זלמן געוואָרען דער פּ'ה'ע' פון די רייסישע חסידים. זיי פלעגען קומען צו איהם קיין ליאָזנע אין גרויסע מאַסען פון פיל שטעט און שטעטלעך. עס איז פאַרצייכענט געוואָרען, אַז יע דער באַדריקטער און פאַרביטערטער האָט געהאַט צו איהם אַ צוטריט, אַפילו ווען ער האָט איהם געהאַט צו פרעגען אַ קליינקייט, און ער פלעגט יעדען מקרב זיין, יעדען געבען די עצה וואָס פּאַסט פאַר איהם, און ער האָט זיך געהאַלטען גאָר נאָהענט אַפילו צו אָרימע און צו אַזעלכע וואָס זענען נישט געווען קיין בני תורה. דאָס זעלבע האָט ער געטון נאָכהער ווען ער איז שוין געוואָרען באַריהמט אַלס דער ליאַדיער.

עס ווערט דערצעהלט, אַז איינער האָט איהם אַמאָל געפרעגט: „אין וואָס אייגענטליך באַשטייט די גרויסקייט פון אַ רבי'ן?“ און ר' שניאור זלמן האָט דערויף געענטפערט: „מען קען דערקענען אַ באמת'ן גרויסען מענשען, ווען מען באַטראַכט, ווי ער רעדט צו פאַרשידענע געווענליכע מענשען. מען דאַרף באַזיצען גאָר גרויסע שאַפיגקייט צו רעדען מיט אַ געווענליכען מענשען, און אויפצוהאַלטען זיין אויפמערקזאַמקייט“.

סעסיע פון צענטראַל-ראַט פון דער וועלט-אגודה

לאָנדאָן, (יט"א) זונטאָג און מאָנטאָג, דעם 7 און 8 מערץ ה. י. ווערט אין אַנטווערפּען פאָרקומען אַ סעסיע פון צענטראַל-ראַט פון דער וועלט-אָרגאַניזאַציע „אגודת ישראל. דער פּרעזי-דענט פון דער וועלט-אגודה, יעקב ראָזענהיים, וועט אָפּגעבען אַ באַריכט פון דער טעטיגקייט פון דער עקזעקוטיווע זייט דער סעסיע אין מאַריענבאַד. הרב בלוי און ד"ר יצחק ברויער פון ירושלים, וועלכע האָבען רעפּרעזענטירט די אגודה פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע, וועלען רעפערי-רען וועגען דער לאַגע אין א"י.

יצחק יאַנאַסאָוויטש

„פאַרזאָרגט אייך מיט אַ קדיש-זאָגער!“

(רעפּאָרטאַזש)

ציווישען די לייט, וועלכע „לעבען פון טויט“ איז אויך צוצורעכענען די פאַרשידענע מינים בעט לער און „אל מלא מאַבער'ס“. די דאָזיגע מענשען האָבען נישט קיין דירעקטען שייכות מיט דער עובדה ארום די געשטאָרבענע מענשען, אָבער זייער „אַר-בייטס-פּלאַץ“ איז דאָס „גוטע אָרט“. דער גרויס פון זייער טעגליכען פאַרדינסט אונטערליגט פון דער צאָהל לוויות, פאַרגעקומענע אין געגעבענעם טאָג. די דאָזיגע „פּראָפעסיע“ פאָרמירט אויס די פּסיכיק פון די דאָזיגע מענשען אַזוי, אַז זיי באַ-טראַכטען די לוויות און די מלווים שיער נישט ווי קליענטען. פאַרהאַן פאַרשטייט זיך, בעסערע קליענטען און פאַרהאַן אויך ערגערע. פאַרהאַן א סעזאָן-צייט און ס'איז אויך פאַרהאַן אַ צייט פון „טויטען-סעזאָן“.

איינגאַנצען גענומען זענען די דאָזיגע לייט אָפּשטויסענדיג. באַזונדערס פיהלען מיר דאָס אין מאָמענט פון אומגליק, ווען מיר זענען אַזוי שאַרף עמפּינדליך לגבי אַלץ, וואָס ווייזט זיך אונז אויס גלייכגילטיג צו דעם, וואָס צוברעכט אונז אַזוי שטאַרק. דאָך אָבער הייסט אונז די לאָגיק, וואָס רעדט אַנטקעגען אונזערע געפיהלען, די מענשען נישט פאַראורטיילען. ווייל פון הינדערט מענשען זענען אַפשר צעהן שלעכט דערפאַר ווייל זיי ווילען, ווייל זייער כאַראַקטער איז אַזעלכער. די איבריגע זענען שלעכט, ווייל זיי מוזען, ווייל דאָס לעבען צווינגט זיי דערצו. דאָס לעבען צווינגט די דאָזיגע מענשען צו לעבען אַפילו פון טויט.

ווייל הונדערטער אָרימע שטובען חלומען פון ברויט, און די איינזעגברעכענדיגע נויט שטעלט זיך נישט אָפּ פאַר גאָרנישט. ס'רוב פון זיי האָבען פריהער זיך באַשעפטיגט מיט עפּעס אַנדערש, געוועזענע בעל-מלאכות, געוועזענע קליינע סוחרים. אַלע, ביי וועלכע דאָס גורל-רעדעל האָט זיך אַ דריי געטון אַראָפּ און צוזאַמען מיט'ן גורל-ראָד זענען אויך די מענשען געזונקען אַראָפּ.

פאַרהאַן אַפילו צווישען זיי אַזעלכע, וואָס זע-נען אַמאָל זעהר גוט געשטאַנען און זיי קאָנען נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג נישט שלום מאַכען מיט זייער גורל. יעדעס מאָל, בעת אַזאַ איינער שטרעקט אויס די האַנט, אָדער לייגט אייך פאָר צו מאַכען אַן „אל מלא רחמים“, לאָזט ער אַראָפּ עטוואָס פאַרשעמט די אויגען.

אָט אַזאַ יוד מיט אַ געלבליך-ווייסען בערדעל און מיט אַ גוטמוטיג פּנים, האָב איך געטראָפען דאָרט אויפ'ן בית-עולם. נאָכדעם, ווי איך האָב איהם דערקלערט, אַז קיין „אל מלא“ דאַרף איך נישט, האָט ער ביי מיר אַביסעל אין פאַרלעגענהייט געגעבען אַ פאַפּיראָס און זיך אויסגעזעצט אויף דער באַנק נעבען מיר.

— שייך צו זאָגען — האָט דער יוד פּלוצלינג אָנגעהויבען רעדען, נאָכדעם ווי ער האָט פאַרצויגען דעם רויך פון דער פּאַפּיראָס און עטליכע מאָל אָפּגעהוסט, קענטיג, אַז עפּעס האָט איהם געשטיקט אויפ'ן האַרץ און ער האָט זיך געוואָלט אַראָפּרעדען — איהר קענט אודאי מיינען, אַז איהר האָט דאָ פאַר זיך אַ בעטלער. אַ שלעפּער פון דור דורות. וואָס האָט אין זיין לעבען קיינמאָל נישט געוואוסט פון קיין בעסער'ס, ווי אַרומצוגיין אויפ'ן בית-עולם און צו מאַכען אל מלא רחמים'ס.

— יעדער מיינט אַזוי — האָב איך גלאַט אַ זאָג געטון, און דערמיט אויפגעמונטערט מיין יודעל, ער זאָל מיר דערציילען זיין געשיכטע, אויף וואָס ער האָט זיך לאַנג נישט געלאָזט בעטען.

— נו, אָט זעהט איהר — האָט דער יוד אָפּ-געזיפצט, נאָכאַמאָל פאַרצויגען און אַרויסבלאָזענדיג דעם רויך און זיך געווענדעט צו מיר ווי צו אַ היי-מישען, שיער מיך נישט בעמענדיג פאַר די קלאַ-פּעס — אַלע מיינען אַזוי, און אין דער אמת'ן עס שטייט דען מיר אָנגעשריבען אויפ'ן שטערן, אַז איך בין אַמאָל געווען, ווי מען רופט דאָס אַ פאַבריקאַנט. סע שטייט נישט אָנגעשריבען אויפ'ן שטערן. איז לאָמיך אייך דערציילען, ווי אַזוי איך בין געקומען צו דעם ברויט, ווייל וויסן דאַרפט איהר...

און דאָ האָב איך אפשר אַ שעה צייט געהערט אַ געשיכטע, וואָס איז אַזוי טיפּיש-עהנליך צו אַזעל-כע אַלע אַנדערע געשיכטעס. אַ מעשה מיט אַ יוד, וואָס איז אַמאָל שיין געשטאַנען. האָט געהאַט שיין ביסעל געלט. נאָך אָט האָט איהם דער שוואַרץ יאָהר אונטערגעפירט אַ געדאַנק צו פאַבריצירען אַ נייעם סאָרט סחורה און אָט ביי דעם נייעם אַר-טיקעל איז ער געבליבען נקי, ריין הייסט עס פון געלט. דער יוד, וואָס דערציילט מיר, זאָגט, אַז ער ווייסט אַפילו נישט ווי אַזוי דאָס איז געשעהן. ער האָט גאַנץ שיין געלייזט, נאָר אַז ער האָט זיך אַרומגעזעהן, איז שוין גאָרנישט געווען זיינס, אַ חוץ אַפשר די שטויסען פּראָטעסטירטע וועקסלען.

די געשיכטע קומט אויס כסדר צו הערען יעדען איינציגען. אָבער זי ווירקט ערשט דעמאָלט, ווען פאַר די אויגען שטעלט זיך דער קרבן אַליין. דע מאָלט ווען מ'זעהט, אַז מ'האָט צו טון מיט אַ לעבע-דיג מענשליך יוזען.

נישט אַלע אָבער פון די בעטלער אויפ'ן „גו-טען אָרט“ זענען אַזעלכע, וואָס מ'זאָל קאָנען פאַרגלייכען מיט אָט דעם יוד. דער רוב פון זיי — אויב זיי האָבען היינטער זיך אַמאָל געהאַט אַ בעסערע פאַר-גאַנגענהייט, — האָבען זיי עס שוין פאַרגעסען. פאַר-קעהרט, יעדער איינער ציווישען זיך וויל באַווייזען אַז ער איז שוין ביי דער דאָזיגער חיונה יאָהרען מיט יאָהרען און ער האָט דערביי מעהר חזקה-רעכט ווי דער צווייטער.

ווי געזאָגט, באַטראַכטען די דאָזיגע לייט די לוויות און די מלווים ווי קליענטען. אַלץ ווערט פון זיי באַטראַכט פון געשעפטליכען שטאַנדפּונקט. די דאָזיגע פּרנסה האָט אויך ביי זיי באַשאַפען אַ מין זשאַרגאָן-שפּראַך. אַ מין, קודער-וועלט-לשון אויף וועלכען זיי רעדען צווישען זיך. איך האָב אויפ-געכאַפּט עטליכע ווערטער, וועלכע זענען באַצייכ-נונגען פאַר דעם פאַרמעגליכען צושטאַנד פון גע-שטאָרבענעם. אַזוי, למשל, באַדייט דאָס וואָרט „אַ טאַטע פון קינדער“, אַז דער געשטאָרבענער איז אַ יוד אַן אָרימאַן און אַ מטופל מיט קינדער. פון איהם קאָנען קיין גרויסע גליקען נישט געמאַכט ווערען. דאַגעגען „אַ קוימען“ איז דער טייטש, אַז דער געשטאָרבענער איז געווען אַ פאַבריקאַנט און מען קאָן זיך ריכטען אויף אַ פּדיון.

פאַרהאַן אויך אַ סך אַנדערע, וואָס לעבען פון טויט, שוין נישט רעדענדיג פון פאַרשידענע אַגענטען פון לעבענס-פאַרזיכערונג, וואָס דרייען זיך אַלץ אין זעלביגען קרייז פון טויט, שוין נישט רעדענדיג פון מצבה-קריצער, זענען נאָך פאַרהאַן אַזעלכע, וואָס קוקען אויס אויף אַ לויה, אָדער אויף דעם חודש אלול — דאָס זענען אַ טייל דראָזשקאַזשעס, ביי וועלכע אַ רייכע לוויה באַדייט — אַ שלעכטער אָדער גוט-באַצאָהלטער קורס.

נישטאָ זיך וואָס צו וואונדערן. מען לעבט פון דעם, וואָס מען מוז און נישט פון דעם, וואָס מען וויל. נישט אַלע קאָנען זיין כלי זמר און פריילעך מאַכען יודען אויף שמחות. פאַרהאַן אויך אַזעלכע, וואָס מוזען אייך דערמאָהנען אין דער טרויעריגער שעה פון טויט.

צו מיינס אַ באַקאַנטען, אַ מענש אין די מיט-טעלע יאָהרען, אַ פאַרמעגליכער, נאָר אַ קינדער לאָזער, איז אַנימעלט אריינגעקומען אַ יוד, איינער פון יענע יודען, וואָס מוזען בלית ברירה זוכען זייער חיונה אויף אויסטערלישע אומוועגען.

— דעם מענשענס לעבען איז קורץ — האָט דער דאָזיגער יוד אָנגעהויבען מיט אַ טאָן פון אַ מגיד — איידער מען קוקט זיך אום, רופט מען שוין אויף יענער וועלט און דעריבער מיין ליבער יוד, פאַרזאָרגט אייך מיט אַ קדיש-זאָגער.... אויב דער אויבערשטער האָט אייך געשטראָפט און האָט אייך נישט געגעבען קיין קינדער, קאָנט איהר אַדאָפּטירען אַ פרעמד קינד. איך זאָל אייך שוין דאָס באַזאָרגען. עס וועט אייך נישט קאָסטען טייער. שאַט, אפשר ווילט איהר נאָך ביליגער, קאָנט איהר דינגען אַזוי אַ יוד, וואָס זאָל נאָך הונדערט און צוואַנציג יאָהר זאָגען קדיש.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעס פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

געפונענע חפצים.

די מילדע שטראף פאר נישט מעלדען דער פאליציי וועגען געפונענע חפצים האט בלויז אין דעם פאל אן אנווענדונג, אויב דער געפונענער האט איהם געלאזט ליגען און האט איהם נישט אנגעהויבען צו באניצען.

געריכטס-פראצעדור.

דאס געריכט קאן פארלענגען צו ברענגען אויף דער געריכטס - פארהאנדלונג מיט צוואנג בלויז אן אנגעקלאגטע.

וואס שייך א בע'ווהלטע, פריוואטער אנקלאגער צוויל-מאהנער מעג מען לגבי איהם אויך אנווענדען די דערמאהנטע סאנקציע. נאר דאן ווען זיי טרעטען אויך גלייכצייטיג ארויס אלס עדות.

ארבייטס-אפמאכען.

אויב אן אנגעשטעלטער מיט וועלכען ס'איז געשלאסען געווארען אן ארבייטס-אפמאך, אויף א באשטימטען טערמין, נעהמט אויף זיך א באזונדערע פאראנטווארטליכקייט פאר: אויספיהר פון זיינע פליכטען, איז דער דאזיגער אפמאך מחייב כל זמן דער טער-מין פון ופמאך לויפט.

מיטן מאמענט, ווען דער אפמאך איז אפגעלאפען און דער זעלבער אנגעשטעלטער בלייבט ווייטער אויפן זעלבען פאסטען, ווערט ער אויטאמאטיש באפרייט פון דער ספעציעלער גענומענע אויף זיך פאראנטווארטליכקייט.

פייער-קאסע.

אויב די אפצאהלען ווערען נישט אין די באשטימטע טערמינען אריינגעשיקט, האט דער פארזיכערונגס אנשטאלט נישט קיין פליכט אויסצוצאהלען די אנט-שעדיגונג אין פאל פון א פייער.

די לאגע ענדערט נישט דעם אומשטאנד, וואס מיט די אנגענומענע מנהגים איינקאסירט דער פארזיכערונגס אנשטאלט אליין איין די אפצאהלען אדער ר' באפרייט אין געוויסע פאלען די פארזיכערטע פון דער פליכט איינצוצאהלען דעם באטרעף.

אלימענטען.

דאס פארווסען זיך פון אן אנגעקלאגטע אויפן אלגעמיינעם קריזיס אהן קאנקרעטע באווייזען, איז ער אליין איז רוהכדעם שווער געטראפען געווארען, באפרייט נישט פון דער פליכט צו צאהלען אלימענטען.

ירושה-רעכט

מיט דעם אליין וואס אן אלמנה באקומט ירושה-רעכט לויט א צוואה, רעזיגנירט זי פון דער רעכט אויף דער ירושה אלס יורש.

ליציטאציעס.

יעדע אנקלאגע קענען א נישט פארשריפטמעסיגע מודעה וועגען א ליציטאציע פון אן אומבאוועגליך גוט ווערט פארעלטערט נאך 2 וואכען.

עקסמיסיעס.

אויב דער דינג-אפמאך פון דער דירה איז געשלאסען געווארען מיטן מאן און מיט דער ווייב, מוז דער עקסמיסיע פראצעס דערגלייכען אויך קענען זיי ביידע פארפיהרט ווערען.

קויציעס.

אויב אין משך פון 4 וואכען נאכן פארלאזען דעם פאסטען האט דער אונטערנעהמער נישט פארפיהרט קעגען אנגעשטעלטען קיין שום אנטשעדיגונגס-פראצעס, מוז איהם גלייך די קויציע צוריקגעבן ווער...

קאאפעראטיווע.

ווייבאלד א מיטגליד האט אריינגעטראגען אין אפעראטיוו וועקסלען און די פארוואלטונג האט איינצאהל אקצעפטירט, ווערט דאס טראקטירט באהרעס געלד.

* * *

אויב אונטער אן התחייבות פון א קאאפעראטיוו שרייבט אונטער איין מיטגליד אנשטאט א באר... טער דערצו קאלעקטיוו איז פאראנטווארליך פאר התחייבות נאך דער אונטערגעשריבענער און ... דער געגעבענער קאאפעראטיוו.

צייגנישען.

אן אנגעשטעלטער וועלכער איז געקינדיגט ... רען פון א פאסטען און האט נישט באקומען ... אזוי גערופענע אונטלאסונגס-צייגניש, איז בארעכ... צו מאהנען פון שעף אנטשעדיגונג אויב ר'קאמ... ליב דעם אליין נישט געקאנט באקומען קיין פאס... אדער געליטען אן אנדערען שאדען.

וואוינונגס-ענינים.

א וואוינונג וועלכע מ פארנעהמט מיט דער ... פון לעבענס-לענגליבקייט. אונטערליגט נישט ... טויט פון בארעכטיגטען די באשטימונגען פון ... טארען־שוץ אפילו לגבי זייטע יורשים.

הכנסה-שטייער.

אין דער באשטייער-סומע פון א קאמיס ... אויך אריינגערעכנט דער באטרעף, וואס אין ... צאהלט געווארען דעם סובקאמיס.

ענטשעדיגונג.

אנטשעדיגונג וואס אן אומגעקומענעם איינ... שפייזער דארף ווערען א יטגעצאהלט דער פא... טער משפחה נישט פון מאמענט, ווען דער פ... איז פארפיהרט געווארען, נאר פון מאמענט ווען ... אומגליק האט פאסירט.

עקזעקוציע.

אפילו ווען די עקזעקוציע ווערט אנולירט, ... אויך נייעט צוריק געצאהלט ווערען דער ווא... וואס איז איינגעצאהלט געווארען דורך דעם ... טאנט ייעלכער האט פארלאנגט דעם העכסטען ...

קורצע אויפקלערונגען פון אקטועלע רעכטליכע ענינים

ווירא̇קען.

א קאמארניק מעג אונטערנעמען אן עקזעקוציע בלויז אויפן סמך פון אריגינעלען ווירא̇ק און נישט אויפן סמך פון זיין אפשריפט.

עקזעקוציעס.

א קאמארניק איז בארעכטיגט צו פארעכטען געגעזויטיגע ווירא̇קען נגענ; דער דיציזיע פון קאמא̇רניק מעגען ביידע צדדים דערלאנגען אנקלאגעס.

א קוויטירונג פון קאמא̇רניק וועגען א באצאהלטען חוב אנולירט די עקזעקוציע אפילו אויך אין דעם פאל, ווען זי איז צוגעשיקט געווארען טעלעגראפיש.

דער טויט פון בעל-חוב שטעלט אפ די עקזעקוציע נאר אין דעם פאל, ווען דאס געשעהט פאר דער פארעפענטליכונג פון ליציטאציע טערמין.

פעלשונג פון דאקומענטען.

אויב א בעל-חוב האט שוין אמאל אנערקענט אין געריכט די אידענטישקייט פון דאקומענט, קאן ער איהם שוין נישט שפעטער קוועסטיאנירען.

פעלשען קאן מען נישט בלויז אן אונטערשריפט, נאר אויך א סומע, א דאטע, און דערפאר הראהט די זעלבע פאראנטווארטליכקייט.

דערקלערען אין געריכט, אז מ'האט אזא דאקומענט נישט אויסגעשטעלט הייסט אז מ'ווארפט פאר דעם דאקומענט, אז ר'איז געפעלשט.

אן אנאלפאבעט קאן נישט פארווארפען אז מ'האט זיין אונטערשריפט געפעלשט, ווייל אן אונטערשריפט באצייכענט מיט צלמלעך רעדלעך אדער אנדערע סמנים פארפליכטעט האך איבערהויפט נישט.

אויב א קאנטראהענט רופט זיך אן מיט א פרעמ-דען נאמען, הייסט דאס נאך נישט אז דער דאקומענט איז געפעלשט.

דער טויט פון א דאקומענט פעלשער וואשט נישט אפ די יורשים פון ציווילער פאראנטווארטליכקייט פארן פארשאפטען דורך דער פעלשונג שאדען.

רעדוקציע פון דירה-געלט.

דאס דירה-געלט אונטערליגט דער רעדוקציע אונ אפהענגיג פון טערמין ווי לאנג מ'וואוינט אין דער דירה.

די רעדוקציע ווערט אבער צוגעשניטען צו דער פארהעלטעניש פון דירה-געלד אין יולי 1914.

גט און אלימענטען.

א גט פון א פארפאלק, ארויסגעגעבען אין ראטען-רוסלאנד, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען פוילישע בירגער, האט אין פוילען קיין שום באדייטונג, אז טראץ אזא גט מעג די פרוי מאהנען פון מאן אלימענטען.

הגם דאס געריכט האט שוין איין מאל צוגע-משפט דער פרוי אלימענטען פון מאן, מוז פונדעסט וועגען דער מאן אויפסניי באווייזען, אז די פרוי באזיצט גענוג מיטלען צו לעבען אזוי אז זי נויטיגט זיך בכלל נישט אין קיין אלימענטען אדער אלענפאלס נישט אין צוגעמשפטען סכום.

נאכמעהר: דער מאן האט אפילו אויך רעכט אויף אזא טיער געריכט - פארהאנדלונג צו קוועסט-יאנירען זיין פאטערשאפט.

באליידיגונג.

אנרופען עמיצען מסור איז נאר דאן א באליידי-גונג, אויב מ'ווארפט איהם פאר אז ר'איז די האנד-לונג באגאנגען צוליב געלד-גייציגקייט, נקמה אדער סתם יענעם אפצוטון א שטיקעל.

ארבייטס - פארזיכערונג.

אן אונטערנעהמער האט נישט קיין רעכט צו פארלאנגען פון א געקינדיגטען גייסטיגען ארבייטער אז ער זאל דעם אורלויב אויסנוצן אין משך פון דער געקינדיגטער צייט.

צוואנגס-פארוואלטונג.

אפילו א טייל הויז קאן איבערגעגעבען ווערען א צוואנגס פארוואלטונג.

שידים-געריכטען.

א שידים געריכט מעג אויך צופסקענען אן עקסמי-סיע און אויב מ'קאן נישט דעם פסקדין קוועסטיאר ירען צוליב פראצעדוראלע ופוויבונגען, דארף דאס געריכט אזא פסק-דין פארזעהן מיט אן אויספיהר-טיטול.

נייע געזעצען און צירקולארען

בירגערשאפט פון פאבאר-פליכטיגע

בכדי אויסצומיידען אין דער צוקונפט מיספער-שטענדנישען, וועלכע זענען אנטשטאנען דורך אריינ-ציהען אין מיליטער דינסט בירגער פון פרעמדע מלו-כות, אדער נישט פוילישע בירגער, האט די מיליטער מאכט פונאנדערגעשיקט אן אינסטרוקציע צו אלע אונטערליגענדע אמטען, אז אין דער צווישענצייט פון דער ערשטער ביז דער צווייטער רעגיסטראציע זאל אונבעדינגט פעסטגעשטעלט ווערען די בירגערשאפט פון אלע פאבאר-פליכטיגע יונגעלייט.

שטעמפעל-שטייער.

דאס פינאנץ מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר, אין וועלכען די פראגע וועגען שטעמפעל אפצאהל פון דירות - קאנטראקטען, ווערט ענדגילטיג אויפגעקלערט אין הסכם מיט דער לעצטער אנט-שיידונג אין דעם פרט פון העכסטען אדמיניסטרא-טיווען טריבונאל.

לויטן דערמאהנטען אויפקלער, ווערען פון קאנ-טראקטען פון דירות וועלכע אונטערליגען די באש... מונגען פון לאקאטארען שוץ גענומען א שט... אפצאהל קודם כל פאר דער געשלאסענער צ... דערנאך פאר ווייטערדיגע 5 יאהר.

ווירא̇קען.

אויפן סמך פון אן אינסטרוקציע פון יוסטיץ... סטער טאר מען נישט פון די געריכטס קאנצעל... ארויסגעבען פארעלטערטע ווירא̇קען.

עקזעקוציעס.

דאס יוסטיץ - מיניסטעריום קלערט דעמ... אויף, אז דער כלל אז אויף א פעריאדישען איינ... אין באטרעף ביז 100 גילדען א חודש טאר נישט ... ריכטעט ווערען קיין עקזעקוציע, האט נאר אן ... הונג לגבי שכירות אבער בשום אופן נישט ... דירה-געלד אדער אנדערע הכנסות.

ממילא אויב ביי א לאקאטאר ווערט געליי... ארעסט אויפן דירה-געלד אויפן חשבון פון ... חוב, בלייבט די עקזעקוציע יא אין קראפט, ... באטרעף פון סעקוועסטרירטען דירה-געלד ... שטייגט נישט די סומע 100 גילדען א חודש.

דער גורל פון א פרוי

(93 סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

רחל און אלעקסאנדער האבען זיך געדרייט אין געדריי פון וואלס, מעכאניש זענען זיינע פיס נאכ-געגאנגען דעם טאקט פון דער מוזיק בשעת אין האר-צען האט געדריקט אזא ווייטאג:

ער, מיט זיינע ערינערונגען פון דארען, פון רחל'ען.... זי, מיט איהרע געדאנקען פון איהר פאר-שפילט לעבען.... פאטער און טאכטער זענען געווען אזוי נאהענט.... אייגען בלוט און פלייש! דער בייזער שיקזאל האט עפעס א טייוועליש שפיצעל אפגעטאן און פאטער האט געזוכט דעם לעבען פון זיין אייגען קינד!....

זיי האבען שוין אזוי געטאנצט א לאנגע צייט און אלעקסאנדער האט נאך אלץ געשוויגען. רחל האט פלוצים אין עפעס מאהנע צעריסט און מיט א טאן, וואס אלעקסאנדער האט נישט געקאנט פאר-שטיין — ארויסגעשריגען:

— א קאוואליער זייט איהר! קיין ווארט רעדט איהר נישט אויס!

— יא! — האט ער א זאג געטאן ווי אין א חלום, — וועגען וואס האבען מיר פריהער גערעדט?

— וועגען א הפקר-טאנץ.

— הפקר טאנץ!

— א טויטען טאנץ!

— וואס רעדט איהר!

— א טויטען טאנץ! א לעצטען טאנץ פארן טויט

— אנטקעגען וואס זאגט איהר עס?

— גלאט אזוי.... א שיין ווארט!

— איהר זייט שיכור?

— בלוטהורשטיג ווי אוהר!

— איך פארשטיי איך נישט:

— נישטא, וואס צו בארשטיין! איך רייד בלויז שיינע ווערטער! טראגישע ווערטער! משוגענע ווער-טער! זיי געפעלען אייך נישט? ביי א מאסקען-באל מוז מען נישט נאר אן מאסקעס אויף די געזיכטער, נאר מען פארמאסקירט די רייד אויך! און נישט נאר ביי א מאסקען-באל, נאר אלעמאל, זענען רייד מאס-קעס צו פארשטעלען אמת'ע געפיהלען.... און אבי-זיכטען!...

צי עס איז געווען איהר קול, וואס איז געווען אזוי עהנליך צו דארעס.., צי עס זענען געווען די מאדנע רייד, וואס זי האט געהערט... אלעקסאנדער איז צע מישט געווארען דער ערפאהרענער אויספארשער האט זיך פארלוירען, נישט געטון וואס ער האט באר דארפט, נישט שפיאנירט נאר פארזונקען אין מחר שבות האט ער ווייטער געטאנצט, נישט אויסרייד-הענדיג קיין ווארט.. ווער ווייסט? אפשר ערגעץ טיף פארבארגען פון זיין באוואוסטזיין, האט ער גע פיהלט, אז רחל איז עפעס נאהענט... עפעס אייגען...

דער וואלס האט זיך שוין געהאלטען ביים פאר-ענדיגען, עס האבען זיך שוין געהערט די לעצטע א-קארדען פון דער מוזיק, רחל האט שוין א זאג געטון מיט איראניע אין קול: „א דאנק פארן אנגענעהמען טאנץ!" און אלעקסאנדער האט נאך גארנישט אנגער הויבען צו טון אין דעם צוליב וואס ער איז אהער געקומען און צוליב וואס ער האט רחלען איינגעלא-דען צו טאנצען...

ווען דער טאנץ האט זיך געענדיגט האט ער רחל'ען צוגעפיהרט צו, איהר פלאץ און זיך איידעל אנטשולדיגט און געבעטען זי זאל איהם פארגעבען, אויב ער איז פאר איהר געווען נישט קיין אנגעטעה-מער קאמפאניאן...

רחל האט ארויסגעלאזט א קורץ, שארף געלעכ-טערל.

)

קאפיטעל 25.

אויף מארגען נאכן באל איז געווען דער טאג אויף וועלכען רחל האט אפגעלייגט איהר בלוטיגע נקמה קעגען סענט לופ, די נאכט פריהער איז זי נישט געשלאפען און איהרע נערוון זענען געווען אזוי פארשפיצט ביז צום פלאצען. זי איז היינט נשפעהרלי כער ווי ווען עס איז אין איהר לעבען'. א פארצווייפעלטע, א פארפאלטע, וואס האט ערווארטעט אז יע-דער טאג זאל זיין איהר לעצטער טאג — האט זי זיך פאר נאהנישט אפגעשטעלט האפענדיג דעם באוואוסט זיין, אז זי איז אזוי נאהענט צום טויט, אז היינט, מארגען, וועט מען זי כאפען און דערשיסען, האט זי זי עפעס ווי אויסגעטילט פון דער וועלט, פון נאר-מאלען לעבען, פון געזונטע געפיהלען, פון האפנונ-גען, פון אייפערזוכט. זי איז עפעס געווארען ווי אן אויסלענדערין, אלץ האט אויסגעזעהען אזוי נאריש, קליינליך און אומוויכטיג אז זי באלאנגט שוין מעהר אויף יענער וועלט, ווי אויף דער וועלט און יעדע מא-ראל און געזעץ פון דער וועלט איז פאר איהר נישט געווען בינדענד, זי איז געווען א העספעראדא, וואס איז פעהיג אויף די גרעסטע פארברעכענס..

איהר פארשאלטע טראגיש לעבען האט ביי איהר ארויסגערופען דעם פארברעכערישען געפיהל פון נקמה, די פארשארפטע נרוואזע איבערלעבונ-גען פון דער לעצטער צייט האבען ביי איהר אפגעג מען אלע אנדערע געפיהלען און גראד איצט, נישט ווייסענדיג די געפאהר, וואס עס לויערט אויף איהם, איז געקומען סענט לופ!

ווען אויפן געדאנק איז איהר ארויפגעקומען מיט וואס פאר א לומפישער הוצפה ער האט זיך געיאר-וועט, ווי ער האט געהניידעט קיין שום געוויסענביסע פון העם, וואס ער האט זי, א הילפלאזן קינד, רואי-נירט: און ער איז נאך ווידער געקומען זי האלטען אין די הענט און פון איהר פאהער; דאס, וואס איז פאר איהר אזוי עקעלהאפט — האט זי באהערשט מארד געפיהל, אז זי האט זיך נישט געקענט ... ווארטען ביז זי וועט איהם זעהן א טויטען!

ווען סטעפאן דער פאליאק איז צו איהר אי... —רייזעקומען, האט זי איהם אזוי גוט אויפגע... און איהם ארויסגעוויזען אזא ליבליכקייט, ווא... איז ביי איהר נישט געוואוינט געווען צו זעהן.

זי האט דעם פאליאק איצט געדארפט האבע... אז ווי ס' איז איהר איצט ליבט געווען צו פא... וועו, אינטריגירען א קאנספירירען דעם פא... כען געגען סענט לופען! נקמה האט דיקטירט דע... וועלשען וועג פון קאנספיראציע אהן מארד!

זי האט סטעפאן דעם פאליאק זיך געבעטעט... צען און איהם געזאגט, אז זי האט איהם עפעס ... וויכטיגען צו פארטרויען:

— מען שפאנירט אונז נאך!

— איך ווייס!

— פונוואנען? וואס?

— קארל פאן דייזענבאך האט געזאגט!

— פונוואנען נעהמען זיך די פארדאכטען!

— דער לופט-פארט שפיאנאזש!

— ממש!!!

— מיר האבען פארניכטעט אלע דאקומענ...

— איך אויך!

— גוט!

— היינט פינאכט קומט מיך עמיצער זע...

— ווער?

— איינער א סענט לופ!

— ווער איז ער?

— ער ווייסט מיין פארגאנגענהייט, אז א... א דייטשקע...

— שלעכט!

— מעגליך, אז ער ארבייט איצט פארן ... צוזישען קאנטר-שפיאנאזש.

זי האט העם ליגען געזאגט נאאיוו, זי הא... גוט געפאלשעוועט, אז סטעפאנען איז גארנישט ... געפאלען, אז זי האט גאר אין זינען עפעס א...

(פארטזעצונג קומט).

דאס לאדזער לעבען

זונטאג, 7 מערץ
כ"ד אדר תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 5.48
זון-אויפגאנג 5.26

מיטוואך — א זיצונג פון שטאט-ראט

דער אינוועסטיציע-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1937

דער שטאט-פרעזידענט גאדלעווסקי האט נעכטען שוין פונאנדערגעשיקט די איינלאדונגען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון שטאט-ראט, וועלכע וועט פארקומען מיטוואך דעם 10 מערץ 7 אזייגער אווענט.

דער טאג-ארדנונג איז פאלגענדער: 1) באריכט פון דער בודזשעט-קאמיסיע וועגען נעהמען א הלוואה פון 1 מיליאן 100 טויזענד זל. אויף צו דעקען דעם אינוועסטיציע-דעפיציט פון יאהר 1936/37 און וועגען בעשטעטיגען דעם פלאן פון די אינוועסטיציע-ארבייטען פון דער שטאט-פארוואלטונג אויפ'ן יאהר 1937 ווי אויך צו נעמען אויף דעם צוועט אנטשפרעכענדע הלוואות.

2) וועגען ענדערען דעם נאמען פון דער פשעיאזד גאס אויף דער גאס א. ג. פון מארשאלעק דאשינסקי.

3) ענדערען דעם נאמען פון דער זאגאיניקאווא גאס אויפ'ן נאמען פון ד"ר קאפטשינסקי.

4) בויען א באהן-איבערגאנג אויף סרעבזשינסקא גאס.

5) ענטפערן פון דער שטאט-פערוואלטונג אויף די אינטערפעלאציעס פון די ענדעקעס וועגען נישט אננעמען קיין יודישע בעאמטע און נישט געבען קיין בעשטעלונגען און ארבייטען יודען.

6) פרייע פארשלאגען, ערקלערונגען, אנפראגען און אינטערפעלאציעס.

ווי ס'איז דער פון צו זעהען, איז דאס דיזעלבע טאג-ארדנונג, וועלכע איז געבליבען פון דער פריהערדיגער נישט-פארענדיגטער זיצונג, וועלכע איז אראפגעריסען געווארען דורך די ענדעקעס. ס'ווארפט זיך נאר אין די אויגען, אז עס פעהלט אין דער טאג-ארדנונג דער פונקט וועגען פארזארגען די יתומים נאך די געפאלענע קרבנות צוליב וועלכען די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען.

* * *

מארגען קומט פאר די זיצונג פון דער פינאנץ-און בודזשעט-קאמיסיע ביים שטאט-ראט.

לאדזער פארבינדונגס-מאן פון „לאגער פון נאציאנאלער פאראייניגונג"

האט אפגעגעבען אפיציעלע וויזיטען דעם וואיעוואדע האוקע-נאוואק און דעם גען. לאנגנער

דער דעפוטאט מאריאן וואראווסקי האט היינט אין וואַרשע באַלייגט אפיציעלע וויזיטען דעם וואיעוואדע האוקע-נאוואק און דעם גענעראל לאנגנער אין כאראקטער פון א פארבינדונגס-מאן פון „לאגער פון נאציאנאלער פאראייניגונג אין לאדז" מיט דער צענטראלע אין וואַרשע.

פון די לאדזער דעפוטאטען האט נאר נאך דער דעפ. וואשקעוויטש נישט אנגעמאלדען זיין צוטריט צום נייעם לאגער. ער האלט, אז אלס פארשטייער אין סיים מצד די ארבייטענדיגע ספערען מוז ער אפווארטען, ביז די פראגע פון די פארטייען פון די דאזיגע ספערען וועלען געוועהן אויפגעקלערט ווערען, ווייל אין פולק. קאצ'ס דעקלאראציע זענען זיי נישט ווי געהעריג פרעציזירט געווארען.

דער יוזעף רייכערט האט אז אויער

וואס מעג איהם פערשטאפט און אויסגעטריקענט ווערען...

(—) אין אפעלאציע-געריכט אין וואַרשע איז פארגעקומען אן אינטערעסאנטער פראצעס געגען דער לאדזערין, בלימע קוטאס, וואס איז צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פאראנטווארטליכקייט פאר עובר זיין אויף דעם לעצטענס פאפולער-געווארענעם פאראגראף 152 פון שטראף-קאדעקס, נעמליך פארן באליידיגען דאס פוילישע פאלק.

די קוטאס זאל העם האזיגען פארברעך האבען באגאנגען ביי ספעציעלע אומשטענדען: זייענדיג אויפן באהן-פעראן אין לאדז, וואו זי האט באגלייט צוזאמען מיט איהר מאן, דעם טעגער-טענצער מיטא פרינצי, זאל זי אין א שמועס, וואס איז פארגעקומען, אין דער דייטשער שפראך צווישען איהר און דעם אפרייזענדיגען טענצער, האבען זיך אויסגעדריקט, „אז פרינצי זאל היטען זיינע טאשען ווייל די פאלאקען זענען גנבים". דערויף זאל פרינצי האבען געענטפערט, אז „ער האט נישט קיין מורא דערפאר, ווייל ער איז נאך א גרעסערער מומחה אין קעשענע ענינים, און אז סיזער וועט איהם דעריבער נישט באגנב'ענען".

דערויף זאל בלימע קוטאס האבען געענטפערט, דאס זי וויים: „אז דאס וואס ער, פרינצי פארמאגט אין דער פיענטע, פארמאגען יענע נישט אין קאפ"...

העם דאזיגען געשפרעך זאל האבען אונטערגעהערט א געוויסער יוזעף רייכערט, וואס האט וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי און דער ענין האט אנגעשפאהט אין קרייז-געריכט, וואו ס'איז פארגעקומען דער דאזיגער פראצעס געגען די קוטאס פאר באליידיגען דאס פוילישע פאלק.

אין געריכט האט בלימע קוטאס געלייקענט, אז זי זאל זיך האבען אויסגעדריקט באליידיגענד אויף דעם אדרעס פון פוילישען פאלק. דערקלערענדיג דערביי, אז זי ווייסט צומאל נישט ווי אזוי א פיענטע הייסט אויף דייטש.

כאטש די דערקלערונגען פון רייכערטן זענען געווען גענוג כאאטיש און פול מיט סתירות, האט דאס קרייז-געריכט פאראורטיילט די קוטאס אויף 5 חדשים תפיסה, אפלייגענדיג דאס אויספיהרען די שטראף.

נעכטען האט דאס אפעלאציע - געריכט אין וואַרשע באטראכט דעם פראצעס, און נאך דעם באקענען זיך מיט די סתירות אין די עדות-דערקלערונגען, האט דער פראקוראר זיך אפגעזאגט פון דער באשולדיגונג.

דאס אפעלאציע - געריכט האט בטל געמאכט דעם פריהערדיגען אורטייל און די באשולדיגטע קוטאס פריינעשפראכען.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

קונסט-טעאטער מאריס שווארץ-אנסאמבל

● גרויסער ערפאלג! ● דריטע וואך! ● יעדען טאג אויספערקויפט! ●

היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען

4 נאכמיטאג (פאפולערע פרייזען) און 9 אוונט

מארגען, מאנטאג, פאפולערע פרייזען

גאט, מענש און טייוועל

מאדערניזירטע פארשטעלונג לויט יעקב גארדין אין דער אינסצעניזאציע און רעזשי פון מאריס שווארץ. מוזיק — בראדי. מאסקען און קאסטיומען פראיעקטירט שטראסבערג. —:— איינענע אריגינעלע דעקאראציעס און ליכט-עפעקטען.

אונזער קינסטלער-אנסאמבל: גאטליב העלענא, גאלדענבערג אסתר. גוטמאן קלמן, גרודבערג יצחק, האכבערג יעטע, וויכער מאקס, ליפמאן נאטאליע. ליפמאן משה, ליטאן עני, מארעווסקי אברהם, סאמבערג אייזיק. פאקיעל דבורה, קאן שלמה, קורץ אברהם, ראזען שמחה, שאפירא דניאל, שטיין אלעקס א. א. בעמערקונג: די פארשטעלונג הויבט זיך אן פינקטל. 9.15 אוו. און נאכ'ן אנפאנג וועט קיינער נישט ארייננעלאזען ווערען.

אכטונג! דינסטאג און מיטוואך שפילט דער קינסטלער-אנסאמבל אין קאליש.

בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע.

אומגעריכטער סוף פון א פאבריק-סכסוך

געפלאצט א קעסעל און די ארבייטער האבען אויף לאנג פערלוירען זייער ארבייט

אין דער פאבריק פון כעמישע אויסארבייטונגען „מאנאליט" (קילינסקעגא 206) האט אויסגעבראכען א סכסוך, וועלכער האט זיך אונערווארטעט זעהר טראגיש פערענדיגט. די ארבייטער האבען מיט א פאר טעג צוריק ארויסגעשטעלט א הוספה-פאדערונג אויף 50 פראצענט, ערקלערענדיג, אז זייערע לוינען ביי דעם וואקסענדען יקרות קלעקען זיי נישט צום לעבען. אזוי ווי די דירעקציע האט אויף זייער פאדערונג נישט געענטפערט, האבען זיך די ארבייטער פארזאמעלט אין א זאל, כדי זיך צו בעראטען וואס פארא שריט ווייטער אנצונעהמען. אין דעם מאמענט האט זיך דערהערט א קנאל, דאס האט געפלאצט דער קעסעל. עס איז נאך נישט פעסטגעשטעלט צוליב וואס פארא סבות דער קעסעל האט געפלאצט, צי צוליב דעם וואס עס איז נישט געווען די נויטיגע אויפזיכט, צי צוליב עפעס אנדערש. יעדענפאלס זענען די ארבייטער איצט געבליבען אויף א לענגערער צייט אהן ארבייט, ווייל צוריכט מאכען דעם קעסעל און ברענגען פון אויסלאנד איינינע נויטיגע טיילען דארף דויערן א פאר חדשים.

ארעסטירט צוויי באנדיטען

וואס זענען באפאַלען און באַרויבט יודען

(ז) פאַרגאַנגענעם דינסטאָג זענען אויף דעם פאַביאַניצער שאָסעע דריי באַנדיטען באַפאַלען דעם יוד איציק הירשענבערג, וואָס איז געפאָהרען מיט אַ וועגעלע מעהל. די באַנדיטען האָבען הירשענבערג'ן צושלאָגען און איהם געדראָהט מיט טויט, אויב ער וועט אַלאַרמירען די פאָליציי. הירשענבערג האָט אָבער נישט געקוקט אויף די דראָהונגען און געמאָלדען דער פאָליציי. די לעצטע האָט נאָך אַן ענערגישער אויספאָרשונג אַ"עסטירט 2 באַנדיטען איגנאַץ יאַשטשיק און וואַצלאַוו קאָיואַלסקי, וועלכע זענען אין דער פאָליציי שוין באַקאַנט פון זייערע „גוטע" מעשים. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דער אָנפיהרער פון איבערפאַל איז געווען קאָוויילר...

...ייער פאלקספלאט

אויף ווינטער-הילף-אקציע

אפעל פון קאמיטעט צו דער געזעלשאפט

דער בירגער-קאמיטעט ווענדעט זיך מיט ...אפעל צו די איינוואוינער, וואס האבען נאך ...ן איצט נישט אריינגעטראגען די באשטימטע ...שטייערונג, זיי זאלען וואס גיכער אריינטראגען ...ס געלט אין פ. ק. א. אויף נומער 319 אדער 602-... די וואס זענען נישט צופרידען מיט דער ...שטייערונג, קענען אריינטראגען רעקלאמאציעס ...ון די אינטערספקציעס.

...וזאמענפאר פון סטאראסטעס

פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע

(א) דעם 5. ד. ח. איז אינ'ם קאנפערענץ-...אל פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע פארגעקו...ען א צוזאמענפאהר פון סטאראסטעס פון דער ...אדזער וואיעוואדזטווע אונטערן פארזיץ פון לאד-...ער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק.

אינם צוזאמענפאהר האבען אויך אנטייל גע...מען לייטערס פון וואיעוואדשאפט-אפטיילונגען ...ון דער דירעקטאר פון וואיעוואדישען ארבייטס-...אנד-ביורא.

עס זענען ארומגערעדט געווארען ארגאניזא...נעל-אדמיניסטראטיווע פראגען, די פראגע פון ...אמף מיט דער שפעקולאציע-שטייגערונג פון אר...יקלען פון ערשטען געברויך, ווינטער-הילף, אנ...יב פון סעזאן-ארבייטער א. א. וו.

קאמוניקאט פון סטאראסטווע

די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע פאָדערט ...יף אַלע באַזיצער פון דערלויבענישען אויף גע...עהר, די גילטיגקייט פון וועלכע עס איז אפגעפלא...ען סוף 1936 — צו אָנגעבען ביטעס וועגען פראָ...אנגאַציע ביז'ן 15 ד.ח.

נאָך דעם דאָזיגען טערמין, וועלען ביטעס אויף ...וועה" נישט באַטראַכט ווערען און דאס געוועהר ...עט ווערען קאָנפיסקירט.

גלייכצייטיג פאָדערט אויף די שטאָטישע סטאַ...אסטווע די פערזאָנען, וואָס האָבען אנגעגעבען ביטעס וועגען פראָלאָנגירען, און האָבען נישט בייגע...ייגט די דער-גלויבניש-בלאַנקעטען, אַז זיי זאָלען ...יי צושטעלען אין דער סטאַראָסטווע ביז'ן 15 ד.ח. ...כדי צו באַנייען די גילטיגקייט פון די דערלויבנישן.

פארשארפטער קאנטראל אויף די מערק

צוליב דעם וואקסענדען יקרות און צוליב דעם ...טייגן פון די פרייזען אויף די פראדוקטען פון ער...שטען געברויך האט די אדמיניסטראטיווע מאכט ...באשלאסען שטרענג אכטונג צו געבען און קאנט...ראלירען צי ווערט נישט אדורכגעפיהרט שפעקו...לאציעס מיט ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

געגען איינינע אויפקויפער פון גרינצייג און קארטאפעל זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען פראטאקאלען.

אויספלוג קיין וויען

פרייז 135 זל.

אויספלוג קיין לאנדאן און פאריז

ערלעדיגט

דאס וועלט-רייזע-ביורא

Union Lloyd

42 פיעטריקאווער 42

טעל. 87-107.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג גרויסער דאפעלטער פראגראם

I

ראטמייסטער פאן ווערפען

אין דער הויפט-ראל רודאלף פערסטער

II

„איינלאדונג צום וואלץ"

אין דער הויפט-ראלע LILIANA HARVEY

אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

דאס טוך- און קארט-געשעפט פון
B. I. MAROKO i S-wie
נאוואמיעסקא 8 טעל. 152-77
בילליגער שטאפען פאר הערען און דאמען
רעיעלע בעהאנדלונג! — פאבריקס-פרייזען!
בעזיצט דעם גרעסס... אויסוואהל פון די פיינס...
... פאר הערען און דאמע...
הורט און דעטיי...

אויסגעהאקט די שויבן אין גערער שטיבעל

צוליב א מחלוקה צווישען די אנהענגער און געגנער פון דער מקוה אין ראיאן פון וואדני רינעק

אין ראיאן פון שייבלער'ס מארק קומט שוין לאנג פאר א מחלוקת וועגען דעם, אז מ'זאל אין יע־נעם ראיאן איינארדנען א מקוה, כדי די דארטיגע איינוואוינער זאלען נישט דארפען גיין אזש אין דער מקוה אויף טראנסקא גאס.

די יודישע קהלה האט שוין זייט עטליכע יאהר געקויפט א פלאץ אויף דאוובארטשיקוב גאס מיטן צוועק דארט איינצוארדנען א מקוה, צוליב פארשי־דענע סיבות ריהרט זיך אבער נישט דער ענין פון ארט און ביז היינט איז נאך גארנישט דערצו געטון געווארען, צוליב דעם האט זיך צווישען די דארטיגע יודען צופלאקערט א מחלוקת. די בעלי־בתים פון דיגען די גערער חסידים, אז זיי דערלאזען נישט, אז די מקוה זאל געשטעלט ווערען און יודען קריגען זיך בסתר אין די שטיבלעך און בתי־תפילות. פרייטאג פארנאכט, ארום 4 א זייגער זענען געקומען עטליכע יודען און אויסגעהאקט די שויבען אין גערער שטי־בעל, אויף גלובנא 42, כדי אזוי ארום צו פראטעס־טירען געגען דעם, וואס די גערער חסידים זענען געג־נער פון איינארדנען די מקוה אין שייבלער'ס ראיאן.

פראצעס פאר שאנטאזשירען

די אינהאבער פון דער פירמע, ביי וועלכער דער אנגעקלאגטער האט געארבייט

(ח) אין שטאטישען געריכט איז געזעסען אונ־טער'ן פארזיץ פון ריכטער בערנארד, פא געקומען דער פראצעס געגען א געוויסען לייזער יצחק טאומאן פאר שאנטאזש.

טאומאן האט געארבייט אין דער בוי־פירמע שטיינשניידער און פוקס. נאך דעם, ווי מ'האט איהם געקינדיגט פון פאסטען, האט ער אנגעהויבען צו שאנטאזשירען זיינע בעלי־בתים און פארלאנגט פון זיי אין די צענדליגער טויזענדער זלאטעס געלד. אין געגענפאל האט טאומאן געדראהט צו מסרן זיי, אז בעת שטיינשניידער און פוקס האבען געפיהרט זייער אונטערנעהמונג, האבען זיי געפיהרט פאלשע ביכער, געמאכט שטייער מיסברויכען, געגעבען לאַ־פובקא און אזוי ווייטער. וועגען דעם זענען שוין פאר געקומען עטליכע פראצעסען, וועלכע האבען זיך פארענדיגט מיט דער רעהאביליטאציע פון דער פירמע. ווען טאומאן האט ווייטער שאנטאזשירט, האט די פירמע זיך געווענדעט צו דער פראקוראטור, וועלכע האט איהם געהויבען א אויספארשונג און נעכ־טען איז טאומאן געשטעלט געווארען פאר'ן געריכט.

מצד דער פירמע זענען געווען פארטרעטען די אדוואקאטען וואכטעל און שייער, מצד טאומאנען אפל. גייזלער. צוליב דעם, וואס ס'זענען צום פראַ־צעס ארויסגערופען געווארען נייע עדות, איז דער פראצעס אפגעלייגט געווארען.

דענקמאל פאר „טוביה דעם מילכיגען״

האבען די קינדער פון דער לאדזשער מעדעם-שול אויס־געארבייט פאר דער אויסשטעלונג פון שול-ארגאניזאציע

דעם 19־טען מערץ עפענט זיך אין ווארשא א גרויסע אויסשטעלונג פון דער צענטראלער יודישער שול-ארגאניזאציע אין פוילען.

צו דער הויזיגער אויסשטעלונג האבען די קינדער פון דער לאדזשער מעדעם־שול אויסגעארבייט א הער־ליכען עקספאנאט און נעמליך: א דענקמאל פאר „טוביה דעם מילכיגען״.

דער דענקמאל איז א פערטיגע אויסארבייטונג פון אן אקוואלירטע! טבי'ן און אנטהאלט פראג־מענטען פון „טוביה דעם מילכיגען״ און איז בכלל אן ארבייט, מיט וועלכען די אויסשטעלונג וועט זיכער שטאלצירען, דער איינפאל איז פון לערער פון דער שול ה' לאזאווסקי, די קאנסטרוקציע און אויספ־זיכט איבער דער ארבייט, ביי וועלכע ס'האבען גע־ארבייט די קינדער פון די העכערע קלאסען, איז גע־געלעגען אין די הענט פון לעהרער טרוגמאן, דער עקספאנאט מאכט א שטארקען רושם.

די אויסשטעלונג איז נאך אפען פארן פובליקום און פאר קינדער פון עפנטליכע און פריוואטע שו־לען, היינט זונטאג פון 12 ביז 3 בייטאג און פון 5 ביז 9 אווענד. דער אריינגאנג איז א בחנמדיגער.

אויספלוג קיין ווינע
אויף די ווינער ירידים
פון 9-טען ביז'ן 16-טען מערץ 135 זל.
אויספלוג קיין פראג
אויף די פראגער ירידים פון 7-טען ביז'ן 13-טען מערץ – 100 זל.
איינשרייבונגען און אינפארמאציעס:
Wagons Lits Cook
PIOTRKOWSKA 68, tel. 170-70.

ס'וואלט זיך אפשר געלוינט

נאר דערווייל האט עס זיך גאר נישט געלוינט

(א) א געוויסער טאפיל יאבלאנסקי האט זיך אין חודש נאוועמבער פ. י. „געאויסצרט״ פאר זיין באקאנטען קארל גאיעווסקי, אז מחמת דעם וואס ער האט א געליבטע וויל ער זיך גט'ן מיט זיין נעזעצליכע פרוי...

האט גאיעווסקי איהם דערקלעהרט, אז ער האט קאנטשאפט אין דער ביסקופען-קוריע און ער קאן איהם די זאך אדורכפיהרען פאר 800 זלאטעס.

הקיצור הדבר גאיעווסקי האט באקומען פון יאבלאנסקי די 800 זלאטעס און זיי געפטרט, נעכטען האט ער דערפאר באקומען 10 חדשים ארעסט.

געפונען א טויטען קערפער

(א) אין די פעלדער פון דארף כאטשאנא־וויק, הינטער לאדז, האט מען געפונען דעם טוי־טען קערפער פון אן אומבאקאנטען מאנספערשוין אין ערך פון א יאהר 35 אלט. ער איז אנגעטון צוו. אנדערן אין 2 מארינארקעס און 2 פאר הויזן. מ'האט דעם זעלבען געטראפען מיט עטליכע טעג צוריק ארומבלאנקען זיך אין דער געגענד, און ער האט געמאכט דעם איינדרוק פון א גייסטיג קראנקען.

עניז „זאפאלניטשקעס״

(א) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז זאל ... קלענערט ווערען דער אפצאל פאר שטעמפלען ... פאלניטשקעס, עס זאל אבער גלייכצייטיג פארש... ווערען די קאנטראלע און די שטראפן פארן ... שטעמפלען.

טעה
כשר לפסח
פיינשמעקער
טריבלעך
Amatorska z premią
אין פאקעטן 250 גראם
...r. K. i C. POPOWY

פארבאטענע מיטינגען

(א) די סנדעקישע „פראצא״ האט אויף ... טאג, ד. 7 ד. ח. צונויפגערופען אן אלגעמ... פארזאמלונג פון איהרע מיטגלידער, אויף וועלכ... עס האבען געזאלט ארומגערעדט ווערען זעלב... פערוואלטונגס-ענינים און פראפעסיאנעלע פראג... מחמת זיכערהייטס-טעמים איז די פארזאמ... פארבאטען געווארען, און מען האט אפילו ... פיסקירט דעם אפיש.

* * *

(א) אינ'ם ענגלישען זאל אויף אל. 1 ... איז אויף נעכטען צוזאמענגערופען געווארן ... מיטינג פונ'ם יוגענד-בונד „צוקונפט״. מחמת ... כפרהייטס-טעמים איז דער מיטינג פארב... געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), יא... לעוויטש (אלטער מארק 9), סטאנקיעוויטש (... מארסקא 91), באדיקאווסקי (זגוזשקא 45), כאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנ... פאוולאווסקי (פיעטריק. 307).

איבערגעפאהרען אויף טויט א באהן-בעאמטען

(א) אויף דער סטאציע קאלושעק איז ... אמטירן איבערגעפאהרען געווארען אויף טויט ... 50-יאהריגער באהן-בעאמטער אנטאני קאלא... לאדז. עס איז פארארדנט געווארען אן ... פארשונג.

ר. איזראעל

אויף נאוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזשער לעבען

49)

סיי צילקע און סיי זיגמונט האבען זיך דא ארומגעדרייט איבער דער וואוינונג אזוי ווי ציווי געשפענסטער, קיינער פון זיי האט זיך נישט גע־קענט קיין ארט געפינען. זיי האבען זיך באמיהט אויסצומיידען, זיך נישט צונויפצוטרעפען, נישט פא־רבינדען קיין געשפרעכען, נישט צו קוקען אין די אויגען אריין. אויף לאנג האט אזא לעבען נישט געקענט דויערען. עפעס האט דא געמוזט גע־שעהן עפעס אזעלכעס, וואס זאל קלאהר מאכען די לאגע. אויף אזא „עפיס״ האבען געווארט סיי צילקע און סיי זיגמונט, הגם איינער האט נישט גע־וואוסט, וואס דער צווייטער האט אין זינען.

דאגעגען ווינשטיין האט דא געפרובט אויס־צונוצען די געלעגענהייט. ער האט שוין לאנג גע־זוכט נקמה צו נעהמען אין זיין שעף זיגמונט ווראו־בעלטשיק און א חוץ דעם האט ער אויך געוואלט דערביי רייך ווערען. ער איז איצט געווען דער איינציגער, וועלכער האט געוואוסט דעם סוד צווי־שען צילקע'ן און זיגמונט'ן. ער האט אויך גע־וואוסט, אז ער האט זיי ביידע פעסט אין האנד און באשלאסען דאס אויסצונוצען און וואס שנעלער אלץ בעסער פאר איהם. דעריבער האט ער, נאך איידער ער האט וועגען דעם אנגעהויבען צו רעדען מיט זיגמונט'ן, זיך געמאלדען צו צילקע'ן.

— גוט מארגען מאדאם ווראובעלטשיק, האט ווינשטיין געזאגט, אריינקומענדיג צו צילקע'ן, וואס ער האט זיך געפיהלט זעהר היימיש.

— גוט מארגען.

— איהר קענט מיך?

— ניין.

— איך בין אנגעשטעלט ביי אייער מאן אין געשעפט.

— מיין מאן איז נישטא אין דער היים, ער איז איצט געוויס אין געשעפט.

— איך ווייס וועגען דעם און טאקע צוליב דעם בין איך אהערגעקומען, כדי איך זאל איהם דא נישט טרעפען.

צילקע האט איהם אנגעקוקט פאר וואונדערט.

— שוין ווידער עפעס אן אנשיקעניש אויף מיין קאפ, האט זי זיך געטראכט. וואס איז ווי־דער געשעהען?

— וועגען וואס האנדעלט זיך איך, האט צילקע געפרעגט.

— אט וועל איך אייך באלד זאגען. ערלויבט מיר זיך אוועקצוזעצען, ווייל איך האב מיט אייך צו רעדען אביסעל לענגער, וועגען אן ענין, וועל־כער וועט אייך פאראינטערעסירען.

צילקע האט אנגעוויזן ווינשטיינען אויף א שטוהל און ער האט זיך אוועקגעזעצט.

— וואס האט איהר מיר צו זאגען, ס'קען זיין, מיין מאן וועט באלד אהערקומען.

— וועגען דעם דארפט איהר נישט מורא האבען. איך האב שוין געזארגט דערפאר, אז דאס זאל נישט פאסירען.

— אלזא, זאגט שנעלער וואס איהר האט גע־וואלט. איך בין אויפגערעגט, איך בין קראנק. איך קען נישט דא לאנג פארבלייבען מיט איך.

ווינשטיין האט געפיהלט, אז מיט צילקען וועט נישט זיין אזא לייכטע זאך אדורכצוקומען. דאך האט ער זיך שוין אזוי ווייט דערין אנגאזשירט. אז ער האט געמוזט אנהויבען צו רעדען מיט איהר.

— איך בין געקומען אייך זאגען, אז איך קען אייער סוד...

— שאנטאזש, האט צילקע אויסגעשריגען, איהר ווילט מיך שאנטאזשירען?

— ס'הייסט ביי אייך שוין שאנטאזש? נאך איידער איך האב מיט אייך אנגעהויבען צו רעדען און נאך איידער איהר ווייסט וועגען וואס איך וויל מיט אייך רעדען.

— וועגען וואס איהר זאלט נישט וועלען רעדען מיט מיר, וועט עס זיין שאנטאזש.

— אפשר זענט איהר גערעכט. רופט דאס אן ווי איהר ווילט. איך האב מיין ציל דערביי. אלזא, איהר זאלט וויסען, אז איך ווייס וועגען דעם, דאס איהר זענט א פרוי פון צוויי לעבעדיגע מענער.

— דאס איז א ליגען. מיין מאן איז אומגעקומען אויפ'ן שלאכטפעלד.

— איהר דארפט זיך נישט צופילי אויפרעגען, מאדאם ווראובעלטשיק, אדער מאדאם ראזען, ווי איהר ווילט. פאר מיר דארפט איהר נישט לייקענען, ווייל דאס וועט אייך גארנישט העלפען. איך קען די גאנצע געשיכטע מיט דעם קלענסטען פרט אפילו.

— אלץ איז ליגען, ליגען, ווען מען זאל מיר צושטעלען הונדערטע מאל אזעלכע באווייזען, ווי איצט, וועל איך דערין נישט גלויבען. דאס אלץ איז שאנטאזש. איצט זעה איך, אז מ'האט מיך ארומגענומען מיט א נעץ פון געמיינעם שאנטאזש. איך גלויב נישט דערין...

— מאדאם ווראובעלטשיק, איך ערקלער אייך, אז איך ווייס יא דעם גאנצען אמת. ס'איז נישט קיין ליגען. ס'איז נישט קיין שאנטאזש. ס'איז אן אמת, א הונדערט פראצענטיגער און קיינער שטרעבט נישט ספעציעל אייך שלעכטס צו טון. ליידער איז עס אזוי געשעהן, אז איהר זענט דער אביעקט פון דעם דאזיגען אומגליק. ס'איז פאר־פאלען דאס איז אייער אומגליק.

— פון וואנען ווייסט איהר דאס אזוי זיכער דאס איז אמת. פונוואנען האט איהר דאס ... וועגען דעם?

— דאס דארפט איהר נישט וויסען.

— וואס דען ווילט איהר פון מיר

— איך וואלט געוואלט ביי אייך באקומ... ערלויבניש אויף מפרסים צו מאכען די געש... אויף איבערדערציילען זי אונזערע באקאנטע...

— וואס רעדט איהר? גאט איז מיט אייך ... פאלט אייך איין?

— אויב דאס איז נישט אמת, וואס אינט... סירט דאס אייך?

צילקע האט שוין געזעהען, מיט וואס ... גאנצער ענין שמעקט. זי האט שוין פארשט... וועגען וואס דער דאזיגער ווינשטיין איז געקו...

— זאגט מיר דעם אמת'ן ציל פון אייער ... קומען. איהר ווייסט דאך, אז איך האב נישט ... כוח מיט אייך וועגען דעם ענין פיל צו ר...

— איך האב געוואלט געלד, און א סך ... אז איך זאל ווייטער בלייבען שטום ווי א ... איך בין אן א־למער מענש, איך בין לעהרע... אויסגענוצט געווארען דורך אייער צווייטע מא... האט מיך באהאנדעלט ווי א קנעכט, ווי דעם ... סטען פאראבעק, איך האב זיך נישט געטאר... רופען, ווייל איך האב אויסצוהאלטען א פאמי... איצט איז געקומען די צייט, ווען איך קען ... אפרעכענען מיט איהם, מאכען א חשבון צווי... מיר און איהם, און זעהען וועמען ס'קומט ... איך האלט, אז דער חשבון וועט אויספאלען ... סטיג פאר מיר.

— דאס איז אלץ מעגליך, אבער וואס ... איהר פון מיר. איך האב דאך אייך קיין שלע... נישט געטון.

— ווילט איהר, הייסט עס. אז איך זאל ... געגן דעם דערציילען אייער מאן ... אפ מיט ... זיך רעכענען.

(המשך קומט)

זאל
פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20
טעל. 213-84

היינט, זונטאג, דעם 7 מערץ ד. י.
11.30 פארמיטאג קומט פאר
א גרויסער פאליטישער רעפעראט
פון ד״ר וואלפגאנג פאן ווייזל
לאנדאו, גענף, ירושלים
א. ד. ס.
(נציבות־מיטגליד
ווינע)
בילעטען פון 49 גר. אן
צו בעקומען אין קאסע פון
פילהארמאניע.

די שטרייק־באוועגונג אין לאדז

דער שטרייק אין דער זאקען־אינדוסטריע דויערט

אין קרייז־אינספעקטאריאט איז פארגעקומען א ...נפערענץ וועגן ליקווידירען דעם שטרייק אין דער ...קען־אינדוסטריע (ראנד־מאשינען). אויך דאס מאל ...ן צו קיין הסכם נישט געקומען. די אונטער־...נדלונגען זאלען פארטגעזעצט ווערען מאנטאג.

...שטרייק צוליב אנגענומענע יודישע ארבייטער

אין דער טיכער־פאבריק פון ברענער אין זגערזש ...ין פאר עטליכע טעג צוריק אויסגעבראכען אן אקו־...פאציע־שטרייק פון 65 ארבייטער.

אויף דער געשטיגער קאנפערענץ ביי דעם ...אינספעקטאר פון 15 קרייז, איננזש. שימקיעוויטש ...ט זיך ארויסגעוויזען, אז דער שטרייק איז אויס־...געבראכען צוליב דעם וואס די פאבריקס־דירעקציע ...אט אנגאזשירט צו דער ארבייט 20 יודען און נאר ...פאלאקען.

די קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין שום רעזולטאט און דער שטרייק דויערט ווייטער.

דער שטרייק אין דער פירמע יעלענקעוויטש

נאכן באזייטיגען די שטרייקענדע ארבייטער פון דער וואקופירטער פאבריק האט די פירמע גע־פרובט אנגאזשירען נייע ארבייטער. עס האט זיך קיינער צו דער ארבייט נישט געשטעלט.

דער שטרייק דויערט.

שטרייק פון די לוין־וועבער אין דער לאדזער פראווינץ

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט אויסגע־בראכען א שטרייק פון די לוין־וועבער אין דער לאדזער פראווינץ.

צוערשט האבען פארשטרייקט א געוויסע צאהל פאבריקען אין זגערזש און אין אזארקאוו. ביז נעכ־טען האט דער שטרייק ארומגעכאפט אויך אלעקסאנ־דער און קאנסטאנטין, און ארומגענומען שוין אלע פאבריקען.

אויך פאביאניץ זאל צוטרעטען צו דער אקציע אויב די ארבייטסגעבער וועלען ווי ביז איצט נישט האנארירען דעם שוין געשלאסענעם קאלעקטיוון אפמאך.

פארענדיגט דער שטרייק אין דער „שלעסער־מאנופאקטור“

(ז) אויף דער קאנפערענץ וועגן דעם שטרייק אין דער „שלעסער־מאנופאקטור“ אין אזארקאוו, געפירהרט דורך דעם אינספעקטאר אינזש. שומסקי, זענען ביידע צדדים געקומען צו א פארשטענדיגונג.

דער שטרייק איז דעריבער פארענדיגט געווארען.

אקופאציע־שטרייק

אין דער פאבריק פון מ. טארדאוויטש (וויסאקא גאס) האט אויסגעבראכען אן אקופאציע־שטרייק צו־ליב א לוין־סכסוך.

דער שטרייק אין קאבאנובקע

די קראנקע ווילנע, נעהמען נישט אז קיין עסען און לאזען נישט צו צו זיך דעם נייעם פערסאנאל

דער טעכניש־ווירטשאפטליכער פערסאנאל סאלידאריזירט זיך מיט די שטרייקענדע און ערקלערט א הונגער־שטרייק

די שטרייק־אקציע פון דעם פערסאנאל אין קאבאנובקע האט אנגענומען א דראמאטישען כא־...ראקטער.

צוליב דעם, וואס דער פערסאנאל איז נישט איינ־...געגאנגען אויף קיין 10־שעהדיגען ארבייטס־טאג, ...אט די דירעקציע, ווי באקאנט, נישט אריינגעלאזט ...דעם פערסאנאל אין דעם שפיטאל און אנגאזשירט ...נייע מענשען. די קראנקע זענען אבער דא צו־הילף ...געקומען דעם שטרייקענדען אלטען פערסאנאל און ...האבען נישט צוגעלאזט צו זיך דעם נייעם.

נעכטען, ווען די קראנקע האבען געזעהן דעם אז ...דער פערסאנאל אונטער די פענסטער פון שפיטאל ...האבען זיך אפגעשפילט ריהרענדע סצענעס: די ...קראנקע האבען אויסגעצייגן די הענט צו די פענ־...סטער־ראקעס, געוויינט און געבעטען מען זאל זיי ...אריינלאזען צו זיי. דאס עסען האבען די קראנקע ...פון דעם נייעם פערסאנאל נישט געוואלט אננ־נעמען אזוי, אז די קראנקע הונגערן. א הונגער־שטרייק אלס סאלידאריטעט צייכען מיט די שטריי־קענדע האט אויך ערקלערט דער טעכניש־ווירט־שאפטליכער פערסאנאל.

די פארשטייער פון די שטרייקענדע האבען אונ־טערגענומען אן אינטערווענץ אין דער וואיעוואדז־שאפט אויף דער דירעקציע מען זאל ווי אמשנעלסטען לייזען דעם סכסוך, ליקווידירען און צוריקשטעלען דעם פערסאנאל צו דער ארבייט: נליכצייטיג איז פאר־עפענטליכט א רעגירונגס־ארביטראזש.

די ארבייטער אין „ווידז. מאנופאקטור“

האבען באקומען א הוספה פון 5 ביז 15 פראצענט

די ארבייטער אין „ווידזעווער מאנופאקטור“, וועלכע זענען געווען באשעפטיגט ביים איבערבייטען קאטאנינג, ד. ה. א געמיש פון פלאקס מיט באנוואל, זענען בשעתו ארויסגעטרעטען מיט א הוספה פא־דערונג, אנגעבענדיג, אז זייער ארבייט איז פיל שווע־רער אלס די ארבייט ביי אן אנדער פראדוקציע.

אויף א קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען צווישען די פארשטייער פון די ארבייטער מיט דער דירעקציע איז דערגרייכט געווארען א פארשטענ־דיגונג, לויט וועלכער די ארבייטער פון דער שפינערייז פון קאטאנינג באקומען א הוספה פון 15 פראצענט, די ארבייטער פון אנדערע אפטיילונגען וואו עס גייט דורך קאטאנינג באקומען א הוספה פון 5 פראצענט.

אין משך פון 4 וואכען דארף אויך פעסטגע־שטעלט ווערען דער לוין פאר אקארד־ארבייטער.

(א) דער שטרייק פון די מייסטערס אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור“ דויערט ווייטער. די נעכ־טיגע קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט.

די אקציע פון פאבריקס־מייסטערס

וועגן א קאלעקטיווען אפמאך

די פאבריק־מייסטערס האבען זיך שוין, ווי באַ־קאנט, געגרייט צו א שטרייק־אקציע אין צוזאמענהאנג דערמיט וואס די אינדוסטריעלער האבען נישט גע־ענטפערט אויפן פארשלאג פון מייסטער־פאראיין אונטערצוהאנדלען וועגן א קאלעקטיוון אפמאך.

אין דער לעצטער מינוט איז אבער דער געוואוקסע־נער ענטפער מצד די אינדוסטריעלער אנגעקומען און שוין זענען פארגעקומען אונטערהאנדלונגען. די קאנ־פערענץ איז פארגעקומען אין לאקאל פון גרויס־אינ־דוסטריעלער פאראיין אויף קאשטשטשקי 33-35.

די מייסטערס פאדערן א קאלעקטיוון אפמאך, געצאהלטע אורלויבען, באשטימען די צאהל פראק־טיקאנטען, א געוויסע לוין־הוספה, באצאהלען פאר דער צייט, וואס עס ווערט נישט געארבייט נישט צו־ליב זייער שולד, דערהיינגעלד צושלאג א. ד. גל.

אין אייניגע פראגען איז מען שוין געקומען צו א הסכם. די אונטערהאנדלונגע, וועלען פארטגעזעצט ווערען אויף דער נייער וואך.

צוריקגענומען צו דער ארבייט

אין דער פירמע „דזשענטעלמען“ האט מען צו־ריקגענומען צו דער ארבייט אן ערך 150 פערזאן, פון די ארבייטער, וועלכע האבען שוין אין „דזשענטעל־מען“ געארבייט.

אין דער פירמע קארל שטיינערט האט מען צו־ריקגענומען צו דער ארבייט 20 פערזאן.

אין אפטיילונג פון גראהמאנ׳ס ווארשטאטען, די אזוי גערופענער „קאנאל“ איז געלאזט געווארען אין גאנג אויף צוויי שיכטען.

אומגליקספאל ביי דער ארבייט

אין דער פאבריק פון איגנאצי פוקס (זאקאנטנא גאס) האט ביים פארריכטען די אינסטאלאציע, אריינ־געכאפט דער טראנסמיסיע פאר דעם ארבייטער זיג־מונד פיעטראשיאק. פיעטראשיאק האט באקומען שווערע וואונדען אין קאפ, פיס און הענט.

ארעסטירט ביי דער „ארבייט“

דריי לאדזער קאסע־ברעכער אין ווילנע

(א) אין ווילנע זענען פארהאלטען געווארען 3 לאדזער קאסע־ברעכער, בעת זיי האבען אדורכגע־פיהרט א „שטיקעל ארבייט“ אין דער „לוקאווי באנק קרעדיטאווי“. מען האט זיי געטראפען פונקט, ביים אויפרייסען די קאסע...

זיי זענען ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט א פארטיגען מיטהעלפער.

ארעסטירטע ארעסטאנטען

(א) אין רעזולטאט פון לאנגען ארומזוכען האט מען געפונען און פארהאלטען די פון פריהער פארמשפטע און אנטלאפענע: קלמן מילשטיין, זאנוועל זעבראווסקי און סטעפאן קאוואלסקי.

מ׳האט זיי אלע ארייגעזעצט.

איבערגעלאזט א קינד

(א) אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפט־ליכער שוץ אויף זאוואדזקא 11 האט מען איבער־געלאזט א קינד א מיידעלע פון 1 יאהר אלט.

מ׳האט דאס קינד איבערגעשיקט אין דערציהונגס־הויז.

צום צוזאמענפאהר פון דער יודישער דעמ. פאלקס־פארטיי

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן לאנדעס צוזאמענ־פאהר פון דער יודישער דעמאקראטישער פאלקס־פארטיי אין פוילען, וואס קומט פאר היינט אין ווארשא, זענען פון לאדז ארויסגעפאהרען פאל־גענדע דעלעגאטען: ראטמאן אדוו. יוסף ווייצמאן, פרנס ס. כארי, מגר. ל. באלבארישסקי, יוזעפאוויטש, ד. גלאטמאן, א. גראטמאן, פרוי יארקאוויטש, לעווי־קאוויטש, ה. ראדאשיצקי, אוניקאווסקי, מאשקא־וויטש, הערשקאוויטש, ראזען, נייפעלד, ראזענזאפט, וואקסמאן, פעלדמאן, פון אנדזשעיוו—ע. האמ־בורגער פון אלעקסאנדער—אברהם יאקובאוויטש.

זאל „פילהארמאניע“
טעל. 213-84
France
ELLEGAARD

פענאמענאלע פיאניסטקע פון וועלט־רוהם
וועט אויפטרעטען אין „פילהארמאניע“
דינסטאג, דעם 9. מערץ ד. י. 8.30 אווענד
אויפ׳ן 5־טען מייסטער־קאנצערט.

א געפיהלפולער גנב

באקומט א בלוט־שטורץ בעת זיין פראצעס

(ז) די לעצטע צייט זענען א סך לאדזער אדוואַ־קאטען געפאלען קרבנות פון א גנב, וואס האט סיס־טעמאטיש ארויסגעגנבעט פון די פאדער־צימערן אלץ, וואס עס האט זיך נאר געלאזט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער גנב איז א געוויסער זיגמונט הופערט, (קרוטקא 10), וועלכער איז דורך דער פאליציי ארעסטירט געווארען און נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס געגען איהם, אויף וועל־כען עס זענען ארויסגעטרעטען אלס עדות א רייה געליטענע אדוואקאטען. איי א געוויסען מאמענט אבער האט הופערט באקומען א בלוט־שטורץ, און צוליב דעם האט אדוו. ראזענבערג פארגעלייגט אפ־צולייגען דעם פראצעס. דאס געריכט האט אויף דעם פארשלאג מסכים געווען און דעם פראצעס אפגעלייגט.

א גובה אויף עלעקטרי...

(א) דאס קרייז־געריכט האט נעכטען פארמשפט א געוויסע רעגינא גארנצארסקי, אייגענטימערין פון א טריקאטאזש־פאבריק אויף קילינסקיעגא 4, אויף 4 חדשים ארעסט פאר גנבענען עלעקטרישען שטראם צום שאדען פון דער עלעקטראווניע, ווי אויך די צוויי עלעקטרא־מאנטערען אברהם טארנער און ישראל קופערמינץ אויף 6 חדשים ארעסט פאר צוהעלפען דער גארנצארסקא איי דער גנבה פון עלעקטרישען שטראם.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף
161 פעטריקאווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אן פון 8 ביז 2 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוו.
זונטאג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען

די צאהל ארבייטסלאזע אין לאדז און לאדזער וואיעוואדשאפט

דאס וואיעוואדזטווע־ביורא ביים ארבייטס־...אנד גיט אן די צאהל ארבייטסלאזע, וואס זוכען ...ארבייט אין לאדז און לאדזער וואיעוואדשאפט.

לויט דעם ראפארט זענען ביז׳ן 27 פעב־...ואר פון ל. י. געווען פארעגיסטרירט אין לאדז, ...לאדזער און לענטשיצער פאוויאטען 51,461 אר־...בייטסלאזע.

קאליש, קאלישער, קוילער קאנינער, טורקער ...און וועלונער פאוויאטען 7,393 ארבייטסלאזע.

...פאביאניץ, לאסק, שיעראדז מיט פאוויאטען 6,90.. ארבייטסלאזע.

אין פיעטרקאוו מיט׳ן פאוויאט 3,645, ראדאמסק ...און פאוויאט — 1,890. טאמאשאוו און בזשעזשין ...מיט די פאוויאטען 6,486.

אין אלגעמיין 77,880 ארבייטסלאזע.

KINO TEATR
MIRAŻ
...

אנהויב 4 נאכמיטאג

היינט פרעמיערע!
גרויסער שפיאנאזש־פילם, רעאליזירט אויפ׳ן גרונד פון אויטענטישע דאקומענ־טען, וואס זענען געפונען געווארען אין די מיליטערישע ארכיוועץ א. ג.
געהיימע בריגאדע
אין די הויפט־ראלען: Véra Korene, Jean Murat

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא־אנאליז
רענטגען־באשטראלונגען ביי הויט־קראנקהייטען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענט
זונטאג און יום־טוב פון 9—12 בייטאג

ד"ר פאן וויזעל וועט היינט רעפערירן

וועגן פאליטישן מצב פון יודען

היינט, זונטאג וועט ד"ר. פאן וויזעל אין זאל פון פילהארמאניע באהאנדלען די וויכטיגסטע פראבלעמען פון ציוניזם, ווי אויך געבן א אויספירליכען איבערבליק איבער דעם פאליטישן מצב אויפן אינטערנאציאנאלן פארום.

דר. פאן וויזעל, וועלכער איז איינער פון די בעסטע ארץ ישראל קענער איז אויף זיינע פארשיידענע רייזען אפט געקומען אין באריהרונג מיט די אראבער און זייערע פארשיידענע פירער, אזוי, אז זיינע פארטרעגע געבען א קלארען איינבליק אין די פארוויקעלטסטע יודיש־אראבישע פראגען.

א גאנצע ריהע פון די ערנסטע ווערק האבען זיהם געשטעלט אין דער שפיץ פון די מזרח־פארשער און היסטאריאזאפען פון אריענט.

דר. וויזעל, וועלכער איז אבער נישט בלויז טעאָרעטיקער, נאר אויך אקטיווער פאליטיקער און קעמפער פאר יודישער באפרייאונג, וועט אין זיין היינטיגען פארטראג: לאנדאן, זשענעוו און ירושלים באריכטען וועגען די לעצטע פאליטישע שריט פון טרויס־ציוניזם אויף דעם אינטערנאציאנאלען פארום, עס איז דעריבער פארשטענדליך, וואס דער דאזיגער פארטראג האט ארויסגערופען די גרעסטע פראאינטערעסירונג ביי אלע קרייזען פון דער יודישער באפעלקערונג אין לאדז.

י. גרינבוים קומט דאנערשטאג קיין לאדז

גרויסע פאלקס־פארזאמלונג אין „פילהארמאניע"־זאל

היינטיגען דאנערשטאג, ד. 11־טען ד. ח. קומט קיין לאדז דער מיטגליד פון דער יודישער אגענץ־עקזעקוטיווע און עהרען־פרעזידענט פון דער ווי־ניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען. ה' יצחק גרינבוים.

ה' גרינבוים איז לעצטענס געקומען קיין פוילען אין שליחות פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים כדי צו פינאליזירען און אונטערשרייבען אין נאמען פון דער אגענץ דעם קלירינג־אפמאך מיט דער פוילישער רעגירונג. פארגאנגענע וואך האט זיך ה' גרינבוים אויך באטייליגט אין דער פייערליכער ערעפנונג פונ'ם ציוניסטישען לאנד־צוזאמענפאהר אין ווארשא.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן באזוך פון ה' גרינבוים אין אונזער שטאט ארדענט איין די ציוניסטישע ארגאניזאציע דאנערשטאג אוונט א גרויסע פאלקס־פארזאמלונג אין פילהארמאניע־זאל, אויף וועלכער ה' יצחק גרינבוים וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט וועגען דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם און אין ארץ־ישראל. אין דער פאלקס־פאר־זאמלונג וועלען זיך אויך באטייליגען די מיטגלידער פון ציוניסטישען צענטראל־קאמיטעט אין פוילען, דער פארזיצער פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ה' ד"ר ראזענבלאט און ה' משה לימאן.

אויסערגעוועהנליכער ערפאלג

פון „גאט, מענש און טייוועל"

ווי עס איז געוועזן פאראויסצוזעהן, האט דער קינסטלער־אנסאמבל פון מאריס שווארץ אין דער מאדערניזירטער אויפפיהרונג פון „גאט, מענש און טייוועל" ארויסגערופען אנטציקונג ביים לאדזער יודישען טעאטער־צושויער, פונקט ווי פאריגעס יאהר — ביי דער אויפפיהרונג פון „יאשע קאלב" — אזוי איז איצט, ווערט ממש די קאסע באלאגערט טאג־טעגליך פון הונדערטער מענשען, וועלכע קומען באוואונדערן סיי די פארשטעלונג אלס דעקאראטיווע געשעהעניש, סיי דעם גאנצען קינסטלער־אנסאמבל אין די וואונדערבארע ראלען.

עס איז וואירקליך א פרייד פאר יעדען יוד, צו זעהען אזא פארשטעלונג אין יודישען טעאטער ביי די היינטיגע שווערע צייטען, וואו עס קומען צום אויסדרוק אלע עלעמענטען פון טעאטער־קונסט, א פאראייניגונג פון די גרעסטע אקטיארישע כוחות, רעזשי, קאסטיומען, מוזיק, דעקאראציעס.

היינט, זונטאג ווערט געשפילט 2 מאל: 4 נאכמיטאג און 9 אוונט.

מארגען, מאנטאג פאפולערע פארשטעלונג.

דינסטאג און מיטוואך שפילט דער קינסטלער־אנסאמבל אין קאליש צוליב דעם, וואס דער זאל איז פארנומען דורך קאנצערטען.

GDZIE kupić OBUWIE?

dobre, wygodne i tanie

tylko we firmie ALFRED HEINE

POMORSKA 24, tel. 175-74.

פארמשפט א לענטשיצער דאקטאר צו 1½ יאהר תפיסה

דאס קרייז־געריכט אין לאדז האט באהאנדעלט דעם פראצעס געגען לענטשיצער דאקטאר הענריק מאריענשטראוס באשולדיגט אז ער האט דורכגעפיהרט א נישט ערלויבטע אפעראציע א געוויסער וועלענטינא דראזשדזש פון פאדעמביץ, נאך דער אפעראציע האט די דראזשדזש באקומען א בלוט פארגיפטונג און איז געשטארבען.

די דראזשדזש האט געהאט 4 קינדער: ווען זי האט זיך רערוויסט אז זי איז שוואנגער מיט'ן 5־טען האט זי געוואלט פאר יעדען פרייז פטור ווערען פון דער שוואנגערשאפט, איהר ביזיט צום מאריענשטראוס איז געווען אן אומגליק פאר איהר און פאר איהם, די אפעראציע איז נישט געלונגען.

דר. מאריענשטראוס איז פארמשפט געווארען צו 1½ יאהר טורמע און אויף 2 יאהר פארבאטען די פראקטיק, פאר א קויציע פון 2,500 זל. איז דער מאריענשטראוס געבליבען אויף דער פריי.

רעקורסען פון בעטלער

(ז) ווי מיר ווערען אינפארמירט, האבען זיך א ריהע בעטלער וואס זענען באשטראפט געווארען דורך דעם סטאראסטווע־געריכט פאר בעטלען אין די גאסען געווענדעט צום קרייז־געריכט וועגען אראפנעמען זיי די שטראף, איצט איז מען מודיע, אז די דאזיגע בעטלער דארפען אין משך פון דריי טעג אפגעבען א רעקורס אין קרייז געריכט אין געגנפאל וועט די שטראף באשטעטיגט ווערען.

עס איז כדאי צו באמערקען, אז צווישען די פארהאלטענע בעטלער געפינט זיך א געוויסער אהרן גרושין א געוועזענער אינהאבער פון א בעקעריי, וואס איז באקאנט געווען מיט אין גוט געבעקס אין לאדז.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

האט זיך איבערגעציגען פון ציגעל־גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141.32

נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 אוו זונטאג און חגאות פון 9–11 פריה.

פערטרעטונג פון דער פירמע ק. מיסטקאווסקי אין לאדז

די באקאנטע פירמע פון בישקאפטען און קיכלעך פון קאזשימיעזש מיסטקאווסקי אין קאליש, האט אנפארטרויט די רעפרעזענטאנץ און דעם פאבריקס־לאגער אויף לאדז דעם פארטרעטער ה' סטאניסלאוו רוזשיצקי, פעטריקאווער 111.

א שרפה

(א) אין דער לוין־וועבעריי פון דער פירמע ציננמאן (וואלטשאנסקא 128) איז נעכטען אויסגעבראכען א שרפה. די צוויי באלד־אנגעקומענע פייערלעשער האבען דאס פייער אין משך פון א האלבער שעה איינגעלאשען. דער היזק איז א קנאפער.

געביסען דורך א הונד

(א) אין פעלד אויף דער מארישינער גאס איז צעביסען געווארען דורך א הונד דער 26־יאהריגער קאזשימיעזש יוזעוויאק (דאברא־גאס 19). ביי איהם זענען צוביסען די הענד און די פיס. פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

1־טע לעטשיצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באקען און יאסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פיעטריקאווער 56, טעל. 129.77

עמפפאנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאכט

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען,

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אויך אלע ארט אנאליזען.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–9 אוונד

אין די נאהענטסטע טעג

הויב אן צו שפילען דער מאריאנעטען־טעאטער

„חד־גדיא"

פרייליכער פראגראם א. נ.

„מ'האט עס אין דר'ערד"

איז קאפע

„Caprice"

פיעטריקאווער 29.

דער גט איז שולדיג...

(ז) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פאר־געקומען אן אינטערעסאנטער פראצעס געגען דר. ליפקאוויטש.

אין פארגאנגענעם יאהר האט דער קאמארניק זאיקאווסקי געמאכט „א זאיענטשע" אויף דעם מעבעל פון דאקטאר ליפקאוויטש, צווישען דער צייט איז זיך דר. ליפקאוויטש צוגאנגען מיט זיין פרוי און זיך אריבערגעצויגען אויף דאוובארטשיקוב־גאס דאס מעבעל האט צוגענומען זיין פרוי, וועלכע האט זיך געצויגען אויף דער פיעטריקאווער גאס. ווען דער קאמארניק איז געקומען מאכען די ליציטאציע אויף דעם אלטען אדרעס (אנדזשעיא 35) האט ער דארט שוין קיינעם נישט געטראפען און דעריבער פאר'פיהרט געגען דר. ליפקאוויטש'ן א פראצעס.

דאס שטאטישע געריכט האט אין אכט גענומען די פארטיידיגונג פון דעם דר. ליפקאוויטש און איהם באפרייט.

געמשפט אויסברענגער פון פאלשע הונדערטער

(א) ב' כטען און עהרנעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון די קצבים דוד־שמעון קיפער און שלום פרידריך, וועלכע זענען באשולדיגט געווארען אין דעם, אז נאך אין יאהר 1930 האבען זיי אויסגעבראכט פאלשע הונדערטערס ביים איינקויפען בהמות אין די ארומיגע דערפער.

קיפער האט זיך דערנאך א לענגערע צייט אויסבאהאלטען אין אויסלאנד.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען מארגען 12 א זייגער.

איינברוך אין דער צעגעלניע „צענטרום"

אין דער ציגעלניע „צענטרום" (גלאווצקא 18–20) האבען זיך עהרנעכטען פארטאג אריינ־געכאפט גנבים, דער וועכטער האט באלד באמערקט די אונגעבעטענע געסט און אלארמירט פאליציי.

נישט קוקענדיג אויף דער באלדיגער אקציע פון די פאליציאנטען איז נישט געלונגען די גנבים צו כאפען, די גנבים האבען מיטגענומען א שרייב־מאשין און נאך איניגע קלייניגקייטען, אין משך פון נעכטיגען טאג האט מען ארעסטירט עטליכע פערזאן פערדעכטיגט אין אנטייל נעהמען אין דעם איינבריך.

פורים־פארשטעלונג אין גן־ילדים ביי „בני־ציון"

די לייטונג פון העבראישען קינדער־גארטען, וואס געפינט זיך אין לאקאל פון „בני ציון" אויף זשגאוו־סקא 7, ארדענט איין היינט, זונטאג, 4 אזייגער נ. מ. א ספעציעלע פורים - פארשטעלונג, אויסגעפיהרט דורך די קינדער פון גן אונטער דער לייטונג פון דער פרעבלאנקע. דאס פראגראם נעמט אַרום: טענץ, גימנאסטישע איבונגען, לידער, אינסצעניזאציעס א. א. וו. צו דער פייערונג זענען איינגעלאדען געווארען פארשטייער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פון „וויזא"־קאמיטעט, די עלטערן פון די קינדער א. א.

פורים־פייערונג אין קינדער־היים הרצליה

היינט, זונטאג, 11 א זייגער פארמ. קומט פאר אין דער אבראנקע „הרצליה" אויף נארוטאוויטשא גאס 41 א פורים - פייערונג. דאס פראגראם וועט אויסגעפיהרט ווערען דורך די קינדער פון דער אבראנקע אונטער דער לייטונג פון די פרעבלאנקעס. צו דער פייערונג זענען איינגעלאדען געווארען די מיטגלידער פון „הרצליה" קאמיטעט און פארשטייער פון ציוניסטישען קאמיטעט.

ראדיא פראגראם

זונטאג, דעם 7־טען מערץ

8 צייט־סיגנאל, 8.18 מוזיק (פליטען), 8.50 ידיעות, 9 גאטעסדינסט, 10.30 (בער דער פויזע) פליטען, 11.45 שמועס, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 אונטערהאלטונגס־קאנצערט, 1 (בעת דער פויזע) פעליעטאן, 2 רעפארטאזשי, 2.20 רעקלאמע - קאנצערט, 2.35 ראטגעבער פאר א גוי־טער־ספארטלער, 2.50 רעפארטאזש, 3.03 פאלקס־לידער פון א מענער־כאר (אין קאמאוויץ), 3.30 אודיציע פאר דערפער, 4 אודיציע, 4.30 קאנצערט פון א מאנדאלין־ארקעסטער, 5 סימפאנישער קאנצערט (פון קראקא) 7 ליטעראריש סקיצע, 7.25 כאר (פליטען), 7.45 אונטער־האלטונגס - קאנצערט, 8.20 ספארט־ידיעות, 8.40 פאלי־טישער איבערזיכט, 8.50 אוונט־ידיעות, 9 הערשפיל, 9.30 פארטעפיאן - קאנצערט פון לאזאר לעווי, 10 אר־קעסטער (פון לעמבערג).

ווער איז ער?

דער 10־טער פון דער סעריע „די לאדזשער ענציקלאפעדיע" באדייט:

רעדאקטאר י. אונגער

* * *

געטראפען האבען פאלגענדע לעזער:

רשימה פון די טרעפערס

טאבטשא מארטענפעלד, קיליגסקיעגא 21, דוד ... טארגאווע 33. מאלא רושעצקי, פאמארסקא 4. ... סאבאטשעווסקי, קיליגסקיעגא 21. הערש עפשטיין, ... זשיגער 43. גוטא הארמאן, מיצקיעוויטשא 3. ... כענטשינסקי, פאלודניאווא 15. הדסה מארטענפעלד, ... סקיעגא 21. ניסן געלקאפף, בזשעזשינער 31. ... זשולטי, זשידאווסקא 10. יעכיא גאלדקראנץ, ... נא 35. יאקוב מענצער, פולנאצנא 12. יעקב משה ... נאוויטש, זאקאטנא 1. סאם דרעסלער, צעגעלניאנא ... שמוליק גליק, פיעפשאווע 15. יעקב יוסף פעלדמא... מיערסקא 78. דוד פארזענצי, לעגיאנוב 23. יאקוב ... לאווסקי, וואלטשאנסקא 27. דוד זאגאיסקי, פאמא... 25. בעניעק גאלדרינג, פילסודסקיעגא 42. העניעך ... בלום, מאטעיקא 7. שמואל לענטשיצקי, וואלבארסקא ... ברוינע זאלצשטיין, קיליגסקיעגא 15. אביגדור ... מאטעיקא 7. ישראל יעקב ווארשאווסקי, קאמיענגא ... מאניעק לענטשיצקי, וואלבארסקא 27. אסתר ... מאטעיקא 7. חיים גרינבוים, פילסודסקיעגא 66. ... גאלדמאן, זגערזשער 12. א. אוטקין, גדאנסקא 24. ... גאטאיינער. זשידאווסקא 15. העלא ראפאלאוויטש, ... בארסקא 33. ראבעלא ציגער, מליגארסקא 16. ... גאלדמאן, זשידאווסקא 32. שלמה עלקאן, 11 ליסט... 33. משה גאלדבערג, זגערזשער 90. מאניעק גלאט, ... זשיגער 36. געניא קריסוביא, פולנאצנא 24. יאסעל ... מאנקיעוויטש, זגערזשער 85. לעאן טישלער, ... 26. שמואל גארפינקעל. פילסודסקיעגא 33. יעקב ... בירסקי, שוו. יאקובא 10. שמואל אהרן ... (זשיעוו). הערש ווייסבראט, פראנציסקאנער 56. ... זער פאקענטרעגער, פעטריקאווער 167. ריוועטשע ... פולנאצנא 13. יוסף באהם צעגעלניאנא 14. אלתר ... זנאנאווסקי, מאריגארסקא 34. העלא יעראזאלימסקא, סודסקיעגא 17. חיים מאיר צאלער. זאכאדניא 11. ... קעלע טופמאן, פעטריקאווער 167. לייזער האבערמאן ... זארנע 1. מאניא קעפסקי, ריבנא 25. שמואל גאלד... לוטאמיערסקא 17. איצעק שולין, פעטריקאווער 192. ... קוב קעפסקי, ריבנא 25. דוד אונפעלד, פאמארסקא 4. ... קראוט, פולנאצנא 21. לייב שטיין. יעזשעגא 20. ... יעקב בענדער, בערעק יאסעלעוויטשא 1. ישראל ... שאק, מיעלטשארסקיעגא 21. שלאמעק און מאניעק ... בערג, זגערזשער 62. גרשון פרידעל, פעטריקאווער ... סאלעק סאבאטשעווסקי, קיליגסקיעגא 25. חנה ... געלניאנא 38. י. ל. הערשקאוויטש (אלעקסאנדער) טראמטשנא 10. פעלא וועלצמאן, סקווערא 18. ... וויעזשבאווסקי, בזשעזשינער 42. הושע ציקערט, ... גיאווא 13. אניעלא גאלדמאן, מליגארסקא 8. דניאל ... פאביאניצקי 38. ליפע וואלמאן, פולנאצנא 20. ... סטער מארגאווא 39. חיים פידרא, צעגעלניאנא 23. ... וואלקאוויטש, פראנציסקאנער 13. שמחה וואלדמאן ... סודסקיעגא 50. יצחק קרול. פאב אניצקא 38. ... גארט, זשידאווסקא 18. טאבטשא קפערשמיט, ... גא 35. מענדעל מונק, זאכאדניא 17. קלמן ... וואלבארסקא 31. פנחס ווייגריב, אגראדאווא 8. אריה ... כאנסקי, זגערזשער 80. לייב ווייטע, לעגיאנוב 48. ... שטארק, נאוואמיעסקא 17. בנציון פרידלאנד. ... 2. מאטעל רובינשטיין, לאגעווניצקא 4. משה ... פאמארסקא 92. משה ראובן לאנדאו, פולנאצנא 44. ... זיק פינקעלבלער, גדאנסקא 15. מארעק הערשקא... פאמארסקא 53. משה בראצק. זאכאדניא 13. יעקב ... מאן, נאוואמיעסקא 22. אברהם קארעק, זשידאווסקא ... צעשי ראזענבוש, 11 ליסטאפאדא 14, קלמן ... בזשעזשינער 4. יחיאל ליבערמאן אגראדאווע 20 ... בענדזעל, בזשעזשינער 49. אברהם קיגרום, ... 12. חיים גאלדרינג. פאדזשעטשנא 14. פייוועל ... ראדוואנסקא 69. משה ווארשאווסקי, צעגעלניאנא ... יצחק יוסף בראצקי, זאכאדניא 13. אברהם מינץ, ... סקיעגא 21. נחום בליטענטאל. פעטריקאווער 108. ... קלאר, מליגארסקא 20. וואכטער, פאלודניאווע 38. ... דעמבאווסקא, שרודמיעסקא 24. יוסף אלמער, צעגעל... 29. אברהם פנחס צוקערט. מליגארסקא 20. אהרן ... משיצקי, שרודמיעסקא 24, ביגע קאזלאווסקי, ... סקא 27. רוזשקא פארזשענטשעווסקא. דאלנא 32. ... זענצוויג, מנחם גריכבערג, וואלבארסקא 35. דוד ... סקי, שרודמיעסקא 24. יעקב בובשרייבער. דאלנא ... ש. אלטמאן, פולנאצנא 26. גיטניא צוקער, מליגארסקא ... יאנקעל פיעקאלעק, זגערזשער 38. ישעיה ... דאלנא 32, נתן און זלמן פוליצער, שרודמיעסקא ... ברוך לאסמאן, פאדזשעטשנא 6. הילל דימאנט. ... 20. משה אפפעל, פילסודסקיעגא 49. יעקב דוד ... וואמיעסקא 18. יעקב האמער, פילסודסקיעגא 49. ... קא ראטענבערג. פולנאצנא 25. צאלועק ליטווין, ... 62. ירחמיאל ביימאן, משעשעלסקא 20. אברהם ... סקי, נאוואמיעסקא 28. רחל לעוו. אגראדאווע 20. ... משע טענער, פעטריקאווער 18. העלענקא דימאנט, ... נא 20. דוד קוטנער, פאלודניאווא 6. אלתר סאלאמ... מאנאווסקיעגא 46. לובא טאובע, בזשעזשינער 79.

טעאטער. מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

פינפטער מייסטער - קאנצערט אין פילהארמאניע

פראנסע עלעגאארד אין לאדז

דינסטאג, דעם 9־טען מערץ קומט פאר אין פילהארמאניע דער פינפטער מייסטער - קאנצערט, אויף וועלכן ס'וועט ארויסטרעטען דער פענאמענאלער דענישער פיאניסט עלעגאארד, וועלכער ווערט אין דער אייראפעישער פרעסע אנגערופען „דער פאגאניני פון פארטעפיאן".

די ליבהאבער פון מוזיק וועלען מיט אנערקענונג אויפנעמען די ידיעה וועגן קאנצערט פון דעם ... טען פיאניסט.

אויפטריט פון דער נעגערישער זינגערין קאטערינא יארבארא אין לאדז

די בארימטע נעגערישע זינגערין קאטערינא יארבארא קומט ווידער קיין לאדז און וועט ארויסטרעטן מיטוואך דעם 10־טען מערץ אין פילהארמאניע־זאל איהר פארשידענארטיגען און אינטערעסאנטען פראגראם.

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאטישען טעאטער ווערט היינט 4 אזייגער נאכמיטאג געשפילט די קאמעדיע „לודזשע נא סא...", 8.30 אוונט — די קאמעדיע „גדזיע מלאדאשטש ... לא אי סטאראזשטש מאגלא".

— אין טעאטער פאלסקי ווערט היינט 4.30 און אוונט געשפילט „פראפעסיא פאני וואררען".

— אין פאפולארני ווערט היינט 4.30 און אוונט געשפילט „דאמי אי הוזארי".

דער פּראָצעס געגען די מערדער פון יודישען גוטסבעזיצער ר׳ לייביש רייס ז״ל

דער שוועער פון הרב ד״ר יחזקאל לעווין

לעמבערג, 6 (טעל.)

דאָנערשטאָג האָט זיך פאַר׳ן לעמבערגער [...]שוואורגעלעם געריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס [ג]עגען די 5 מערדער, וועלכע האָבען דערמאָרדעט [דע]ם יודישען גוטסבעזיצער לייב רייס פון פּאָטאָקי [ב]יי ראַווא רוסקא, בשעת ער האָט זיך געלאָזט [פ]אָהרען קיין לעמבערג צו זיין איידים הרב ד״ר [לע]ווין אויף אַ ברית.

די טויטע קערפּערס פון די דערמאָרדעטע [ה]אָט דער ערשטער געטראָפען אין פעלד דער [ד]ירעקטאָר פון פירשט לובאָמירסקיס פּאָלוואַרק אין [פ]עדליסק אינזש. ראַגאָנאָוויטש, וועלכער איז אין [א] קירצער צייט שפּעטער מיט דעם זעלבען וועג [ג]עפאָהרען קיין ראַווא רוסקא.

דער דערמאָרדעטער פויער האָט געהייסען [...]יקאָליי דעמקא. אייגענטליך איז זיין זוהן אַ פור־[מ]אַן ביי דער פאַמיליע רייס. נאָר אַזוי דער זוהן [ה]אָט נישט געהאַט קיין צייט צו פאָהרען, האָט איהם פאַרטרעטען זיין פאָטער און אַזוי שרום גע־פונען דעם טויט.

דער טויטער קערפּער פון טראַגיש אומגע־קומענעם רייס איז געפונען געוואָרען אין אַ גראָ־בען נעבען וועג, וואָס פיהרט אין סיעדליסקער פאָלוואַרק אָן ערך פון 500 מעטער פון שאָסע. אַ געריכטליך - מעדיצינישע קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט. אַז ביידע קרבנות זענען דערמאָרדעט געוואָרען מיט קאָלבעס פון געוועה־רען, מיט וועלכע די באַנדיטען האָבען זיי גע־שפּאָלטען די קעפּ. דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען צוליב רויב צוועקען.

די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען צו פיהרען אַ ענערגישע אויספאָרשונג, וועלכע האָט אָבער נישט געבראַכט צו קיין ערפאָלג ערשט אַ דאַנק דער מיטהילף פון יודישען שניידער שאַיער, וועל־כער איז ביי ראַווא ריסקאַ דורך די זעלבע באַנ־דיטען באַפאַלען זענען געוואָרן ענטדעקט געוואָרען די מערדער פון ר׳ לייביש רייס.

די באשולדיגטע

זענען זיך נישט מודה אין דעם פאַרברע־כען, וואָס ווערט זיי פאָרגעוואָרפען, זיי לייקענען אויך. אַז זיי זאָלען האָבען איבערגעפאַלען שאַ־לערן.

דער ערשטער עדות

אַלס ערשטער עדות איז פאַרהערט געוואָ־רען דער פּאָוויאַטאָווי פּאָליציי קאָמענדאַנט קאָזי־מיערזש פּאַטאַטשני, וועלכער שילדערט דעם פאַר־לויף פון פאַרברעכען.

צום סוף איז פאַרהערט געוואָרען דער קרוין עדות פון דער באַשולדיגונג דער יודישער שניי־דער אברהם שאַלער, וועלכער ערקלערט קאַטעגאָ־ריש. אַז די אָנגעקלאָגטע זענען איהם איבערגע־פאַלען, געשלאָגען און נעפאָדערט פון איהם געלט.

דער אורטייל וועט פאַרעפענטליכט ווערען מאָנטאָג.

יודישע סטודענטען ווילען אָנ־קלאָגען די ראַסן־באַגרענצונגען

אין העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל

וואַרשא, 6 (טעלעפאָניש)

די אָרגאַניזאַציעס פון יודישע סטודענטען האָבען באַשלאָסען זיך צו ווענדען צום בילדונגס־מיניסטער מיט אַ מעמאָריאַל געגען איינפיהרען דעם אַריער־פּאַראַגראַף אין די וויסענשאַפטליכע קרייזען אויף די הויכשולען.

די יודישע סטודענטען פּראָטעסטירען אויך געגען אַקצעפּטירען דעם אַריער־פּאַראַגראַף דורך דעם אַקאַדעמישען סענאַט, צווישען די יודישע סטודענטען ווערט אַרומגערעדט דער פּראָיעקט אַריינצוטראָגען אַן אָנקלאַגע אין העכסטען אַדמי־ניסטראַטיווען טריבונאַל געגען די אויבענדערמאָהנ־טע ראַסען־באַגרענצונגען, וועלכע שטעהען אין אַ סתירה צו דער קאָנסטיטוציע.

אַדוואָקאַט פענסטערבלוי פאַר־משפּט געוואָרען אויף 4 יאָהר תּפיסה

קראָקע, 6 (טעלעפאָניש)

היינט איז פאַרענדיגט געוואָרען דער פּראָ־צעס פון אַדוואָקאַט פענסטערבלוי, ער איז באַשול־דיגט געוואָרען אין האָבען אַ שייכות צו די באַ־קאַנטע קראָקעווער געשעהענישען, דער פּראָצעס איז עטליכע מאָל אָפּגעלייגט געוואָרען, אַדוו. פענסטערבלוי איז פאַרמשפּט געוואָרען אויף 4 יאָהר תּפיסה, עס האָבען איהם פאַרטיידיגט די אַדוואָקאַטען בערענסאָן, שומאַנסקי, ד״ר שרייבער און ד״ר אַלעקסאַנדראָוויטש.

אַנטי־יודישע געשעהענישען אין סאָקאָלאָוו פּאָדלאַסקי

וואַרשא, 6 (טעלעפאָניש)

אויף דעם פרייטאָגדיגען מאַרק אין סאָקאָ־לאָוו פּאָדלאַסקי איז געקומען צו אַנטי־יודישע גע־שעהענישען. מען האָט פאַרטריבען אַלע יודישע כּוח־ים. צווישען דער יודישער באַפעלקערונג הערשט אַ געדריקטע שטימונג, די יודען האָבען פּשוט מורא צו פאַרלאָזען זייערע וואוינונגען.

בעזוך פון רעקטאָר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט פּראָפ. הוגאָ בערגמאַן אין פּוילען

וואַרשא, (יט״א) מאָנטאָג (מאָרגען) דעם [...]טען מערץ, קומט אויף אַ קורצען באַזוך קיין [פּ]וילען דער רעקטאָר פון דער העברעאישער אוּ־[נ]יווערזיטעט אין ירושלים, פּראָפ. דר. הוגאָ בערג־[מ]אַן. דער רעקטאָר ווערט באַגלייט פון צוויי [מ]יטגליעדער פון אָרגאַניזאַציאָנס־און פּראָפּאַגאַנדע־[ב]יוראָ ביי דער אוניווערזיטעט ה״ה אַלפרעד בער־[נ]ער און יעקב מגיד.

פּראָפ. בערגמאַן קומט מיט׳ן פּראַגער צוג [ד]12 בייטאָג אויפ׳ן הויפּט־וואָקזאַל.

כּדי מקבּל־פּנים צו זיין דעם עהרווירדיגען [ג]אַסט פון פּוילישען יודענטום האָט זיך אין וואַר־[ש]ע געבילדעט אַן עהרען־קאָמיטעט אין וועלכען [ע]ס געהען אַריין פּראָמינענטע פאָרשטעהער פון דער יודישער אינטעליגענץ, געלעהרטע, געזעל־שאַפטליכע עסקנים און די פערוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט „פריינד פון דער העברעאישער אוני־ווערזיטעט אין ירושלים“. דער צוזאַמענשטעל פון עהרען־קאָמיטעט איז פאָלגענדער: ש. אַדאַלבערג, דאָצענט ל. האָניגשטיין, רעד י. אַפּענשלאַק, ד״ר י. אַראָנסאָן, ד״ר העגריק אשכּנזי, פּראָפ. מ. באַלאַ־באַן, ד״ר ג. בירשטיין, ש. בערגמאַן, רעד א. צייטלין, פּראָפ. מ. צענטנערשווער, אברהם געפּנער, ד״ר ה. גאָלדשמיד (יאַנוש קאָרטשאַק), אַדוו. א. האַרטגלאַס, פּ. האַלפּערין, ד״ר י. הורוויטש, ד״ר י. העלמאַן, רעד. מ. אינדעלמאַן, ד״ר מ. קליינבוים, אינזש. מ. קאָרנער, ד״ר י. לאַנדוי, אינזש. א. לייוואַ, אינזש. א. לעשטשינסקי, ד״ר ג. לעווין, לעאָן לעוויטע, ד״ר מ. מייזנער, ד״ר י. מיליי־קאָווסקי, אַדוו. א. מינץ, בנימין מינץ, רעד. מ. מאָזעס, רעד. י. מ. ניימאַן, דאָצענט י. אָסטער־זעצער, רעד. צבי פּרילוצקי, ד״ר י. פּשערבאָרסקי, אַדוו. י. ראָזענבערג, אינזש. א. רייס, ק. זאַקס, אַדוו. ש. זייערמאַן, ד״ר י. שיפּער, פּראָפ. שאָר, ד״ר א. סאָלאָווייטשיק, ד״ר א. שפּעט, שושנה סטאַווסקאַ, אַדוו. אַלעקסאַנדער סטאַווסקי, ד״ר י. סטאַווסקי, דאָצענט מ. שטיין, ד״ר נ. זוסמאַן, אינזש. סס. שערעשעווסקי, רפאל שערעשעווסקי, ד״ר טויבער, אַדוו. א. טרעפּמאַן, דאָצענט א. ווייס, דאָצענט י. צווייבוים

ווי עס ווערט מיטגעטיילט, וועט די געזעלשאַפט „פריינד פון דער העברעאישער אוני־ווערזיטעט אין ירושלים“ איינאָרדנען אַ גאַנצע רייהע פאַראַנשטאַלטונגען מיט׳ן אנטייל פון חשיב׳ן גאַסט. וועלכער רעפּרעזענטירט די גרעסטע און שענסטע קולטור־אינסטיטוציע, וואָס דאָס מאָדערנע יודענטום האָט געשאַפען אויפ׳ן הר־הצופים. פּרטים וועלען נאָך פאַרעפענטליכט ווערען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן באַזוך פון דער אוניווערזיטעטס־דעלעגאַציע, ווערט אין די זאַלען פון דער יודאַאיסטישער ביבליאָטעק איינגעאָרדנט אַן אוניווערזיטעטס־אויסשטעלונג, וואָס באַשטייט פון אַ גרויסער צאָהל בילדער, פאָטאָגראַפיעס און דיאַגראַמען, וועלכע גיבען אַן אַלזייטיג קלאָר בילד פון לעבען און טעטיגקייט פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים. די אויסשטעלונג וועט געעפענט ווערען פרייטאָג און וועט דויערן איינינע טעג.

דאָנערשטאָג וועט פּראָפ. הוגאָ בערגמאַן באַזוכען לאָדז, און זונטאָג דעם 14־טען מערץ וועט ער אויף זיין צוריקרייזע קיין אויסלאַנד פערווילען איין טאָג אין קראָקע. דער פאָרשטייע־דער באַזוך פון פּראָפ. בערגמאַן אין ביידע שטעט האָט אַרויסגערופען דעם גרעסטען אינטערעס און די יודישע געזעלשאַפטליכקייט אין לאָדז און קראָקע מאַכט אַלע פאָרבערייטונגען כּדי איינצו־אָרדנען פאַרן חשובן גאַסט אַ פייערליכע אויפ־נאַהמע.

Dr.
Wołkowysky
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייט.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 פריטאָג און 4—9 אָוונט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער • שוואַכע־בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

„אַללאַה׳ס גאָרטען“
היינט אונז פאַלד. טעג!
גיגאַנטיש מייסטערווערק אין נאַטירליכע פאַרבען
MARLENA DIETRICH ; CHARLES BOYER :אין די הויפּט־ראָלעס און דער געניאַלער יודישער
רעזשי: RYSZARD BOLESŁAWSKI
פילם־קינסטלער: Józef Schildkraut
אויסערדעם: פּראָכטפולע צוגאָבע א. נאָמען: „Rumba wędruje przez świat“ צוגאַבע פון P.A.T. קלאַנג־אויסערדעם
פּרייזען פון 54 גר. אָן!

קלאַנג־קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

Dr. med. J. PIK
נערווען־ קראַנקהייטען, נערוואָזיטעט סעקסועלע שוואַכע
פּריוואַט:
אַל. קאָשטשושקי 27,
טעל. 175-50.
נעמט אָן פון 5— $7\frac{1}{2}$ אָוונט.
פאַר אומפערמעגליכע— לעטשניצע־פּרייזען.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאַטאָר־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־ קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

לעטשניצע
פאַר וועבעריש־קראַנקע
מענער • שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען־דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

ד״ר מעד.
דניאל כּהן
אינערליכע קראַנקהייטען און נערווען
זגיערסקאַ 24, טעל. 228-08
נעמט אָן פון 4 ביז 8 אָוונד.

Dr. med.
JÓZEF FINKIEL
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציאַליסט פאַר האַרץ און לונגען־קראַנקהייטען)
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
זאַוואַדזקאַ 6, וו. 8,
טעל. 200-90.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד.

צאָהן־אַרצט סטאָמאַטאָלאָג
Józef Rick
צאָהן־ און מונד־ קראַנקהייטען
פּאָלודניאָוואַ 9.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 3—7 אָוונד

Dr. RÓŻANER
וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
נאַרוטאָוויטשאַ 9
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 5 ביז 8 אָוונד.

Dr. med. I. SER
choroby wewnętrzne
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Al. I-go Maja 3, tel. 174-41.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

ד״ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער • שוואַכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.
Klinger
ספּעציאַליסט
פאַר וועגערישע, הויט, האָאַר און סעקסואַל־קראַנקהייט
Andrzeja 2, tel. 132-28.
נעמט אָן פון 9—11 און פון 6—8 אָוונט

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעצ. פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—8.30

Wszelkiego rodzaju bieliznę kolorową będziemy prać w obecności naszych Klientek podczas
Pokazów prania Persilem
urządzanych w lokalu naszej firmy od 8.III do 20.III 1937 Pokazy te urządzamy w interesie naszych Klientek, aby dać im sposobność zapoznania się z prostym i skrzętnym systemem prania tkanin z jedwabiu, wełny i sztucznego jedwabiu. Drobne sztuki bielizny przynieść można do próbnego wyprania.
Bezpłatne pokazy prania odbywają się w Składzie Aptecznym
G. ROSENTRETER
Łódź, 11 Listopada 54
(róg Żeromskiego)

KONSUM
PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

נידריגע פרייזן ערווערבן קליענטען
אמביליגסטע ווערסטו קויפען אין קאנסום!

ראקיטשינער 54. צופאהר מיט טראמוואיען 16,10 מיר שיקן איבער פאסט-פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלן אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר. אינפארמאציעס אויפן ...

לעבער צו בילינע פרייזן **ג. נארדמאן** 8 שרודמיעסקא

Perfumerja ZGIERSKA 4 „MODERNE" tel. 263-39

עמפפעהלט א גרויסן אויסוואהל פון פערפומעריע-ווארעז פון אלע אינלענדישע און אויסלענדישע פירמעס צו זעהר נידריגע פרייזן. ביי א גרעסערן איינקויף-ספעציעלע ראבאטען.

לעטשניצי...
פאר וועבערישע-קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1, טעל. ...638
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענט.
וועגעריש-קראנקע. מענער-שוואכע
און חויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת-לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-...
אבאראטונג 3 זל.

צו די עהרליכע פינדער!

ס'איז פערלוירען געגאנגען א פלאן מיט א האנדגעזייכנעטער-קארטע, א זעזוואלעניע און א אלטער פאטענט אויפ'ן נאמען גרשון סאמולעוויטש. אפצוגעבען לימאנאווסקיגא 28, געגען בעלוינונג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZA CHODNIA 59a, tel. 148-95

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פארקויפט אין אלע אפטייקן, אפטייק-סקלאדן און פערפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

Sprzedaż tylko w paczkach. — Wystrzegać się naśladownictw!

קלײנע אנאנסן
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער **1 זלאטי**

איך זוך א פאבריקס-לאקאל 50-80 קוו. מעטער אין דער געגנט פון דער ניי-שטאדט. אפערטען אונטער „פאבריק" אין אדמ.

פריוע פאסטענס

ס'נויטיגט זיך א לערן-יונגעל, באלד געצאהלט, צו א שטובען-מאלער. קילינסקיעגא 78, ביי לענטשנער.

א גוטער האנד-נייהער צו מענער-בעשטעלט ווערט פון זאפארט געזוכט. גליבנא 58, פראנט, 1. שטאק, וו. 6.

ס'קאן זיך מעלדען א לערן-יונגעל צו סוויטערס אויסצולערנען, פון א בעסערער פאמיליע. צעגעלניאנא 15, ליבראווסקי.

פערשידענעס

אין קאלומנא א פלאץ 1655 מטר קוואדראט ארומגעצוימט מיט גאז ביליג צו פערקויפען. צו ערפאהרען די... נאווסקא 19, וו. 28, פרידמאן.

דער בעקאנטער טאפיצער און דעקאראטער ש. בראבירשטיין, קילינסקיעגא... טעל. 192-46, נעמט אן אלע ארט טאפיצער-ארבייט צו בילינע פרייזן. ... ציעל גארדינען פארליינען.

ס'ווערען בעזוכט דאמען-שניידער-געזעלען, ווי אויך א ניי-מאשין אויף אפנייען. פיעטריקאווער 83, וו. 19a.

פאר א גוט איינגעפיהרטע ... געריי מיט גוטער קונדשאפט אין ... שטאט, ווערט געזוכט א יונגער, ... אקרימשע-שניידער בעשטעלט אלס ... פון זאפארט. אפערטען אונטער ... אין אדמ. פון דער ציימונג.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער מענער-בעשטעלט שניידער-געזעלען. וואלבארסקא 22, ביי לעווי.

צו ווייסט איהר, אז די ... קוועלע צו קויפען אדער צו פאסענע דאמסקע און מענסקע היטען איז ... ביי מ. פערדער, זגיערסקא 20, ... ריוטאמירסקא 2.

צו פערדינגען א שטוב מיט א קיך מיט ניי מעבעל, ביליג דירה-געלד, קילינגען טעלעפאן: 183-31.

עס ווערט געזוכט צו ... אדער צו קויפען רונד טריקאטאזש ... שינען 26 פיין שמאלע און ... אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „רונד".

ראקאלעז
איבערצוגעבען א שטוב

פון זאפארט גלייך פון ווירט, ביליג דירה-געלד, פריש רעמאנטירט. צו ערפאהרען: פלאץ דאמבראווסקיעגא נ' 3 רעכטע אפיציגע, 4 שטאק, פון 7—10 אוו

MOTORY
elektr.
...ZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda ... i rozruszniki własnego wyrobu
WARSZTATY REPERACYJNE,
...wijanie maszyn. Instalacje elektr.
Reklamy neonowe.
...ż. J. Reicher i S-ka, Łódź
...udniowa 28, tel. 21-000.

פאבריקס-לאקאלען מיט צענטראל-בעהייצונג און פערטיגע טראנסמיסיעס זאפארט צו פערמיטען. טעל. 193-74.

2 מארגעס וואלד אין כעלמי ... זגערזש, ביליג צו פערקויפען. ... פאהרען אין לאדז, קילינסקיעגא ... ביים וועכטער אדער טעל. 218-20.

אנ'ארט צו שלאפען פאר א יונגערמאן אין א שיין צימער אפצוגעבען פאלודניאווא 31, וו. 16.

MASZYNY krawieckie oka... ...e bardzo tanio do sprzeda... ...Perła i Pomorski, Piotrkow... ...85.

אפצוגעבען א גרויס געוועלב מיט א גרויסע ווישטאווע אויף מצות. עווענטועל איבערצונעהמען צום פערקויף. צו ערפאהרען בזשעזשינער 10, ביים ווירט.

א שיין זוניג צימער פאר א סוב-לאקאטאר אפצוגעבען 1. שטאק מיט מעבעל אדער אהן. זאכאדניא 23, וו: 13

Wyjeżdżający na wystawę, pra... ...y otrzymać posady. Matki poma... ...e dzieciom w nauce. Uczcie się ...lskiego, Francuskiego, Niemiec... ...5 zł. miesięcznie. W godz 6—8 ...3 zł. miesięcznie nowe grupy dla ...tkujących. Zapisy codz. 6 9 w ...e. Piłsudzkiego 62, front 1 piętro. ...niedziel.

אפצוגעבען א צימער פל. וואלנאשטשי 11, וואוינונג 35.

Pokój umeblowany niekrępującym wejściem do oddania Nadaje się i na lokal handlowy 11-go Listopada 3 m. 44.

קמח של פסח
צו זעהר בילינע פרייזען
צו בעקומען ביי דער בעוואוסטער פירמע
ב. אסטראוויעצקי
פילסודסקיעגא 34
טעלעפאן 147-68.

אכטונג, לאדז און פראווינץ!
די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע פון
יודישע לאנגע מלבושים
מ. לאבערשטיין מאכט בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס מען נעשעפט איז פערזעהען מיט'ן גרעסטן אויסוואהל פון לאנגע מלבושים ווי אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע מאנופאקטור סחורות אויף בעשטעלונגען, וואס ווערען אויסגעפערטיגט אין דער קורצסטער צייט לויט'ן מאדע. געדענקט דעם אדרעס!
משה לאבערשטיין
אנראדאווא 1, אין הויף, 1. שט: לינקס

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסע אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די בילינסטע פרייזן.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט רעפעראטורע: פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס
עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

Centralna Poradnia Wenerologiczna
וועגערישע, הויט און מענער-שוואכע.
ספעציעל קאסמעטישער קאבינעט
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אין אווענד.
פרויען נעמט אן א פרוי-דאקטאר.
Piotrkowska 88
tel. 143-63.
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
Markowiczowa
choroby skórne i weneryczne
MONIUSZKI 2, tel. 166-65.
Godz. przyjęć 8—1, 3—7 po poł.

ZAWIADOMIENIE
Niniejszym zawiadamiamy naszych **P. T. ODBIORCOW**, że reprezentację i skład fabryczny **naszej FIRMY na ŁODŹ** powierzyliśmy

p. Stanisławowi Rożyckiemu
Łódź, Piotrkowska 111, tel. 129-29 i 187-87

Z poważaniem
Fabryka biszkoptów i pierników
KAZIMIERZ MYSTKOWSKI
KALISZ

וויכטיג פאר
ברוך-קראנקע
(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס). פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע · זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.
פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטן און גלייכהאלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען, פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפיס ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימפ לויט מאס.
קינסטליכע העגד און פיס
ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 09-177 (פריהער אלגינסקא)
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט · קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט · קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער · שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע · זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i ... otec. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.